

**Tervezési Segédlet
az akadálymentes épített
környezet megvalósításához**

**BM
Építésügyi Hivatal
2002**

Tervezési segédlet az akadálymentes épített környezet megvalósításához

Szerzők

Fischl Géza, építészmérnök, rehabilitációs szakmérnök, ergonómus

Pandula András, építészmérnök, rehabilitációs szakmérnök, főiskolai adjunktus

Építész tanácsadó

Gantner Lászlóné, osztályvezető, BM Építésügyi Hivatal

Novák Ágnes, okl. építészmérnök, főiskolai docens

Orosz Bálint, okl. építészmérnök, VÁTI Kht.

Lektor

Borostyánkői Mátyás DLA, okl. építészmérnök, Iparterv Rt.

Nagy Bendegúz, rehabilitációs szakmérnök

A tervezési segédlet az BM Építésügyi Hivatalának megbízásából és támogatásával készült, a megjelenésével kapcsolatos feladatokat a VÁTI Kht. koordinálta.

Felelős kiadó: A VÁTI Kht. vezérigazgatója

Készült 1000 példányban, 2002

Tervezés, szerkesztés, nyomdai előkészítés: Az Épített Környezetért Alapítvány
1146 Budapest, Thököly út 74, www.labor5.hu

Design: labor5 ©2002, p.a.

Grafika: Fischl Géza, Pandula András

Tördelés: Pandula András

© BM Építésügyi Hivatal, 2002

Bevezetés	4
Előszó	4
A szövegben használt fogalmak	5
Antropometriai alapok	6
Külső környezet	8
Parkolók	8
Burkolatok és jelzések	10
Útvonalak, utcabútorok	12
Rámpák	16
Lépcsők	18
Bejáratok	20
Épületek bejáratok részletei	20
Belső környezet	24
Burkolatok, jelzések	24
Szélfogó, információs szolgálat	26
Folyosók	30
Felvonók, emelők, korlátlifttek	32
Vizes helyiségek	36
Kezelőeszközök és menekülési útvonalak	40

Előszó

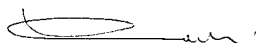
Jelenlegi környezetünk az emberek nagy csoportja számára jelentős számú akadályt tartalmaz. Az akadályokkal teli környezet használatával küszködnek az idősek, a betegek, a gyerekek, az egészségkárosodással élők, de még a kisgyermekkel közlekedők is.

A cél az akadályok számának csökkentése, az egyéni különbségek figyelembe vétele, ezáltal olyan környezet megteremtése, amely a fogyatékkal élő személyek környezethasználati lehetőségeit is figyelembe veszi, és mindenki számára kényelmesebb és biztonságosabb használatot tesz lehetővé. Az akadályok nélküli környezet megvalósítását ma már több jogszabály is segíti, köztük elsősorban is

- az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. tv., továbbá
- a településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Kormányrendelet követelményei.

A tervezési segédletnek az a célja, hogy a jogszabályi előírásokon túlmenően részletes információkkal, adatokkal segítse az épített környezet megvalósításában résztvevőket az akadályok nélküli épített környezet létrehozásában.

Ehhez felhasználtuk az e téren élenjáró európai országok tapasztalatait és példaértékű megoldásait is.

Kovács Imre

BM Építésügyi Hivatal

A szövegben használt fogalmak

Antropometria

Az egyes emberi testrészek méreteivel és mérésével foglalkozó tudományág, amely alapjában véve statikus és dinamikus teshelyzetek elemzését végzi.

Akadálymentesen megközelíthető

Akadálymentesen megközelíthető az az épület vagy berendezési tárgy, amely a használó fizikai, érzékszervi, és szellemi fogyatékosságának mértékétől függetlenül is lehetőség szerint legönállóbban – külső segítség nélkül – kényelmesen, különösebb erő kifejtés nélkül elérhető. Ehhez megfelelő méretű, magasságú hely biztosított, miközben segédeszközének használata (bot, mankó, járókeret, kerekesszék) nem korlátozott.

Akadálymentesen használható

Egy épület akadálymentesen használható ha abban minden szerkezet, berendezési tárgy a használó fizikai, érzékszervi és szellemi fogyatékosságának mértékétől függetlenül lehetőség szerint legönállóbban – súlyos fogyatékossággal bíró használó esetén az állandó kísérőjének segítségével – használható. Ehhez megfelelő méretű, formájú kezelőeszközök biztosítottak valamint azok elérhetősége és megközelítése is akadálymentes.

Tapintható (taktilis) információ

Környezetünkről tapintás, érintés útján szerzett információ. Érintés útján az információ közölhető az alkalmazott anyagok felszíni (sima vagy érdes), sűrűségbeli (puha vagy kemény), hangtani (lágú vagy kopogó) és hőmérsékleti jellemzői segítségével. A különböző tulajdonságú anyagok használatával olyan felületek, formák jönnek létre amelyek egy meghatározott információt továbbítanak számunkra.

A környezetből érkező információ megfelelően pontos feldolgozása függ ez egyén érzékszerveinek az érzékenységtől, korábbi tapasztalataitól és emlékezőképességétől.

A látásukban korlátozott emberek az épített környezetről testükkel valamint segédeszközök által szerzett információk alapján a tájékozódásukhoz megfelelő képet képesek alkotni, amely révén a látható információ hiányát helyettesíteni képesek és a környezet ez által használhatóvá válik számukra.

Látható (vizuális) információ

Látószervünk segítségével, látás útján szerzett információ. Az információ közlése történhet az alkalmazott anyagok színének, kontrasztjának, árnyalatainak változtatásával.

Jól láthatóság

Egy tárgy, tér akkor jól látható ha azt rossz látási, kedvezőtlen időjárási körülmények, "színes fényvel" vagy erősen / gyengén megvilágított környezetben is egyértelműen észrevehető és felismerhető.

Jól megvilágított

Egy térelem akkor jól megvilágított, ha annak alakját, részleteit és távolságát valósághűen érzékelni tudjuk. E képességünket a mesterséges világítás elhelyezése korlátozhatja. A fényforrás elhelyezkedése akkor megfelelő, ha az nem vakít és így a szem káprázását nem váltja ki, valamint a tárgy észlelését korlátozó árnyékolást nem okoz.

Csúszásmentes

Olyan járófelületet nevezünk csúszásmentesnek, amelyen az elcsúszás, elesés lehetősége minimális marad még a felület szennyeződése esetén is (víz, jég, sár, olaj, stb.).

Szabad szélesség és magasság

Az akadálymentes közlekedésre alkalmas tér szabad szélességén és magasságán azt a keresztmetszetet értjük, amelyet benyúló vagy belógó akadályok tovább nem szűkítenek.

Indukciós hangerősítő rendszer (T-coil)

A tisztább és zavarmentes hangérzékelés érdekében egyes épületekben (mozi, színház, iskolák előadótermei, templomok, ügyfélszolgálati pultok, stb...) valamint azokban a helyiségekben ahol a halláskárosult hosszabb időt tölt (nappali szoba, TV szoba) célszerű indukciós hangerősítő rendszert használni. Ez a rendszer az adó-vevő elvén alapul: a kierősítésre szánt hang a helyiség padlóján vagy mennyezetén látható vagy eltakart módon körbefutó, hurkot alkotó vezeték segítségével – mint adó – a hurok belsejében mágneses indukciós teret hoz létre, amelyben az indukciós hangerősítő rendszerrel ellátott hallókészülékek a megfelelő állásba kapcsolva képesek közvetlenül a kívánt hangot venni és azt megfelelően felerősíteni.

Térdszabad kialakítás

Az a szabad hely, amely biztosítja a beépített berendezések valamint munkafelületek (pultok, asztalok) kerekesszékekkel történő megközelíthetőségét és kényelmes használhatóságát. A használó térdének valamint a kerekesszék karfájának és lábtartójának a munkafelület illetve berendezési eszköz alágördülését semmilyen szerkezet, benyúló elem, stb. ne korlátozza.

Vezetővonalak

Járófelületen a burkolati anyagok felületi, sűrűségbeli, színbeli és/vagy hangtani tulajdonságainak különbözőségével kialakított burkolati sávok.

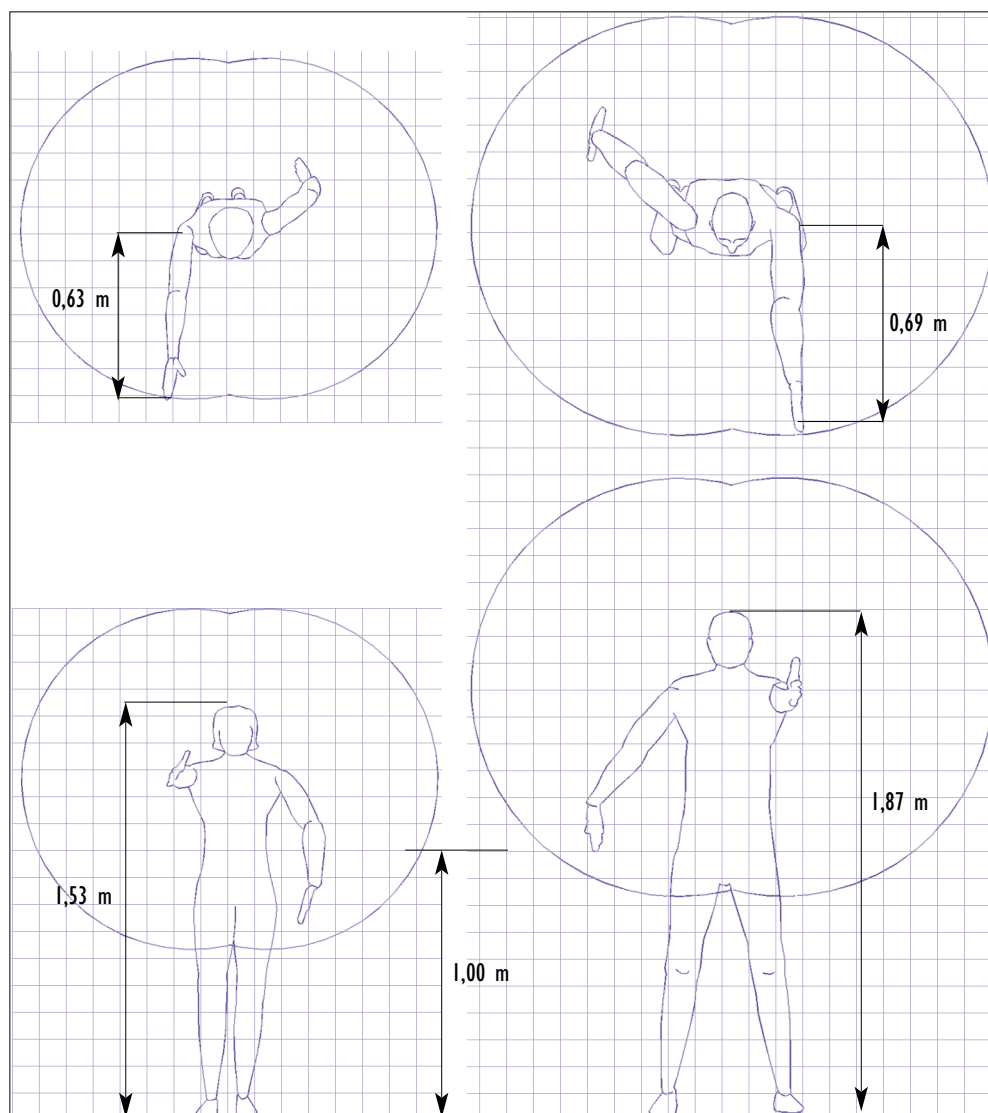
Antropometriai alapok

Számos esetben szükségünk van az antropometriára a használati tárgyak, az ipari eszközök és a különböző munkahelyek helyigényének méreteinek meghatározásakor. Az épített környezetben a térbeli tárgyaknak és eszközöknek mindenkor az emberi arányokhoz kell alkalmazkodniuk figyelembe véve az alapvető testméreteket. Habár az ember méretei különbözőek egyénenként, mégis vannak olyan közös mérhető pontok a testen, amelyeket össze lehet hasonlítani. Figyelembe véve ezen referencia pontokat, meg lehet határozni például a megfelelő munkaasztal magasságát és mélységét, az elérési távolságokat és a kapaszkodás módjait, úgy hogy az egy embercsoport kívánalmaihoz igazodjon.

Minden teret az egyének eltérő képességeihez és lehetőségeihez mérten kell kialakítani. Ennek érdekében a tervezés folyamán figyelembe kell venni a valós antropometriai méreteket az adott embercsoportra nézve.

Biológiai különbözőségünkéből következik, hogy a nemek és az egyének között például fizikai, teljesítőképességbeli, magasságbeli, testsúlybeli, stb. eltérés van. Ezt a különbözőséget statisztikai számításokkal lehet számszerűsíteni egy megfelelő reprezentatív minta alapján.

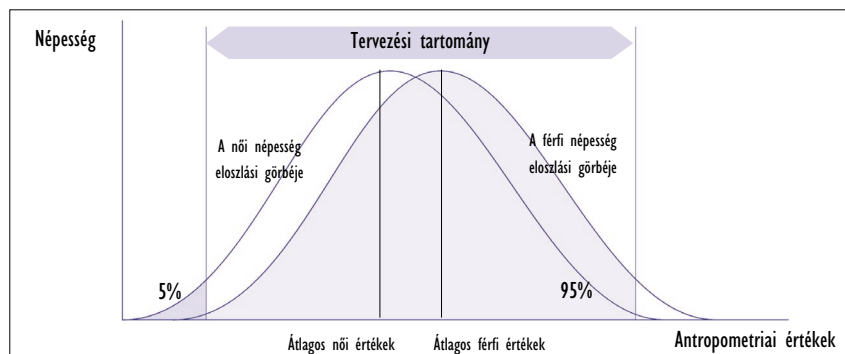
Az akadálymentes tervezés alapkövetelménye, hogy "mindenki" számára biztosítani kell a kényelmes, biztonságos és önálló élet fizikai feltételeit. Ez azt jelenti, hogy a népesség eloszlásából a 0%-hoz és a 100%-hoz tartozó értékeket kellene figyelembe venni a tervezés során mint szélső értékeket. Tekintettel arra, hogy az előbbi nagyon kicsi az utóbbi pedig nagyon nagy érték lehet, ezért a gyakorlatban az 5%-hoz tartozó női (mivel ez alacsonyabb érték, mint az 5%-hoz tartozó férfi) és a 95%-hoz tartozó férfi (mivel ez nagyobb érték, mint a 95%-hoz tartozó női) értékeket vesszük figyelembe (ld. túldoldali ábra).

Maximális elérési távolságok az 5%-hoz tartozó női és a 95%-hoz tartozó férfi testméretek figyelembevételével álló testhelyzetben.

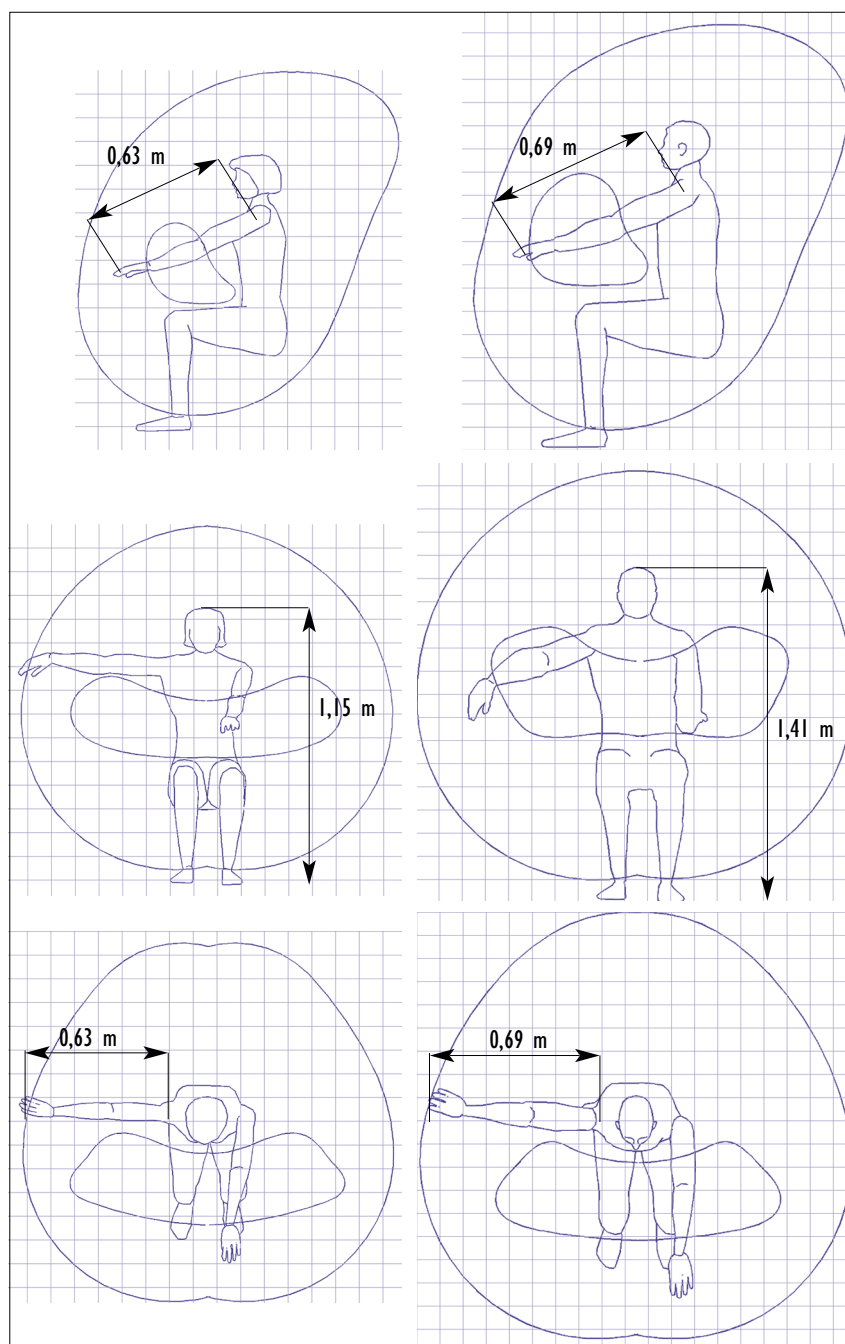
Antropometriai alapok

Ez a két érték az általános tervezés kiindulópontja. Ezen határokon belül az „átlagos” embernek tervezünk, s ide tartoznak az alacsony, a magas, a sovány és a kövér emberek. Viszont a tervezés során nem vesszük figyelembe a sérült és a megváltozott képességű emberek igényeit, holott egyes becslések szerint ők a teljes lakosság 10 százalékát teszik ki.

Tervezői részről néhány alapvető épületrésznek mégis meg kell felelnie a majdnem 100 százalékos igénynek. Ilyen például az ajtó és az ablak magassága, valamint a belmagasság. A testméretek különbözősége szükségessé teszi az egyéni igényeknek megfelelő székek, asztalok, polcok és egyéb berendezési tárgyak és felszerelések tervezését.

Az alapvető méreteket statikus és dinamikus antropometriai kísérletek alapján lehet megállapítani, amelyet később a helyigény meghatározásához is fel lehet használni. A statikus antropometriai méretek a testrészekről vett hosszanti és keresztirányú méretekkel jellemezhetőek, amelyek segítenek meghatározni az állandó testtartás helyigényét. A mozgás térbeli szükségletének leírásával kapott dinamikus antropometriai méretek a munkatérben belüli elérési távolságok, elérési mélységek valamint mozgástartományok meghatározásakor igen előnyösen lehet alkalmazni.

Maximális és kényelmes elérési távolságok az 5%-hoz tartozó női és a 95%-hoz tartozó férfi testméretek figyelembevételével ülő testhelyzetben. A belső hurokvonal a kényelmes elérési távolságot, míg a külső hurokvonal a legnagyobb elérési távolságot jelöli.

Parkolók

Parkolók helye, mennyisége

- A parkolóhelyek a célépület bejáratához a lehető legközelebb helyezkedjenek el, legfeljebb 50 méterre.
- Az épület a parkolóhelytől akadálymentesen megközelíthető legyen.
- A parkolóhelytől a járdák lépcsőmentesen és a legrövidebb úton elérhetőek legyenek.
- A parkolóban megfelelő számú akadálymentes parkolóhely legyen kialakítva. Legalább egy, valamint 500 parkolóhelyig a férőhelyek lehetőleg 5%-a legyen, 500 parkolóhely felett 2%.
- A gépjárműnek biztosítandó minimális hely 3,50x5,50 m legyen beleértve az 1,50 m szélességű közlekedő sávot.

Parkolók megközelítése, ki- és beszállás

- A ki- illetve beszállásnál a gépjármű mellett legalább 1,50 méter széles sávra van szüksége a kerekesszékesnek. Két egymás mellett párhuzamosan elhelyezett parkolóhely esetében egy közös közlekedő sáv kialakítása elegendő.

Parkolók kialakítása

- Járdával párhuzamos leálló felület esetén a gépjármű mindkét oldalán lehetőleg biztosított legyen a biztonságos ki- és beszállás.
- A járdára való kiszállás az úttest és a járda közötti szintkülönbség miatt nehézkes. Az úttestre való kiszálláshoz a járdaszegély és a gépjármű között 1,50 m szabad hely szükséges.
- A parkolók lehetőleg a járda vonalára merőlegesen vagy szöglet bezáróan legyenek kialakítva.

- Parkolóházakban az akadálymentes parkolóhely a gyalogos kijáratához, lifthez lehető legközelebb legyen elhelyezve. Az akadálymentes parkolóhely könnyen megtalálható legyen, a parkolóház bejáratától folytonosan és követhető módon legyen jelölve.

Jelölések és megvilágítás

- Az akadálymentes parkoló a könnyebb megtalálhatóság és az illetéktelen használat elkerülése érdekében legyen megfelelő jelöléssel ellátva. Táblával, burkolatfestéssel, járófelület váltásával egyértelműen jelezve legyen.
- A parkolóhelytől az épület akadálymentes megközelítési útvonala folytonosan és követhető módon legyen jelölve.
- A parkolók jó megvilágítása lehetőleg biztosítva legyen: a parkoló környékén lévő szegélyek, jelzések, járófelületek, automaták jól láthatóan, egyenletesen legyenek megvilágítva. A fényforrások úgy legyenek elhelyezve, hogy azok káprázást ne okozzanak.
- Lehetőleg a parkoló egész területére legyen érvényes az akadálymentes kialakítás elve (burkolat, rácsok és fedelek borítása).

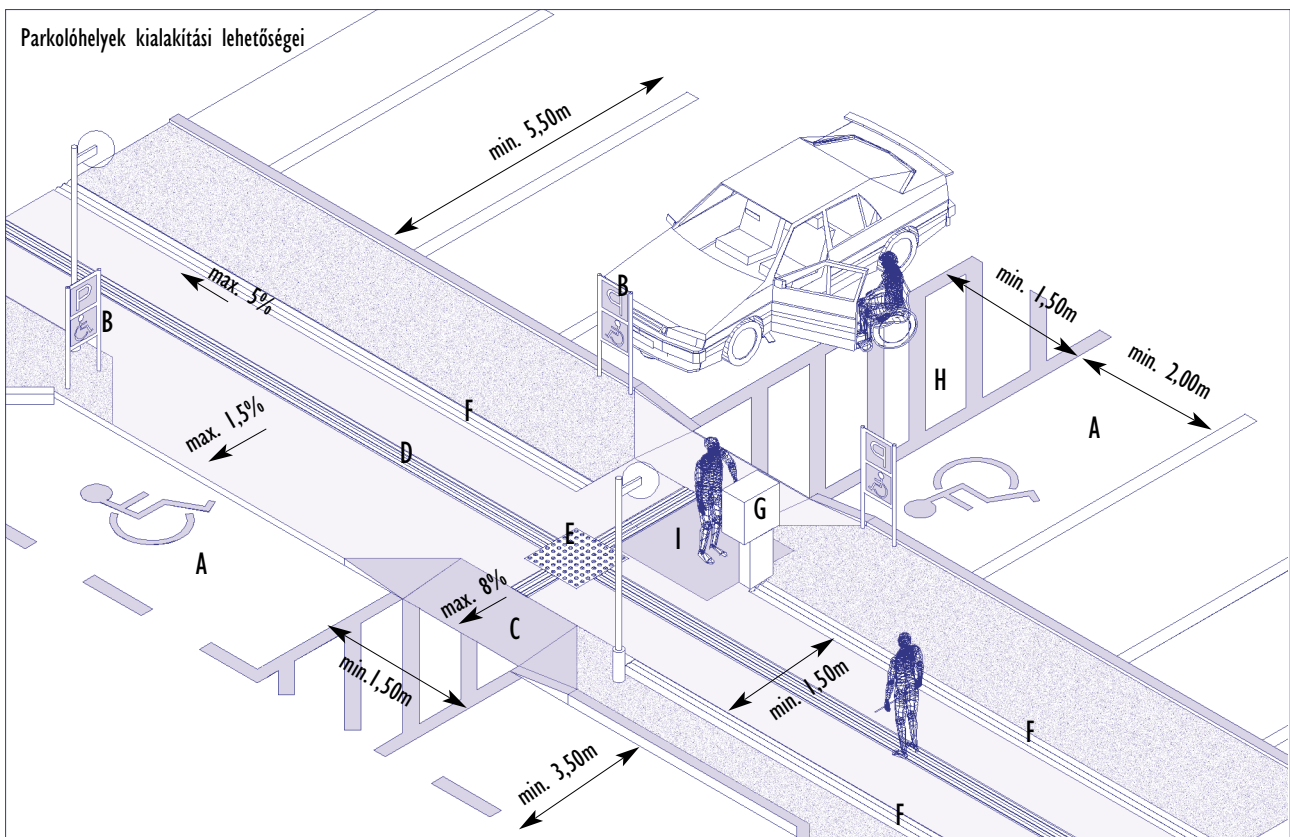
Kiegészítő berendezések

- A parkoló területén lévő berendezések, jegyautomaták akadálymentes használhatósága érdekében azok kezelőszervei a járdaszinttől lehetőleg 0,85-1,10 m magasan helyezkedjenek el. A berendezések megközelíthetőségének érdekében azok előtt 1,50 m átmérőjű vízszintes szabad tér legyen biztosítva.
- A parkolóhelytől a legközelebbi jegyautomata elhelyezkedése és megközelítési útvonala legyen jelölve.

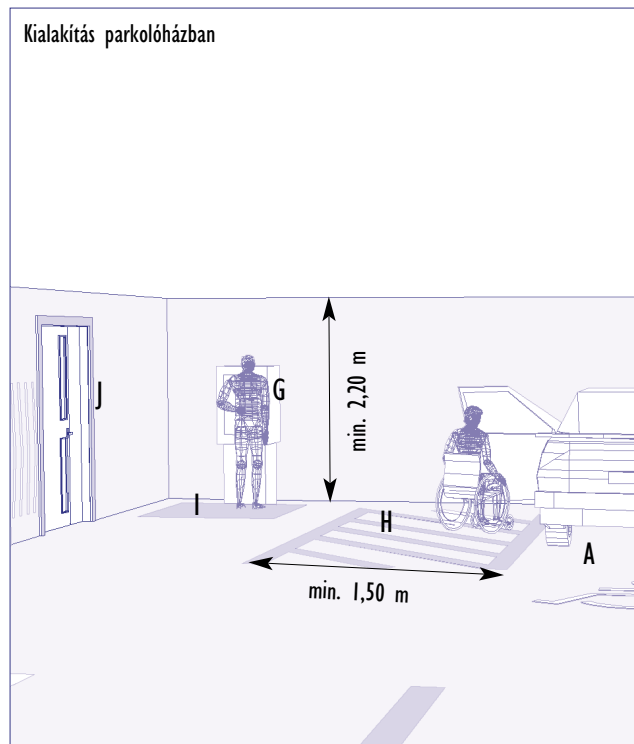
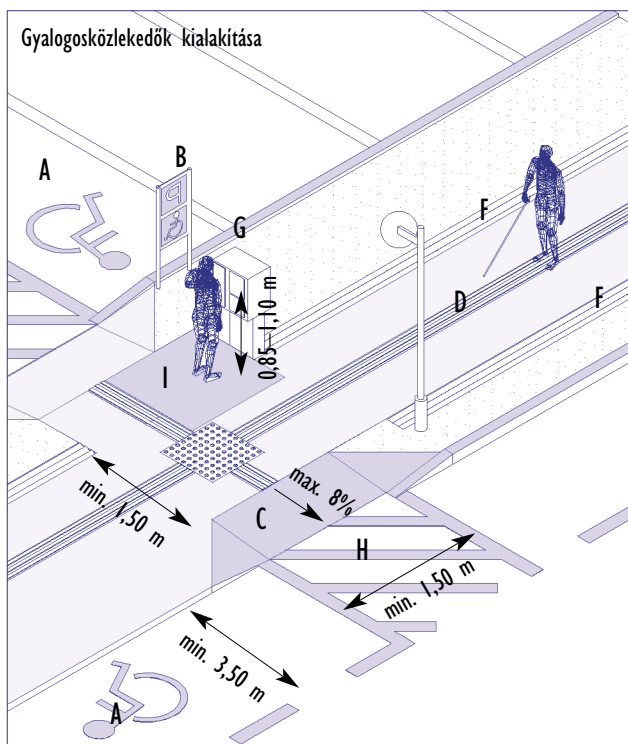
42. §

- (3) A (2) bekezdés szerint számított minden megkezdett 50 db várakozóhelyről legalább egyet a mozgásukban korlátozottak részére kell kialakítani, amelyekől legfeljebb négy helyezhető közvetlenül egymás mellé.
- (4) Autóbusz-várakozóhelyet kell létesíteni – a (2) bekezdésben előírtakon túlmenően – 200 látogatónként, vásárlónként, illetőleg férőhelyenként minden olyan építményhez, ahol ilyen rendszeres forgalomra számítani kell [pl. szálláshely szolgáltató épület, egyéb közösségi szórakoztató, kulturális épület (színház, múzeum, cirkusz, szabadidő-központ, állatkert, arborétum stb.), kereskedelmi bevásárlóközpont, sportépítmény (sportcsarnok, stadion, strand, uszoda stb.), emlékhely stb.]. Az ilyen építmények főbejáratánál biztosítani kell legalább egy, mozgáskorlátozottakat is szállító autóbuszból a biztonságos ki- és beszállását.

A- Megkülönböztetett akadálymentes parkoló, B- Parkoló jelölése, C- Felhajtó rámpa 8%-os max. lejtéssel, D- Burkolati vezetőcsík, E- Taktilis és vizuális információt hordozó burkolati figyelmeztető jelzés, F- Gyalogos útvonal szegélyezése, G- Parkolójegy automata, H- Burkolatfestéssel megkülönböztetett közlekedősáv, I- 1,50x1,50 m méretű vízszintes, szabad terület, J- Az épület megközelíthetősége

Burkolatok és jelzések

Gyalogos útvonalak felületei

- Gyalogosforgalomra alkalmas járdák, külső térben lévő útvonalak lehetőleg egyenletes, sík felületűek legyenek. Csúszásmentes kialakításra és tisztán tarthatóságra (hó és jég eltakarítása) figyelemmel kell lenni.
- A járófelületnek lehetőleg ne legyen 5%-nál nagyobb menetirányú lejtése. A megfelelő vízvezetés szempontjából a járdafelület lehetőleg 1,5%-os maximális oldalirányú lejtéssel bírjon.
- A felületen szükségtelen szintkülönbségek, szegélyek ne legyenek. 2 cm-es szintkülönbség alatt rámpa, lejtő kialakítása nem szükséges. A burkolat felületi egyenetlensége ne haladja meg az 0,5 centimétert.
- Parkok és pihenőövezetek akadálymentes útjai mellett lazább ill. durvább járófelülettel (fa padozat, kavics, zúzottkő, aprított fakéreg, tömörített föld, homok) kialakított sétányok különböző nehézségű útvonalakat eredményeznek, amelyek kihívást és aktív kikapcsolódást nyújthatnak a mozgásukban korlátozottak számára.
- A különböző felületképző anyagok megválasztásakor figyelembe kell venni az anyagok tulajdonságait (szín, érdesség, keménység) valamint hogy a kialakítandó felület milyen szerepet játszik az érzékelésben. A felületképző anyagok variálása a vakok és gyengénlátók tájékozódását segíti: vezetővonalak, akadályok előtti figyelmeztető jelzés, stb.

Rácsok, vízvezetők

- A megfelelő vízvezetést biztosítani kell.
- A járófelületen elhelyezkedő rácsok nyílásainak nagyságát maximálisan 2x2 cm-nek kell megválasztani. Hosszirányú nyílások esetén azoknak a mértékadó forgalom irányára merőlegesen kell elhelyezkedniük.

Jelölések és megvilágítás

- A jelzések, szimbólumok könnyen olvashatóak és észlelhetőek legyenek. Egyértelmű információt nyújtsanak.
- A jelzéseket célszerű szemmagasságban elhelyezni, a járófelülettől mért 1,50 m magasságban. A fej felett elhelyezett jelzések az akadálymentes útvonal szabad belmagasságát ne csökkentsék, a járófelülettől mérve 2,20 m fölötti magasságban legyenek elhelyezve.
- Az akadálymentes útvonalak jelzései folytonosan, követhető módon legyenek elhelyezve.
- A jelzések színkódolásával gyorsíthatjuk az információközlést: az épületen belül következetesen alkalmazott azonos színű jelzések gyorsabb információközlést tesznek lehetővé. Például a piros színű jelzések tiltást közvetíthetnek, a sárga színű jelzések veszélyre hívhatják fel a figyelmet.
- Jól olvasható betűtípust kell használni. Félkövr talp nélküli jó arányú, például Gill vagy Helvetica betűcsalád alkalmazása ajánlott. A betűköz és szóköz mérete a betűméret függvénye.
- A feliratok méretét az észlelési távolságnak megfelelően kell megválasztani.
- Az információkat a háttérhez képest kontrasztosan kell megjeleníteni. Kék háttéren sárga színkombináció a legjobban érzékelhető. Matt háttér és feliratok alkalmazásával a jelzések káprázásmentes kialakítását biztosíthatjuk.
- Az akadálymentesség nemzetközi jele csak akadálymentes létesítmények esetében használható.
- A járófelületek és jelzések megfelelő megvilágítása lehetőleg biztosítva legyen: feliratok, szimbólumok, járófelületek, szintkülönbségek, irányváltások, berendezési tárgyak könnyen észrevehetően, egyenletesen legyenek megvilágítva. A fényforrások úgy legyenek elhelyezve, hogy azok káprázást ne okozzanak.

54. § (1) Az építményt és részeit, az önálló rendeltetési egységet, helyiséget és annak részleteit úgy kell megvalósítani, ehhez az épületszerkezetet és beépített berendezést úgy kell megválasztani és beépíteni, hogy a rendeltetésszerű használathoz biztonságos feltételeket nyújtsanak és ne okozzanak balesetet, sérülést, például

- a) elcsúszást, elesést (pl. közlekedés közben),
- b) megbotlást, mellélépést (pl. nem megfelelő világítás miatt),
- c) leesést (pl. váratlan szintkülönbség, vagy korlát, mellvédfal hiánya, kialakítási hibája miatt),
- d) fejsérülést (pl. nem megfelelő szabad belmagasság, szabad keresztmetszet miatt),
- e) ütközést (pl. nem megfelelő megvilágítás, veszvilágítás hiánya, tükröződés miatt, vagy építményen belüli járműmozgásból),
- i) elakadást, beszorulást (pl. szűkös méretű terek vagy nyílások miatt).

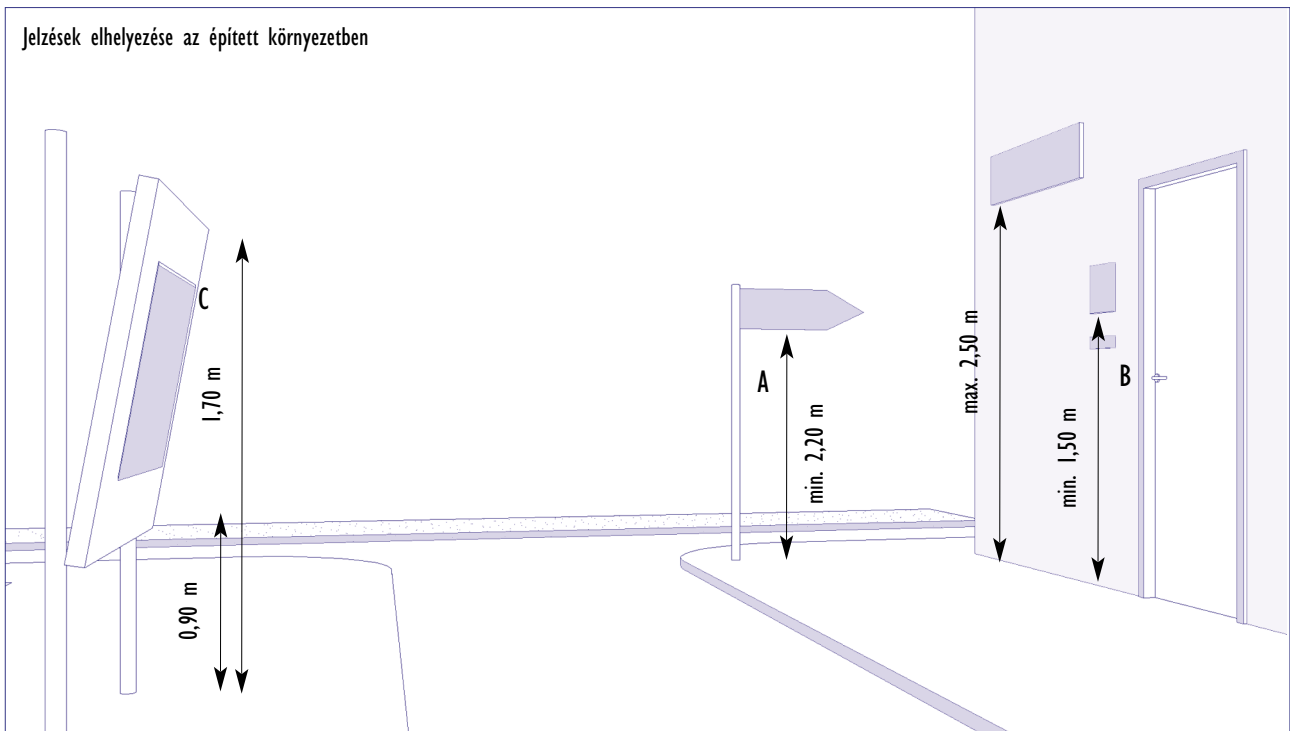
(2) Az építményt és részeit, továbbá a köz- és díszvilágítást, a fényreklámot és hirdetőberendezést úgy kell elhelyezni, kialakítani, hogy a fényhatás

- a) az építmények és a helyiségek rendeltetésszerű használatát ne akadályozza,
- b) a környezet rendeltetésszerű használatát (pl. tükrözéssel) ne zavarja, a közlekedés biztonságát ne veszélyeztesse.

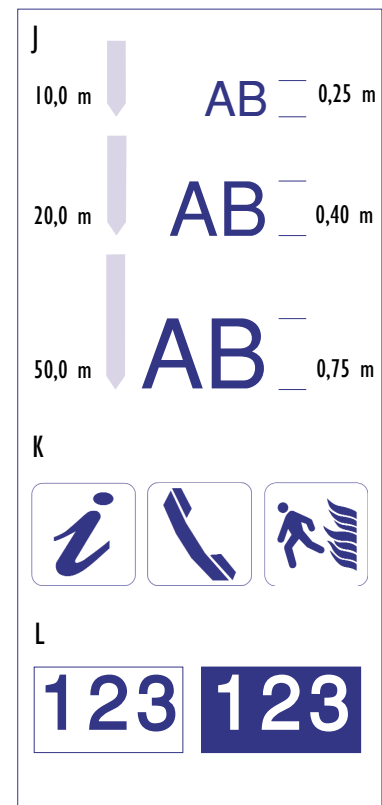
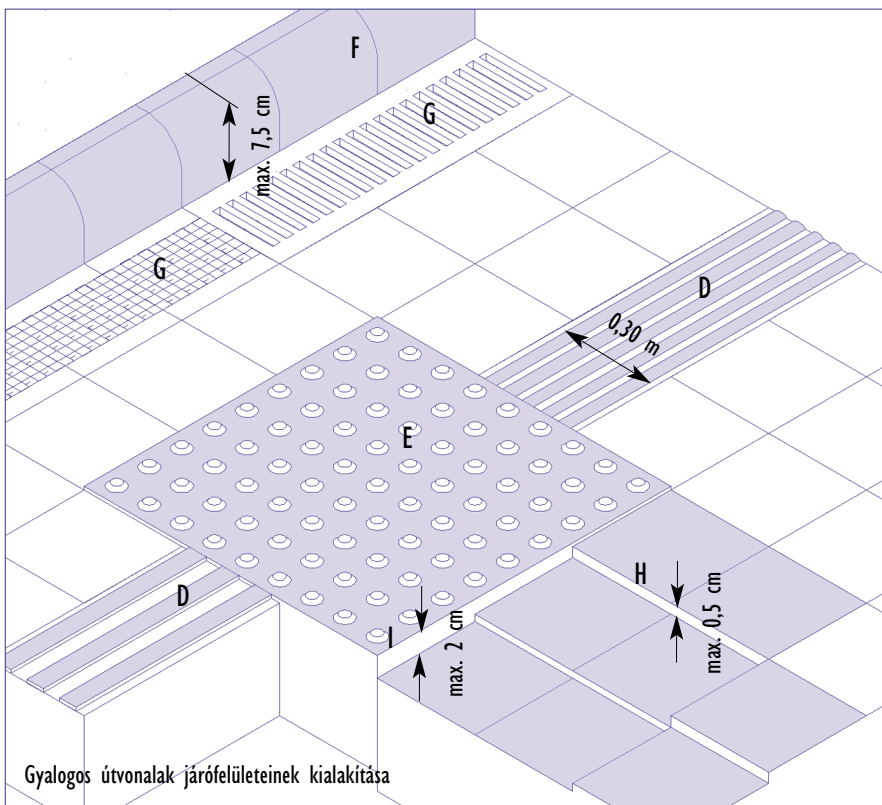
61. § (1) Az építmények helyiségeit, tereit a rendeltetésüknek és a vonatkozó (pl. balesetvédelmi, munkavédelmi) követelményeknek is megfelelő padlóval kell megvalósítani.

(2) A járófelületen alkalmazott rács (pl. taposórács, lépcsőfok) legfeljebb 20x20 mm osztású lehet.

Burkolatok és jelzések

A- Fej felett elhelyezett jelzés, B- Szemmagasságban elhelyezett jelzés, C- Információs tábla ajánlott elhelyezési magassága, D- Burkolati vezetőcsík, E- Taktilis és vizuális információt hordozó burkolati figyelmeztető jelzés, F- Gyalogos útvonal szegélyezése, G- Víznyelő rács max. 2 cm nagyságú nyílással, H- Felületi egyenetlenség, I- Rámpa nélkül áthidalható legnagyobb szintkülönbség, J- Betűméret az olvasási távolság függvényében, K- Egyszerű szimbólumok, piktogramok, L- Kontrasztos színekombinációk.

Útvonalak, utcabútorok

Külső útvonalak

- Az akadálymentes útvonalak folytonosak és követhető módon jelzettek legyenek.
- Az útvonalak szélessége annak forgalmától függ, de legkisebb szélessége 1,50 m legyen.

Járófelületek, anyagok

- A gyalogos út lehetőleg egyenletes, sík felületű legyen. A burkolat felületi érdessége ne haladja meg az 0,5 cm-t.
- Lehetőleg ne legyen 5%-nál nagyobb menetirányú lejtése.
- A megfelelő vízelvezetés szempontjából a járdafelület lehetőleg 1,5%-os maximális oldallejtéssel bírjon.
- A felületen szükségtelen szintkülönbségek, szegélyek ne legyenek. 2 cm-es szintkülönbség alatt rámpa, lejtő kialakítása nem szükséges.

Szegélyezések

- A vakok és gyengénlátók közlekedését és tájékozódási képességét segítő a járdaszegélyek lehetőleg legyenek folytonosak, jól észlelhetőek és érzékelhetőek.
- A jó láthatóság érdekében a szegélyek minimális magassága lehetőleg 7,5 cm legyen valamint lekerekített – lejtő – élkialakítású. A járdaszegély megakadályozza a kerekesszékek legördülését a járófelületről, ugyanakkor irányváltáskor, letéréskor vagy az útvonalra ráhajtáskor akadályt jelentenek.
- Olyan helyeken ahol a járófelület és a környezete között 7,5 cm-nél nagyobb szintkülönbség nincs, ott az útvonalak szegélyezésére tapintható és látható információt tartalmazó felületváltással történhet. Például lazább vagy durvább járófelületű sáv kialakításával

Kiegészítő műtárgyak

- A gyalogos utakon és járdákon kerülni kell az akadályok elhelyezését. Ha ez elkerülhetetlen, akkor a veszélyre látható illetve botal kitapintható (taktilis) jelzéssel kell a figyelmet felhívni.

- Vízelvezető csatornák elhelyezését kerülni kell a gyalogos út mentén. Ha ez nem lehetséges, akkor a vízelvezető árkok rácsainak nagysága legfeljebb 2x2 cm legyen a botal illetve mankóval történő biztonságos közlekedés érdekében.

Zöldsávok

- A gyalogosutak mentén a közlekedést akadályozó ágak legyenek visszavágva. Az útvonal szabad szélességét és magasságát a benyúló ágak nem csökkenthetik.

Gyalogos-átkelőhelyek

- A gyalogos átkelők lehetőleg merőlegesek legyenek a keresztezendő útra.
- A kerekesszékes forgalom a járdaszegély rámpaszerűen kialakított feljáróival legyen biztosított. A feljáró csúszásmentes burkolattal és maximum 8%-os lejtéssel legyen kialakítva. A feljáróknál a járda követhető, határozott szegélyének megszakítása bizonytalanságot okozhat a látásukban korlátozottaknak, ezért ezeket a felületképzés megfelelő kialakításával – taktilis és vizuális információ biztosításával – lehetőleg érzékelhetővé és botal kitapinthatóvá kell tenni.
- A gyalogos átkelők helye a gyalogos útvonal felületén érzékelhető színnel és anyaggal legyen jelezve.
- Nagyforgalmú gyalogos átkelők lehetőleg mind lámpával, mind pedig hangjelzéssel biztosítva legyenek. A jelzőrendszer lehetőleg tapintható információval is legyen ellátva. A jelzőberendezés színben eltérő és a járda szélén elhelyezett oszlopon legyen, amely tapintással is könnyen megkülönböztethető legyen a többi oszloptól.
- A forgalmi jelzőlámpák úgy legyenek beállítva, hogy a biztonságos átkelés lassabb, 0,5 m/s-os haladási sebességgel mozogva is lehetséges legyen.
- Az átkelőhely legyen jól megvilágítva.
- Sima és csúszásmentes burkolattal legyen kialakítva.

41. §

(1) Az építményeknek a rendeltetésüknek megfelelő módon megközelíthetőnek kell lenniük.

(2) Kerekesszékekkel és gyermekkocsival is megközelíthető módon kell kialakítani a közhasználatú építményeket.

(3) Amennyiben a megközelítés biztosítására lejtő, rámpa is készül, úgy azt oly módon kell kialakítani, hogy az elérendő szinten legalább 1,5x1,5 m-es vízszintes, szabad terület legyen.

104. §

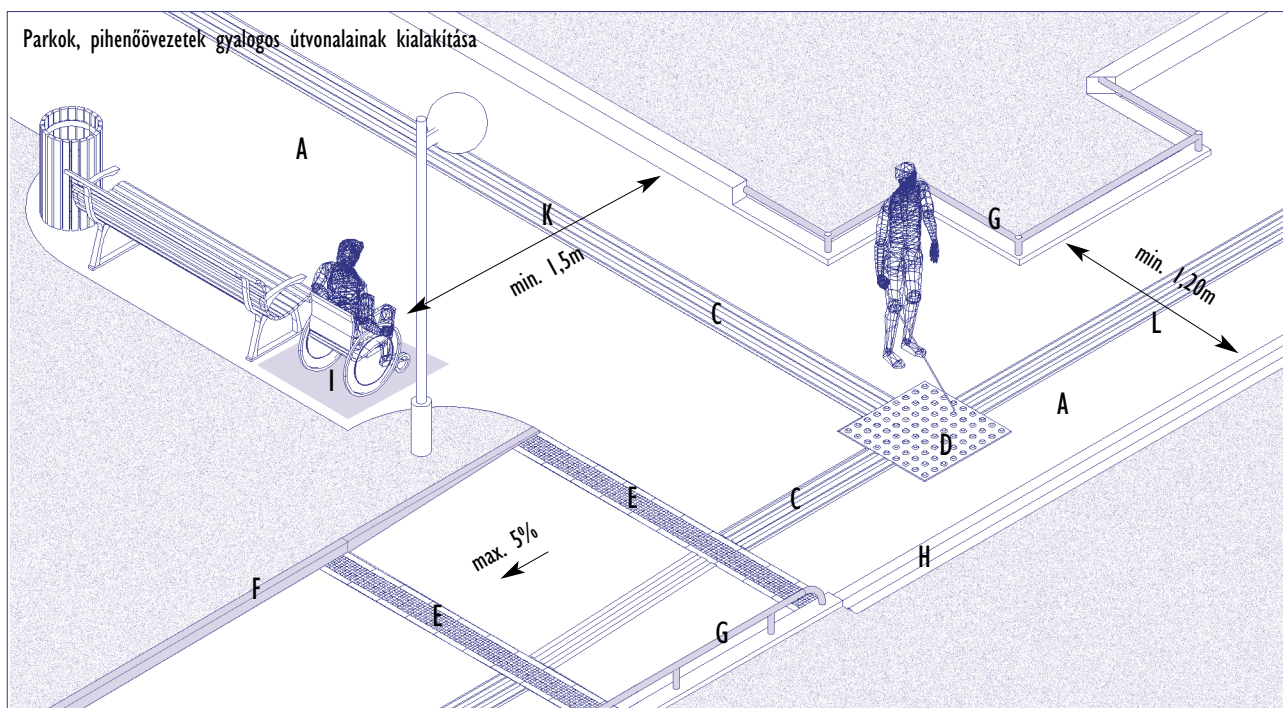
(1) Az építmény valamennyi önálló rendeltetési egysége megközelíthető legyen szabad térből vagy az építmény közös használatú közlekedőjéből. Az akadálymentes használatra alkalmas önálló rendeltetési egységhez akadálymentes megközelíthetőséget kell biztosítani.

27. §

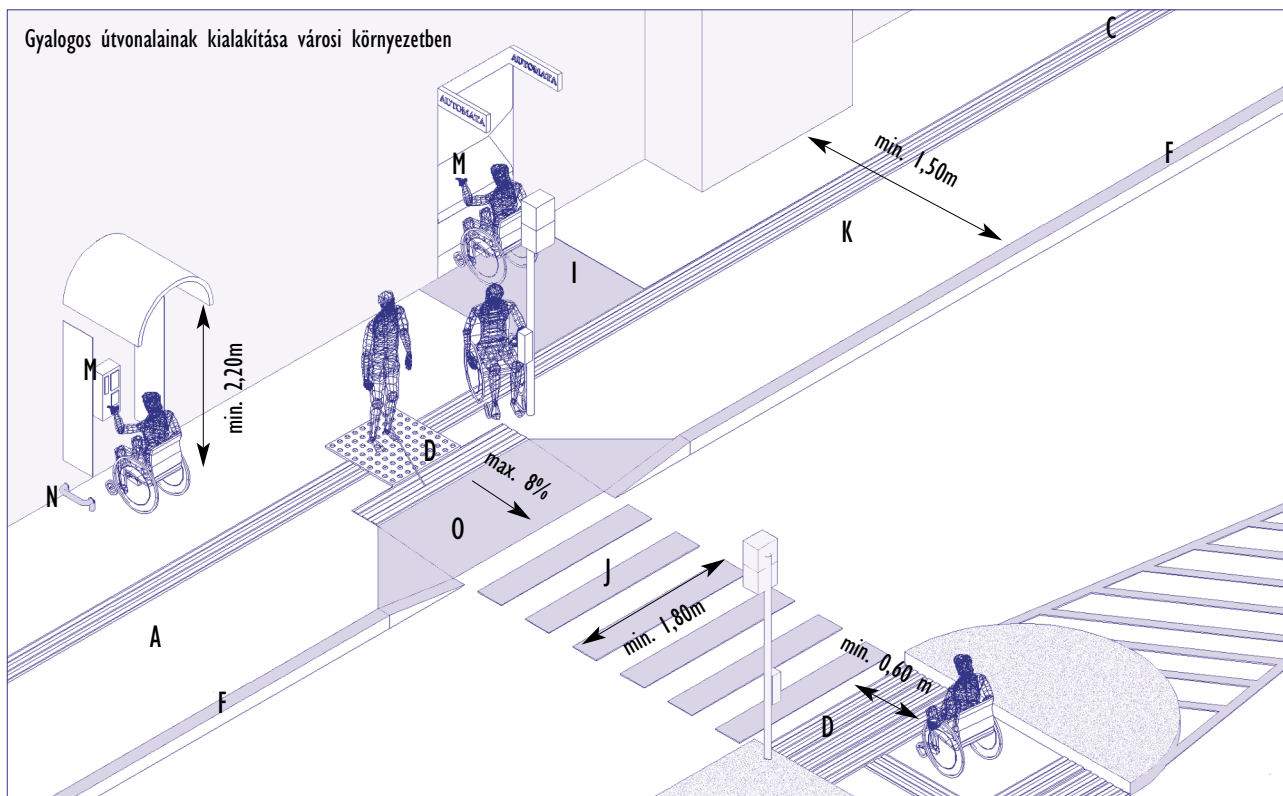
(2) A zöldterületnek közútról, köztérről közvetlenül megközelíthetőnek kell lennie.

(3) A zöldterületnek kerekesszékekkel és gyermekkocsival is megközelíthetőnek és használhatóknak kell lennie.

Útvonalak, utcabútorok

A- Gyalogos útvonal max. 5%-os menetirányú és 1,5%-os oldalirányú lejtéssel, B- Rámpa 5%-os max. lejtéssel, C- Burkolati vezetőcsík, D- Taktilis és vizuális információt hordozó burkolati figyelmeztető jelzés, E- Víznyelő rács max. 2 cm nagyságú nyílással, F- Gyalogos útvonal szegélyezése szegélykövel, G- Gyalogos útvonal szegélyezése korláttal, H- Gyalogos útvonal szegélyezése taktilis információt hordozó burkolati elemmel, I- 1,50x1,50 m méretű vízszintes, szabad terület, J- Gyalogos-átkelőhely, K- Gyalogos útvonal hasznos szélessége, L- Gyalogos útvonal szélessége helyi szűkület esetén, M- Bankautomata ill. telefon, N- Figyelmeztető korlát, O- Felhajtó rámpa maximum 8% lejtéssel.

Útvonalak, utcabútorok

Utcabútorok elhelyezése, jelölése

- Hirdetőtáblák, székek és más tárgyak a gyalogos útvonal mentén lehetőleg úgy legyenek elhelyezve, hogy azok az útvonal szabad szélességét és magasságát ne csökkentésék.
- Az egyes utcabútorok lehetőleg csoportosan, logikusan legyenek elhelyezve, egyértelműen definiálható és követhető útvonal biztosításával. Az útvonal mentén tér-bővületben csoportosan kialakított utcabútor-elhelyezés ajánlott.
- A gyalogos útvonalba benyúló illetve az ott elhelyezett utcabútorok veszélyt jelentenek a gyengénlátók és vakok számára. Ha van ilyen tárgy, akkor az a járófelület váltásával, szegélyező korlátok elhelyezésével, fehér bot segítségével kitapinthatóan és vizuálisan is jól elkülöníthető, érzékelhető módon jelölve legyen.
- A szegélyező korlát járófelülettől legfeljebb 0,30 m magasságú legyen.
- Az útvonal mentén elhelyezkedő oszlopok szemmagasságban elhelyezett kontrasztos és könnyen észlelhető jelzéssel legyenek lehetőleg ellátva: pl. fluoreszkáló sáv.
- A gyalogos útvonalon elhelyezett minden berendezés –pl. automaták, telefonok, padok, szemétkosarak– akadálymentesen megközelíthetően és használhatóan legyenek kialakítva.
- A gyalogos útvonalak mentén a terepviszonyoktól függő távolságban – nehéz, lejtős terepen körülbelül 40-50 m; könnyű, sík terepen 100-300 m távolságra – padokkal ellátott pihenő terület kialakítása ajánlott.

Megvilágítás

- A gyalogos útvonal körmékén lévő szegélyek, jelzések, járófelületek, szintkülönbségek, irányváltások, utcabútorok könnyen észrevehetően, egyenletesen legyenek megvilágítva.
- A fényforrások lehetőleg úgy legyenek elhelyezve, hogy azok káprázást ne okozzanak.

39. §

(2) A járdán építmény, köztárgy, berendezés csak abban az esetben állhat, ha

a) az a járda előírt legkisebb hasznos szélességét (gyalogossáv) – más hatósági előírás hiányában 0,75 m többszöröse, de legalább 1,50 m – nem csökkenti,

b) a rendeltetésszerű használata a gyalogosok közlekedését nem zavarja, biztonságát nem veszélyezteti,

40. §

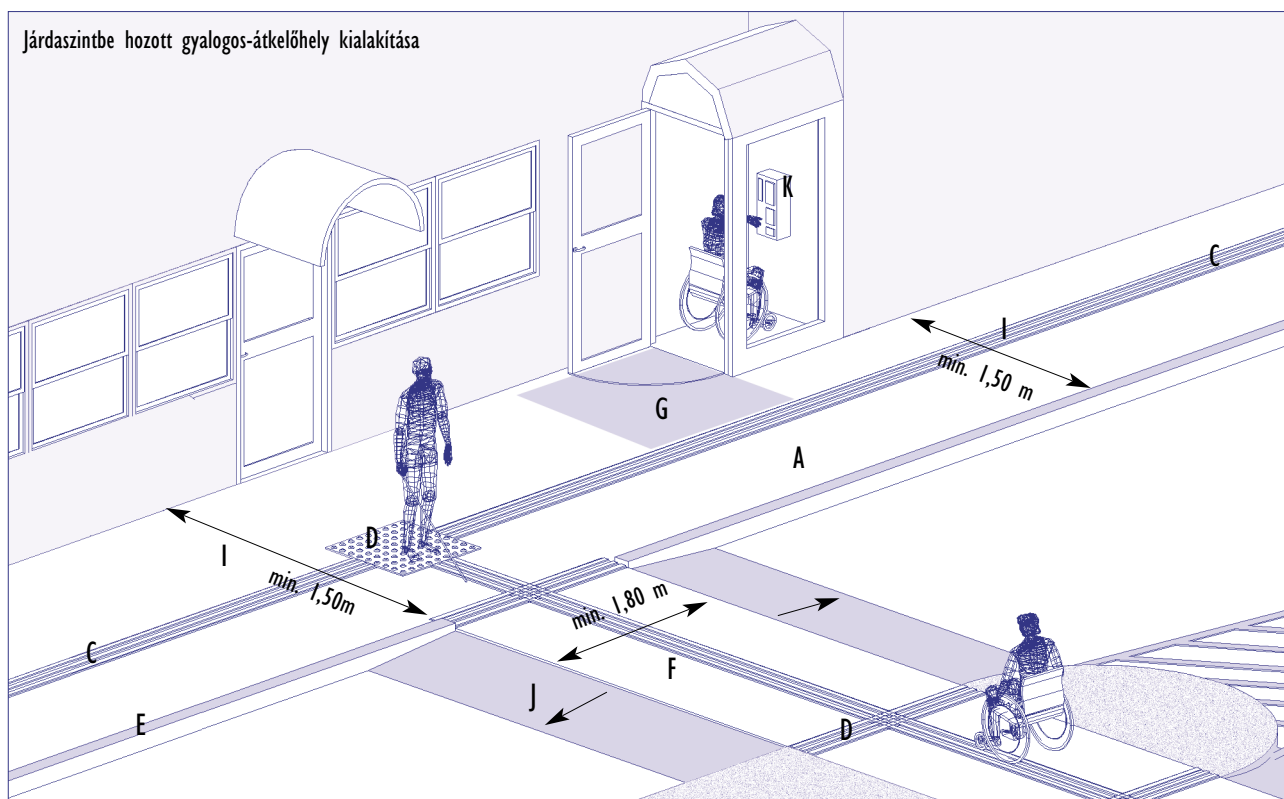
(1) Az építési telek közterület vagy magánút felőli határvonalán építményt csak úgy szabad elhelyezni, hogy annak része, szerkezeti eleme a közterület, illetőleg a magánút területébe csak a következők szerint nyúlhat be (2. ábra):

a) a csatlakozó terepszinttől mért 2,00 m magasságig

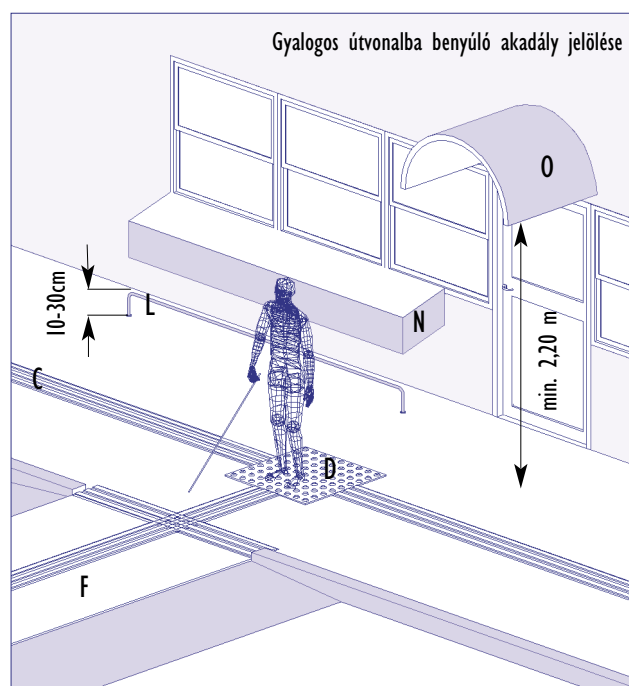
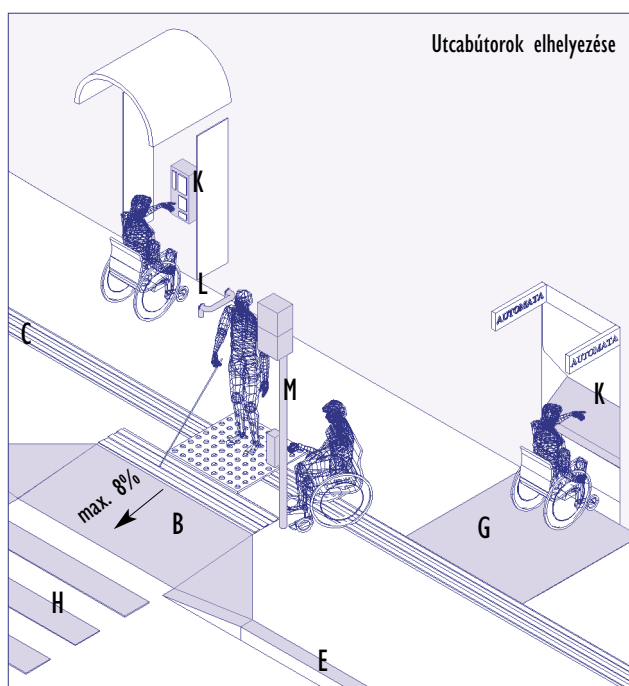
– a határvonaltól mért 0,50 m széles biztonsági sávban elhelyezett szerkezeti elem (pl. előlépcső, kirakat, levélgyűjtő szekrény, ablakrács, reklámhordozó, világítótest, falra kihajtván rögzített nyílászárny), amely a közlekedők által könnyen észlelhető és kialakítása baleseti veszélyt nem jelent, továbbá, ha az 0,40 m magasság felett kerül elhelyezésre, annak a biztonsági sávra eső vetülete legalább 0,10 m magas vagy 0,60 m széles a környező járófelület felületképzésétől, lábbal tapinthatóan, jelentősen eltérő burkolatú jelzősávval körül van véve,

– a közterületi járda gyalogossávjába csak időnként és rövid ideig nyitva tartott nyílászárny (kirakat, gépjárműtároló ajtaja stb.),

Útvonalak, utcabútorok

A- Gyalogos útvonal max. 5%-os menetirányú és 1,5%-os oldalirányú lejtéssel, B- Felhajtó rámpa maximum 8% lejtéssel, C- Burkolati vezetőcsík, D- Taktilis és vizuális információt hordozó burkolati figyelmeztető jelzés, E- Gyalogos útvonal szegélyezése szegélykövel, F- Járdaszintbe hozott gyalogos-átkelőhely, G- 150x150 cm méretű vízszintes, szabad terület, H- Gyalogos-átkelőhely, I Gyalogos útvonal hasznos szélessége, J- Felhajtó rámpa gépjárművek részére (fekvőrendőr), K- Bankautomata ill. telefon, L- Figyelmeztető korlát, M- Elérhető jelzőberendezés, a többitől könnyen megkülönböztethető oszloppal, N- Falból kiálló akadály, O- Fej felett elhelyezett akadályt

Rámpák

Lejtők (rámpák) méretezése

- Egy lejtőkar legfeljebb 0,50 m szintkülönbséget hidalhat át.
- A lejtők meredeksége az áthidalandó szintkülönbség mértékétől függ. Maximális meredekség 8% lehet, de a kényelmes közlekedéshez az 5%-os lejtés kialakítás ajánlott.
- 2 cm alatti szintkülönbség áthidalásához lejtő kialakítása nem szükséges.
- 17,5 cm-ig terjedő szintkülönbség esetén mindkét oldalon szegéllyel ellátott, maximálisan 8%-os lejtésű rámpa kialakítása ajánlott. Amennyiben a lejtő járósíkja és annak környezete között balesetveszélyt jelentő szintkülönbség nincs, akkor korlát elhelyezése nem szükséges.
- 17,5 cm-nél nagyobb szintkülönbség áthidalásához kétoldali korláttal ellátott maximum 5%-os lejtésű rámpa alkalmazható.

Pihenők kialakítása

- A lejtőkar szélessége legalább 1,20 m legyen
- A lejtőkarok minden 9,0 m vízszintes hossza után legalább 1,50 m hosszú pihenőt kell beiktatni. Megfelelő vízelvezetés biztosítása mellett ajánlott a pihenők 0,5-1%-os, visszagurulást megakadályozó ellenlejtéssel történő kialakítása.
- A lejtőt illetve rámpát oly módon kell kialakítani, hogy az induló, valamint az elérendő szinten legalább 1,50x1,50 m-es vízszintes, szabad terület legyen a negyedfordulatos megközelíthetőség biztosítására, vagy 1,50 m hosszú vízszintes terület az egyenes megközelítéshez.

Ívelt, törtvonalú lejtők

- Ha a lejtő járóvonal a törtvonalú, akkor a töréspontoknál (fordulóknál) legalább 1,50x1,50 m vízszintes terület biztosítandó a kerekesszék fordulásához

- Az ívelt lejtők kialakítását kerüljük. Ezek balesetveszélyessé tehetik a közlekedést, mivel az ívben kialakuló felületen a kerekesszéknek csak 3 kereke fekszik fel.

Rámpák felülete

- A csúszásmentes járófelület kialakításra valamint az időjárási hatások elleni védelemre figyelemmel kell lenni.

Korlátok, szegélyezések kialakítása

- A rámpa mindkét oldalán kétsoros, a járófelülettől számított 0,70 m illetve 0,95 m magasságban kapaszkodót kell elhelyezni.
- A kapaszkodók a pihenőkben is folytonosak legyenek, valamint a lépcsőkar illetve lejtő elejétől és végétől való korláttúlnyúlás 0,30 m legyen.
- A kapaszkodók könnyen megmarkolhatóak legyenek, megfelelő támaszt nyújtsanak és határozott végük legyen. 5 cm átmérőjű kör keresztmetszetű markolat kialakítás ajánlott, melynek faltól való távolsága minimum 4,5 cm legyen.
- A kerekesszék legördülésének megakadályozása érdekében a rámpa lehetőleg min. 10 cm-es szegélyezéssel legyen ellátva. Mellvédfallal vagy fal mellett kialakított rámpák esetén a falburkolat védelme érdekében alsó korlát legyen elhelyezve.
- A korlátok lehetőleg könnyen észrevehetőek, környezettől eltérő színnel készüljenek a látásukban károsultak segítése, tájékoztatása érdekében.
- A korlát lehetőleg olyan anyagból készüljön, amely érintésre nem hideg, például keményfa vagy műanyag bevonatú acél.

Jelölések és megvilágítás

- A lejtőkarok kezdetét és végét a burkolaton lehetőleg elő kell jelezni színbeli és érdességbeli váltással.
- A lejtő jó megvilágítása biztosítva legyen.

63. § (2) Akadálymentes használathoz az építmények és bejárataik szintkülönbségeinek áthidalása érdekében a lépcső mellett akadálymentes közlekedést biztosító megoldásról (lejtő, felvonó, emelőlap, lépcsőlift stb.) is gondoskodni kell.

(3) A szintkülönbség-áthidalók járófelületeit csúszásgátló módon kell kialakítani.

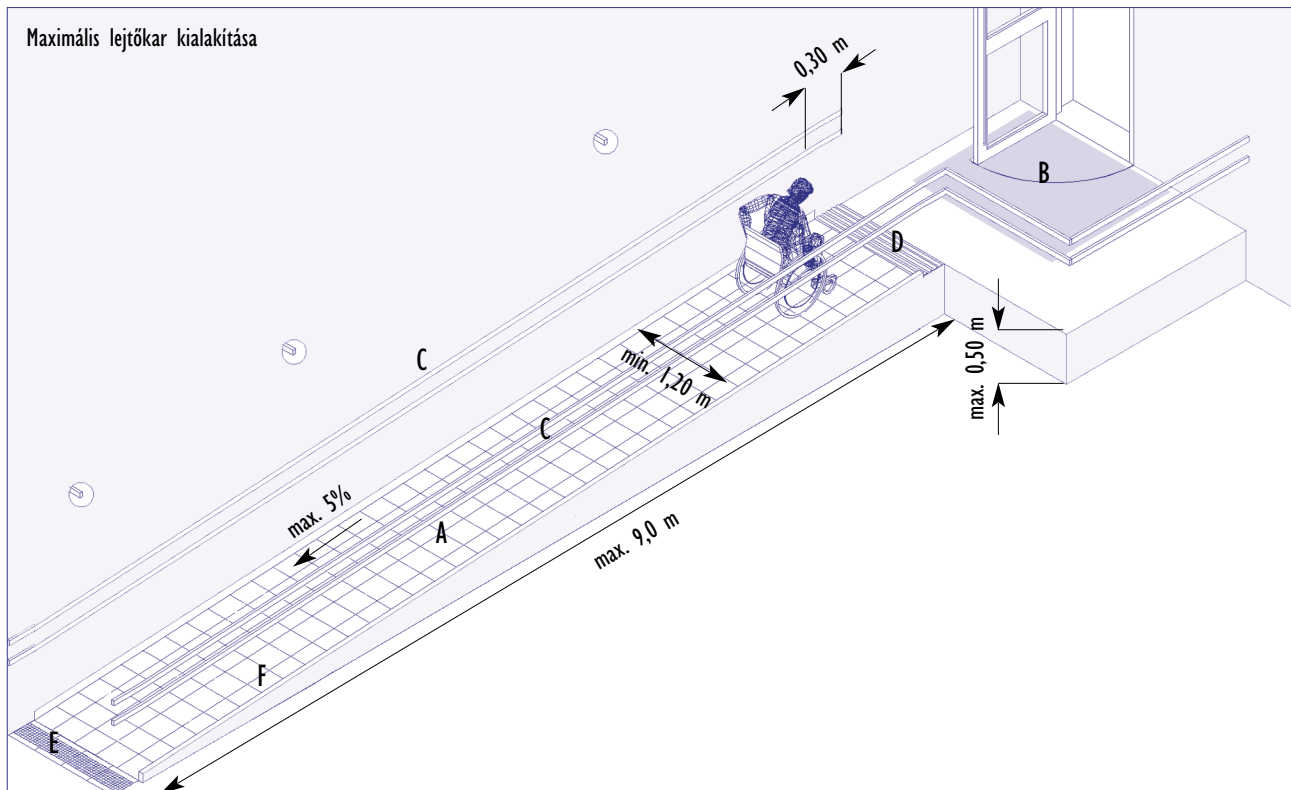
66. § (2) Akadálymentes közlekedéshez

- egy lejtőkarra legfeljebb 0,50 m szintkülönbség hidalható át,
- a lejtőkar indulásánál és érkezésénél legalább 1,50 m átmérőjű szabad terület biztosítandó,
- a több karú lejtők áttekinthetőséget biztosító mellvéddel alakítandók ki,
- a lejtőhöz két fogódzkodó korlátot kell biztosítani, a járófelülettől mért 0,70 m és 0,95 m magasságban, az 1,50 m-nél szélesebb lejtőknél mindkét oldalon,
- a szabadtéri lejtőt csapadéktól védetten, ennek hiányában megfelelő csúszásgátló bordázattal kell kialakítani.

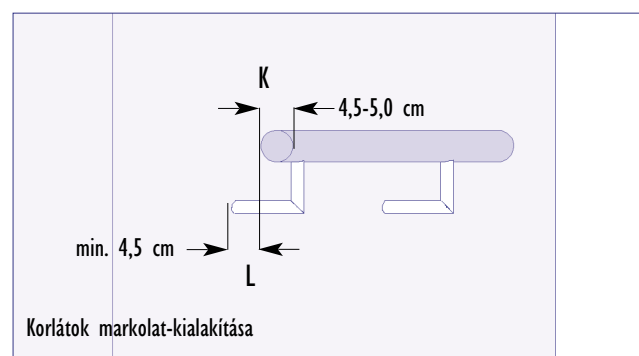
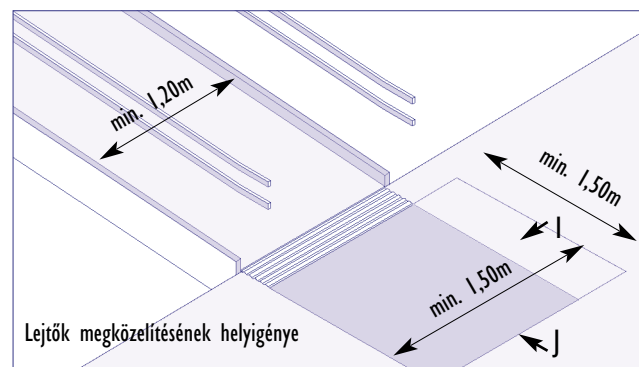
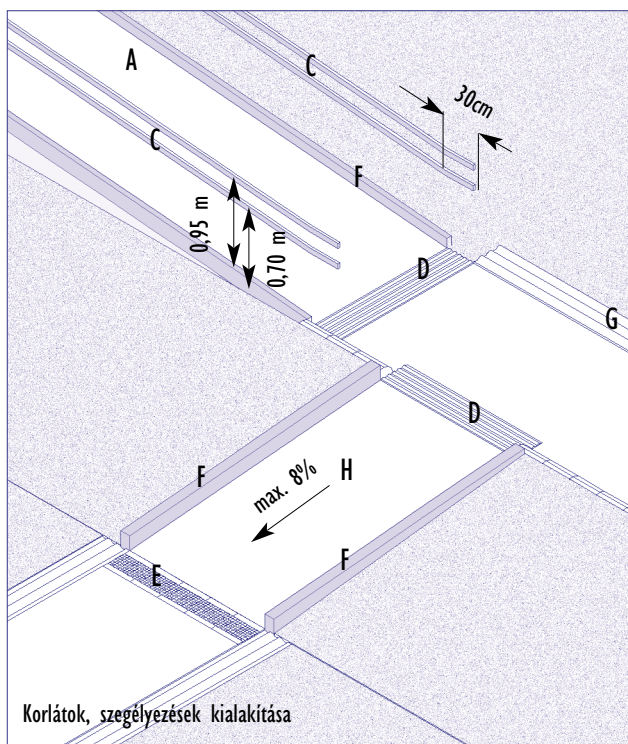
67. § (3) Akadálymentes közlekedéshez

- a lejtőkarok hosszában legfeljebb 9,0 m vízszintes hossz után pihenőt kell beiktatni, amelynek hossza legalább 1,5 m legyen,
- ha a lejtő járóvonal a törtvonalú, akkor a töréspontoknál legalább 1,5x1,5 m szabad terület biztosítandó a kerekesszék fordulásához,
- több karú lejtők esetében legalább minden második kar utáni pihenőn legalább két kerekesszék találkozásához szükséges szabad hely biztosítandó.

A- Rámpa 5%-os menetirányú lejtéssel, B- 1,50x1,50 m méretű vízszintes, szabad terület, C- Kettős markolattal ellátott korlát D- Taktilis és vizuális információt hordozó burkolati figyelmeztető jelzés, E- Víznyelőlő rács, F- Rámpa min. 10 cm magasságú szegélyezése, G- Gyalogos útvonal szegélyezése, H- Maximum 17,5 cm szintkülönbséget áthidaló 8%-os lejtésű rámpa, I- 1,50x1,50 m méretű vízszintes, szabad terület a rámpa negyedfordulatos megközelítésére, J- 1,50 m hosszúságú vízszintes, szabad terület a rámpa egyenes megközelítésére, K- Markolat átmérője, L- Markolat és fal távolsága

Lépcsők

A lépcsőfok mérete, emelkedése, szélessége

- Egy lépcsőkaron azonos fokok legyenek, a belépő szélessége és fellépés állandó legyen.
- A fellépők maximális magassága 15 cm lehet. A kültéri lépcsők esetében a fellépők ajánlott magassága 12 cm.
- A belépő mélységét a $2M+SZ=60-64$ cm összefüggésből kell kiszámolni, ahol M a lépcsőfok magassága, SZ a lépcsőfok mélysége.
- A fellépőt ajánlott burkolattal (homloklappal) ellátni amely a függőlegessel lehetőleg 15° -os szöveget zárjon be.
- A fellépőt orr nélkül, lekerekítve kell kialakítani, ezzel csökkentve például a féldoldali benuvárástól illetve a művégtagból adódó mozgási nehézségeket.
- Az lépcső szabad karszélessége akadálymentes közlekedéshez lehetőleg min. 1,20 m legyen.

Pihenők kialakítása

- 1,80 m-nél nagyobb szintkülönbséget áthidaló lépcsőt csak pihenő közbeiktatásával lehet kialakítani.

Lépcsők felülete

- A csúszásmentes járófelület kialakításra valamint az időjárási hatások elleni védelemre figyelemmel kell lenni.

Korlátok, kapaszkodók

- Minden esetben a lépcső lehetőleg mindkét oldalán kétsoros, a járófelülettől számított 0,70 m illetve 0,95 m magasságban kapaszkodót kell elhelyezni.
- A kapaszkodóknak lehetőleg a pihenőkben is folytonosnak kell lenniük, valamint a lépcsőkar illetve lejtő elejétől és végétől való korlátútnyúlás 0,30 m legyen.

- A kapaszkodók könnyen megmarkolhatóak legyenek, megfelelő támaszt nyújtsanak és határozott végük legyen. 5 cm átmérőjű kör keresztmetszetű markolat ajánlott, melynek faltól való távolsága minimum 4,5 cm legyen.
- A korlátok lehetőleg könnyen észrevehetőek, környezettől eltérő színnel készüljenek a látásukban károsultak segítése, tájékoztatása érdekében.
- A korlát lehetőleg olyan anyagból készüljön, amely érintésre nem hideg, például keményfa vagy műanyag bevonatú acél.

Jelölések és megvilágítás

- A lépcsőkarok minden fokát ajánlott érzékelhető módon jelölni (kontraszt, felület). A lépcsőkarok kezdetét és végét a burkolaton lehetőleg előre kell jelezni színbeli és érzésségbeli váltással. A jó megvilágítás biztosítva legyen.
- A lépcső kezdete és vége, valamint a fokok éle úgy legyen megvilágítva hogy azok könnyen láthatóak és érzékelhetőek legyenek, valamint a használó saját árnyéka ne zavarja a fokok biztonságos érzékelését.
- A lépcsőkar alatti forgalom előtt a 2,20 m szabad belmagasságot el nem érő terület legyen lezárva vagy a gyengénlátók számára is egyértelműen jelezve a fejsérülések elkerülése érdekében.

64. § (4) A lépcsőkar legfeljebb 20 fellépést tartalmazhat. Kivétel lehet a lakáson, üdülőegységen belüli lépcső. Akadálymentes használatra szolgáló építményben a lépcsőkar 1,80 m-nél nagyobb szintkülönbséget nem hidalhat át.

(5) Közterületen, építmény kiürítési útvonalán – a járda és az előlépcső kivételével – a lépcső könnyen észlelhető figyelmeztetés hiányában három fellépésnél kevesebbet nem tartalmazhat.

65. § (1) A lépcsőfok méreteit a " $2m+sz = 60-64$ cm" összefüggés alapján kell meghatározni [m = a fokmagasság cm-ben, sz = a fokszélesség (belépőszélesség) cm-ben, a járóvonalon mérve].

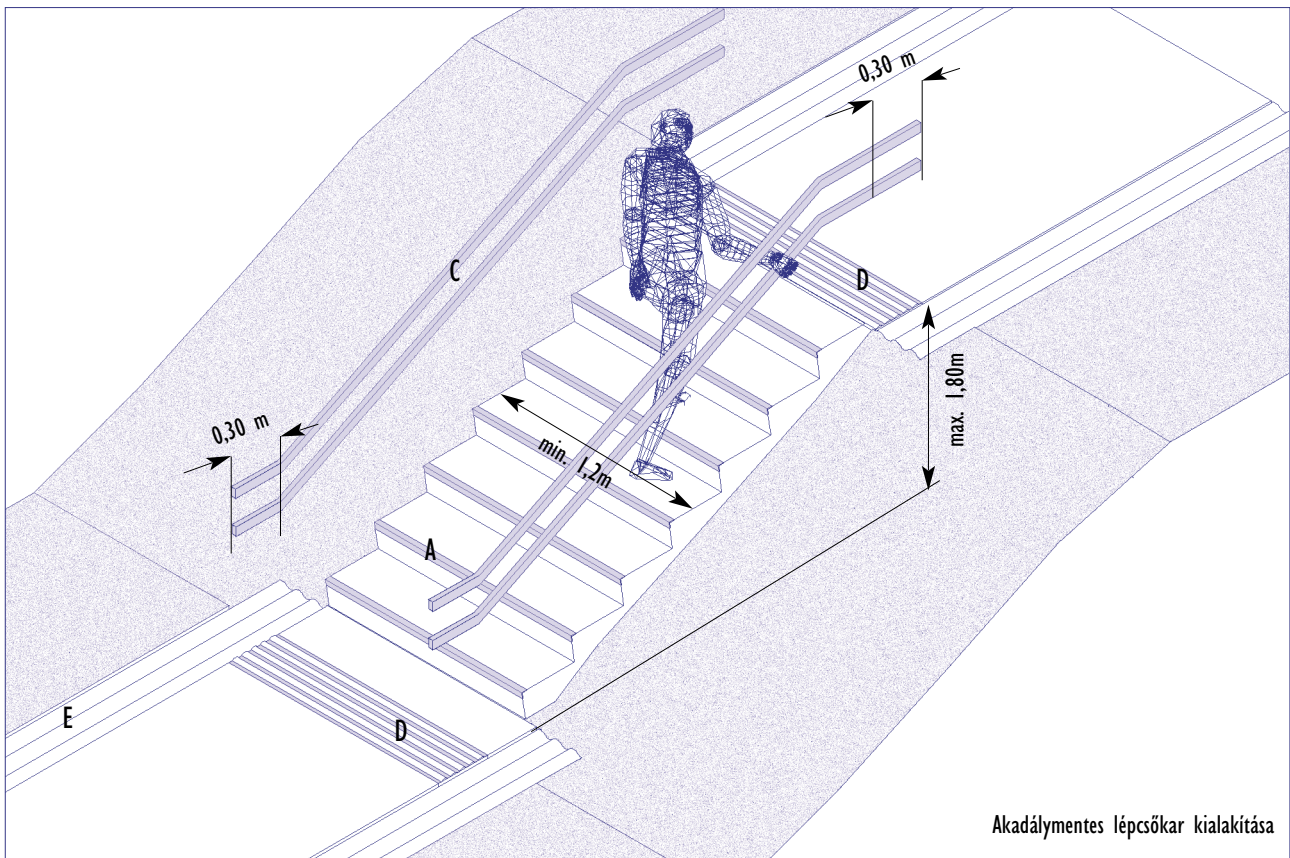
(2) A lépcsőfok magassága (m)

b) akadálymentes közlekedéshez 15 cm-nél nagyobb nem lehet.

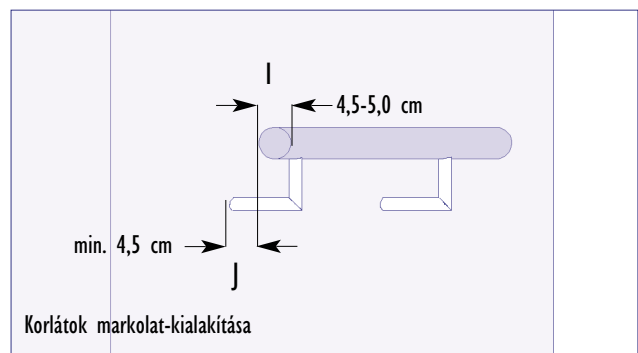
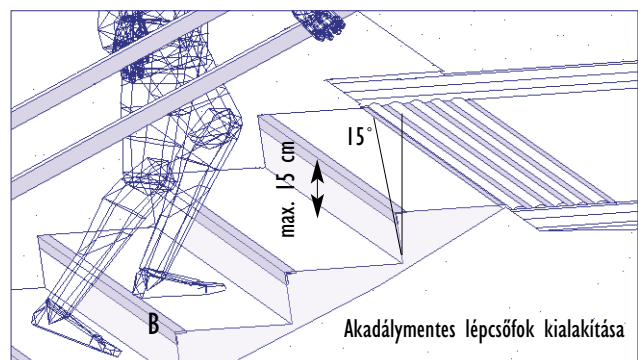
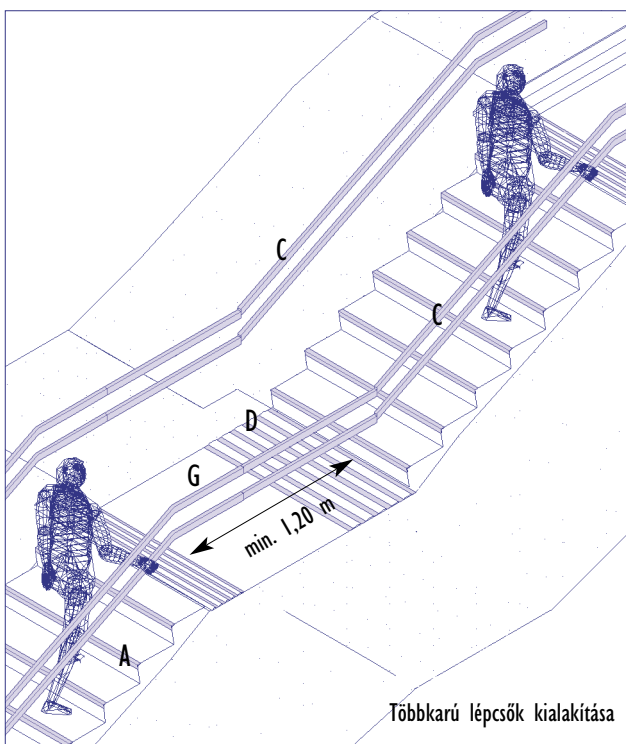
(4) Akadálymentes közlekedéshez a lépcsőfokokat a 4. számú melléklet szerint kell kialakítani.

68. § (1) Az 1 m-nél hosszabb vízszintes vetületű lépcsőt, rámpát, lejtőt fogódzkodóval kell megvalósítani. Azt a járófelületet, amelynek szintje a csatlakozó szintnél 0,80 m-nél magasabban van, továbbá a csatlakozó szinthez képest 0,17 m feletti akadálymentes közlekedésre szolgáló járófelületet, amelyhez nem tartozik lecsúszás elleni védőperem legalább 1,0 m magas, kiesést gátló korlattal, mellvédfallal vagy ráccsal kell határolni. A magasság legfeljebb 0,80 m-re csökkenthető, ha a korlát vagy a mellvéd felső vízszintes lezárása (pl. könyöklője) legalább 0,30 m széles, stabil szerkezet.

(2) A lépcsőkar legalább egyik – a 2,0 m-nél szélesebb lépcsőkar mindkét – oldalát fogódzásra alkalmas módon kell megvalósítani.

A- Fokok kontrasztos jelölése, B- Orr nélküli, lekerekített élű fellépő, C- Kettős markolattal ellátott korlát D- Taktilis és vizuális információt hordozó burkolati figyelmeztető jelzés, E- Gyalogos útvonal szegélyezése, G- Pihenő, I- Markolat átmérője, J- Markolat és fal távolsága

Épületek bejárati részletei

Megközelítés, használati helyigények

- Az épület legalább egy bejárata – lehetőleg a főbejárat – legyen akadálymentes. A bejárat(ok) akadálymentes útvonallal, logikusan legyenek összekötve az épület környékén fellelhető összes akadálymentesen kialakított térrel és elemmel.
- A bejárat legyen könnyen megkülönböztethető, a jobb tájékozódás és megtalálhatóság érdekében az épület homlokzatától vizuálisan jól elkülöníthető.
- Amennyiben az épület akadálymentes megközelíthetősége mellékbejáraton keresztül biztosított, akkor az a főbejáratról illetve az akadálymentes útvonaltól világosan és követhető módon jelölve legyen.
- A bejárat környéke lehetőleg legyen időjárástól védetten előtetővel kialakítva.
- A bejárat mindkét oldalán a mozgáshoz – manőverezéshez – megfelelő méretű (1,50x1,50m), a vízvezetéstől függően a belső padlószinttel azonos vagy legfeljebb 2 cm-el mélyebben lévő vízszintes hely legyen biztosítva. Szintkülönbség esetén olyan rámpa készüljön, amely a bejárat előtt megfelelő nagyságú vízszintes pihenőben végződik.
- Az ajtó azon oldalán ahová nyílik, a zárszerkezet felőli részen legalább 0,55 m széles szabad sáv legyen biztosítva a nyílás szélességi méretén túlmenően. Az ajtó másik oldalán 0,30 m széles szabad sáv legyen biztosítva a zár megközelíthetősége illetve használhatósága érdekében.
- A bejárat előtt a megfelelő vízvezetés biztosítására elhelyezett rácsok nyílásainak mérete a balesetmentes közlekedést nem akadályozva maximálisan 2x2 cm legyen. Hosszirányú nyílások lehetőleg a mértékadó forgalomra merőlegesen helyezkedjenek el.

Ajtók, nyílások kialakítása

- Akadálymentes kialakítás esetén bejáratként kizárólag forgó-, billenő ajtó nem alkalmazható. Ezek mellett nyíló ajtót is el kell helyezni.

- A bejárat szélessége annak forgalmától, az egyidejűleg használók átlagos számától függ. Az akadálymentes közlekedésre is alkalmas szabad nyílás mérete a 90°-ig kitárt ajtószármag belső felülete és a szemközti ajtóközött között mérve lehetőleg 0,90 m-nél kisebb ne legyen. A bejárat ajánlott szabad magassági mérete 2,10 m legyen.
- Kétszárnyú ajtók beépítése esetén az egyik szárny nyitva tartásával biztosított legyen az akadálymentes közlekedéshez szükséges keresztmetszet. Asszimmetrikus ajtószervezet kialakítása ajánlott.
- Az ajtólapon lehetőleg üvegezés legyen biztosítva az ajtó nyitásának láthatósága és a forgalom biztonsága érdekében. Az ajtólap üvegezése a padlószinttől mért 0,30 m magasság alá lehetőleg ne nyúljon.
- A forgalomból adódó sérülések elkerülése érdekében az ajtólapot és a tokszerkezetet ajánlott védelemmel ellátni.
- A küszöb kialakítását kerüljük! Ha ez nem elkerülhető, akkor az maximum 2 cm magas és lehetőleg legömbölyített legyen.

Zárszerkezetek, automatikák, egyéb eszközök

- A zárszerkezetek, kilincsek és egyéb kezelőeszközök legyenek úgy kialakítva, hogy azok akár egy kézzel is könnyen foghatóak, működtethetőek legyenek, erős szorítást, tekerést illetve forgatást használatuk ne igényeljen. Kerüljük a forgógombok elhelyezését. Lekerekített, U alakú kilincses zárszerkezet kialakítása ajánlott, melynek vastagsága 2,5 cm valamint az ajtólap és kilincs közötti távolság 4,5 cm.
- Kilincsszerkezet nélküli ajtók esetén az ajtó teljes hosszában végigfutó ajtó húzó korlátok kialakítása ajánlott az elérési különbözőségeket legjobban kielégítésére. A kialakítás során figyelembe kell venni hogy a korlát csökkenti a nyílás szabad szélességét. Az ajtószármag 90°-nál nagyobb maximális nyílásának biztosításával ez a probléma kiküszöbölhető.

62. § (4) Építményben gyalogos közlekedés céljára szolgáló falnyílás vagy ajtó szabad nyílásmérete 0,60/1,90 m-nél, önálló rendelkezési egységek és szobák bejárati ajtajának szabad nyílás mérete 0,85/1,90 m-nél kisebb nem lehet.

(5) Az akadálymentes közlekedésre is alkalmas szabad nyílás mérete (0,30 m-nél kisebb falvastagság esetén) 0,85/1,90 m-nél, egyéb esetekben 0,90/1,90 m-nél kisebb nem lehet.

(6) Az akadálymentesség érdekében az ajtók környezetében a 4. számú melléklet szerinti szabad hely biztosítandó.

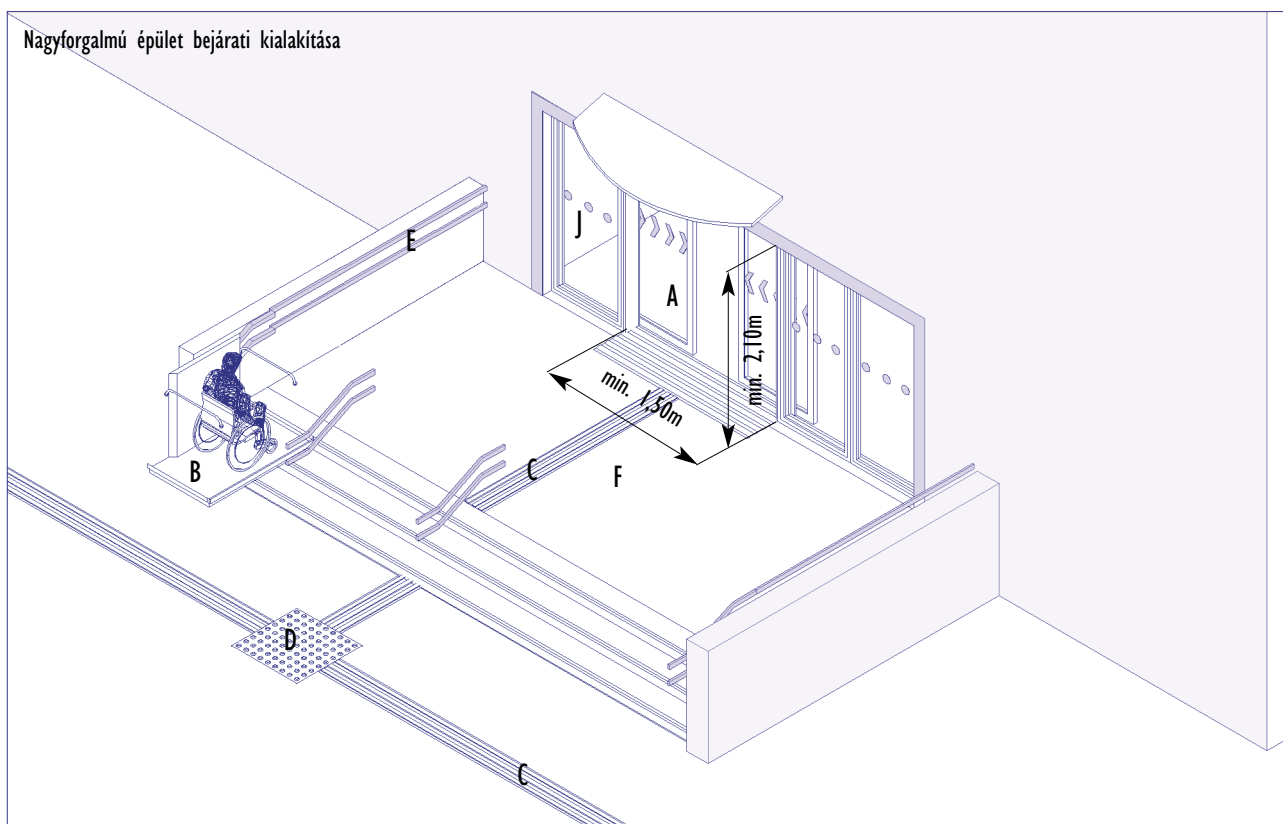
(7) Az akadálymentes használathoz megfelelő, az ülő helyzetből is kilátást biztosító mellvéd magassága legfeljebb 0,6 m. A kiesés elleni védelemről gondoskodni kell.

96. § (2) Bejáratként kizárólag forgó-, billenő-, tolóajtó – az automatikus üzemű és veszély esetén kézzel is megnyitható tolóajtó kivételével – nem alkalmazható

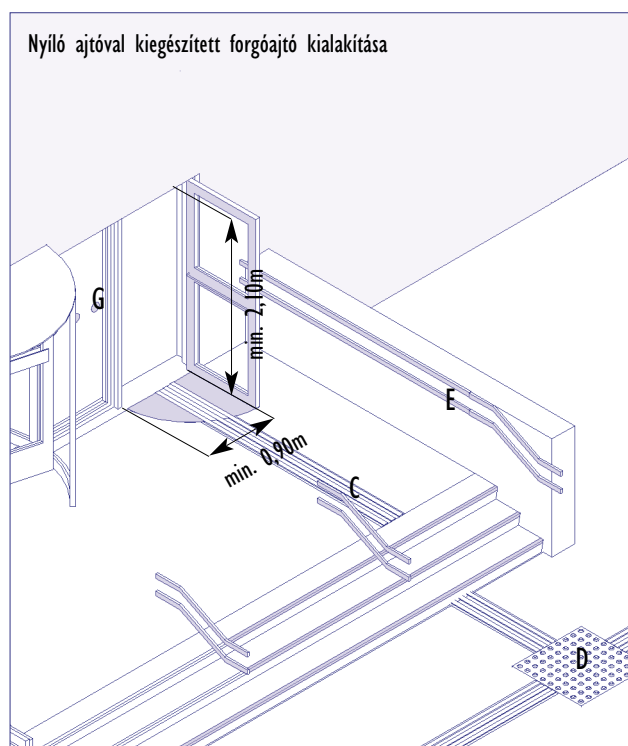
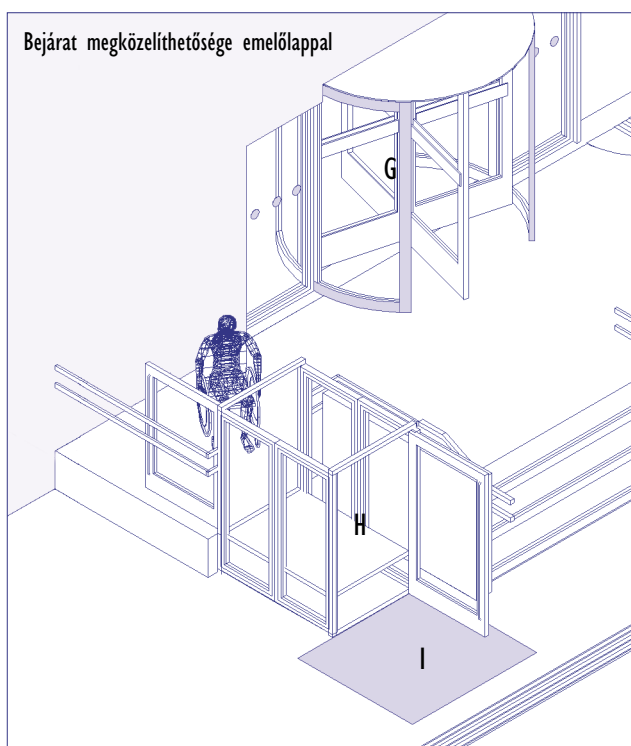
a) akadálymentes használhatóság követelménye esetén,

b) egészségi állapotuk vagy koruk miatt mozgásukban korlátozott személyek (pl. a 6 éven aluliak, az időskorúak, a betegek stb.) használatára is szolgáló helyiségekben,

Épületek bejárati részletei

A- Automatikusan működő tolóajtóval ellátott nagyforgalmú bejárat, B- Korlátlift, C- Burkolati vezetősík, D- Taktilis és vizuális információt hordozó burkolati figyelmeztető jelzés, E- Kettős markolattal ellátott, pihenőben folytonos kapaszkodó, F- Megfelelő nagyságú vízszintes pihenő, G- Forgóajtó nyíló ajtóval kiegészítve, H- Platformlift, I- 1,50x1,50 m méretű vízszintes, szabad terület, J- Üvegezett felületek jelölése

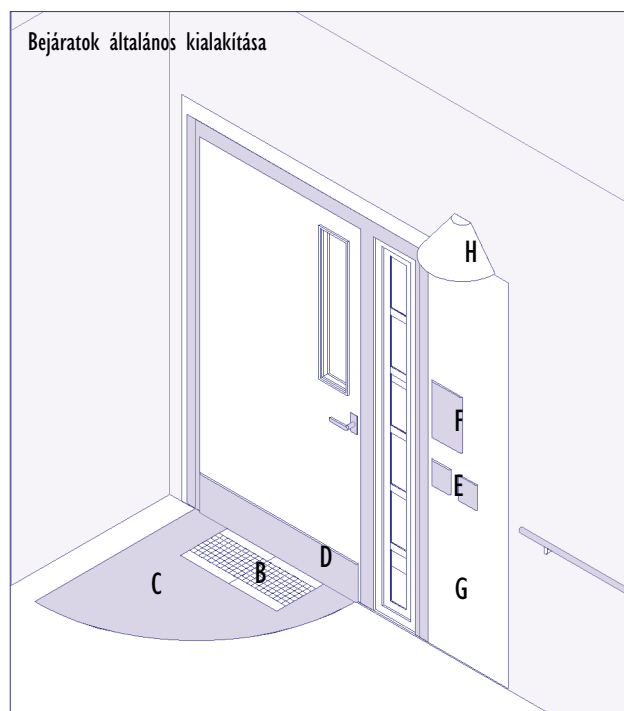

Épületek bejárati részletei

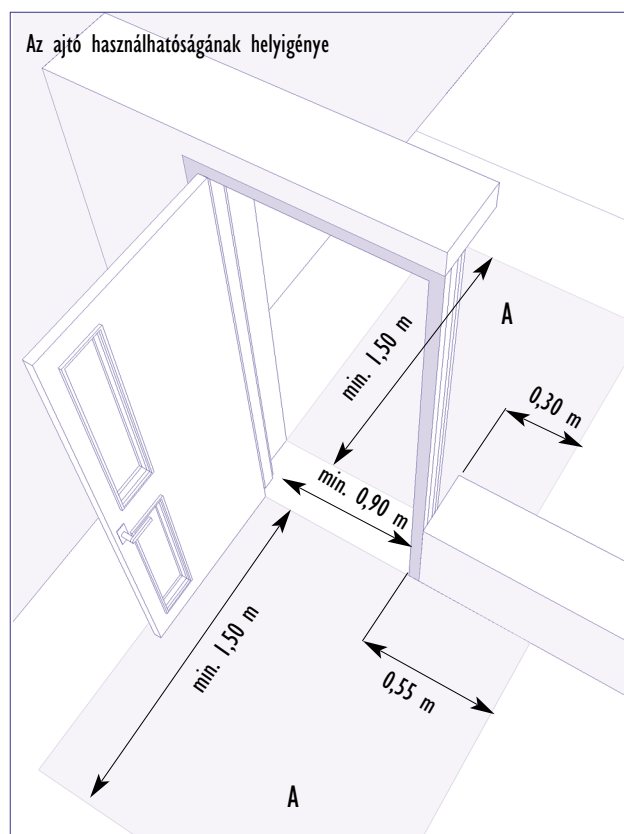
- A nyitáshoz szükséges erő (tolás vagy húzás) nyíló ajtók esetében a 20 N-t lehetőleg ne haladja meg. Az ajtózáró berendezések úgy legyenek beállítva hogy ellenállásuk ne haladja meg a 30 N-t és a zárídeje -az ajtószárm 70°-os nyílásától a zároldali 7,5 cm-es nyílás eléréséig eltelt idő- legalább 3 másodperc legyen.
- Akadálymentes használatra automatikusan nyíló ajtók a legalkalmasabbak, amelyeket úgy kell beállítani, hogy 0,5 m/s-os sebességgel haladva biztonságosan lehessen átjárni illetve 30 N nagyságú erő képes legyen meggátolni az ajtó zárását. Visszanyitó berendezéssel legyenek ellátva.
- Nehéz ajtószármak akadálymentes kialakítása esetén ajtónyitó automatika (manuális vagy automata indíttatású elektro-hidraulikus ajtónyitó berendezés) beépítése ajánlott. Manuális indíttatású ajtónyitó berendezéssel ellátott ajtónál a működtető kezelőszervezet úgy legyen elhelyezve, hogy a felnyíló ajtószárm(ak) a működtető személyt ne akadályozza a kezelőeszköz akadálymentes és biztonságos használatában.
- Az összes kezelőszerv a padlószinttől 0,85 és 1,10 m közötti magasságban legyen elhelyezve.
- A kezelőszervek – nyomógombok, kaputelefonok – megfelelő használhatósága érdekében megkapaszkodásra alkalmas korlát elhelyezése ajánlott a járófelülettől mért 0,95 m magasságban.

Jelölések és megvilágítás

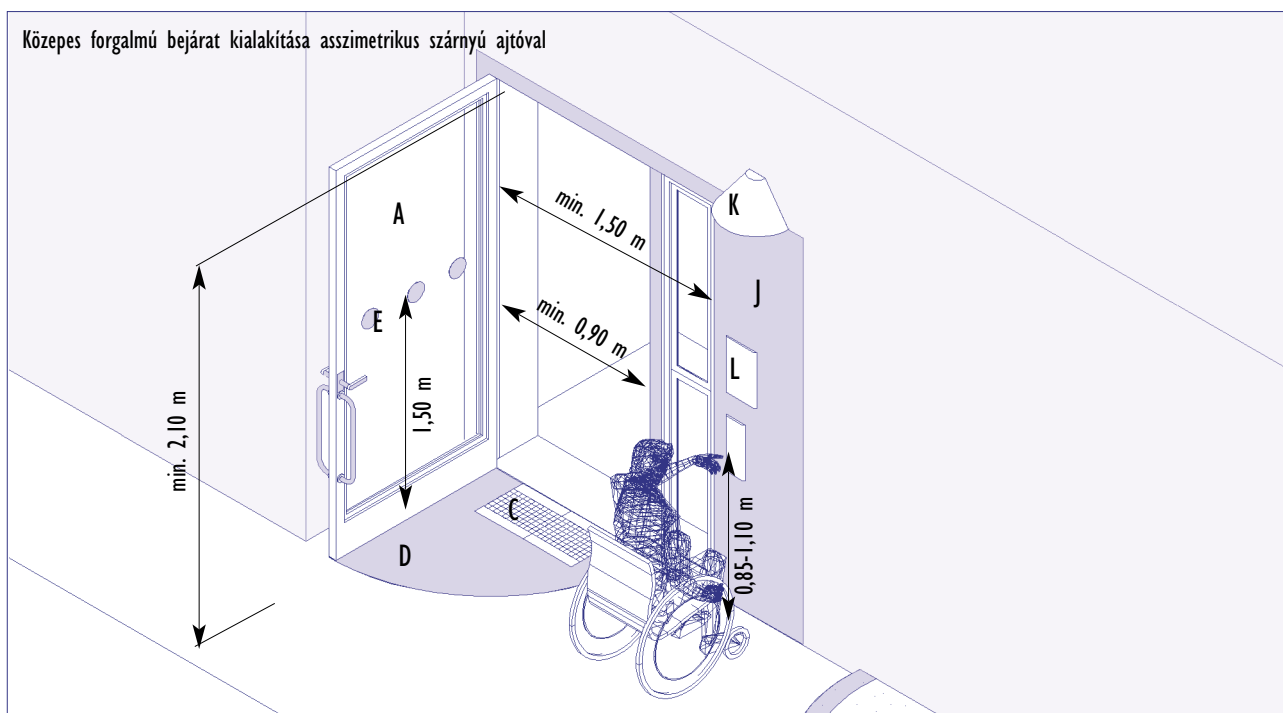
- A bejárat jelzéseit (házsám, csengő, névtábla, feliratok és egyéb információk), kaputelefonokat, beléptető automatakat lehetőleg úgy kell elhelyezni, kialakítani és megvilágítani, hogy azok a gyengénlátók számára is könnyen megtalálhatóak, felismerhetőek legyenek valamint kerekesszékekben ülve is használhatóak, elérhetőek legyenek. Továbbá figyelembe kell venni a szellemi fogyatékosok és sietek igényeit is egyszerű szimbólumok valamint kijelzők alkalmazásával.
- A bejárat, ajtókeret szerkezete lehetőleg legyen a környezetétől eltérő színnel, kontrasztosan kialakítva a jobb tájékozódás biztosítása érdekében.
- A balesetmentes és kényelmesebb használhatóság érdekében ajánlott a járófelületen a nyíló ajtó nyílási ívének jelölése a burkolat felületének illetve színének váltásával.
- A bejárat környékén a hallássérülteknek legyen biztosítva a megfelelő akusztikus környezet a kaputelefonok használhatósága érdekében.
- Kétszármú ajtókon az állandóan használt ajtószárm könnyen értelmezhetően és érzékelhetően jelölve legyen
- A nagy üvegtáblás ajtó szármait a gyengénlátók számára is látható módon kell kialakítani, a járófelülettől mért 1,50 m magasságban elhelyezett színes jelzésekkel kell ellátni. Keret nélküli üvegezett bejárati ajtó alkalmazását kerüljük.

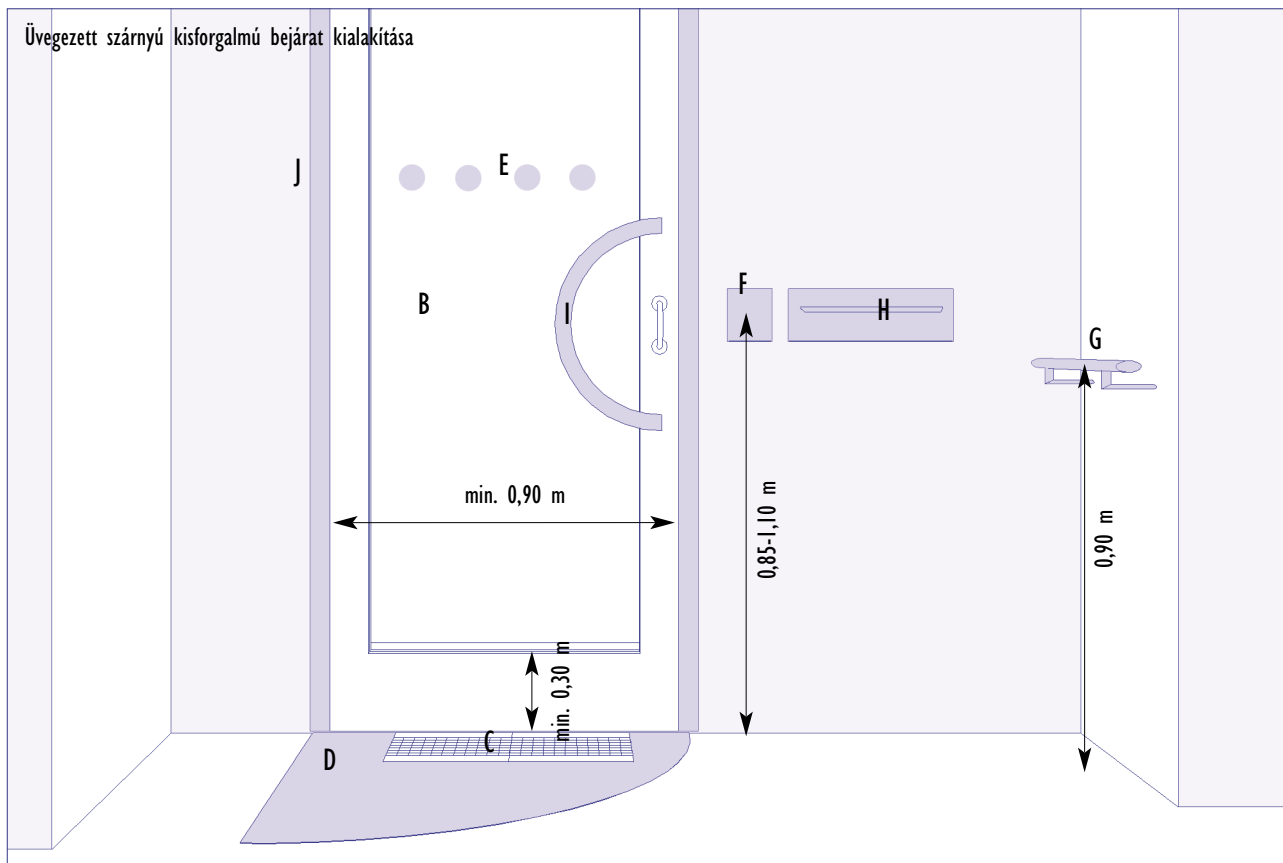
A- A zárszerkezet használhatóságához szükséges hely, B- Víznyelő rács, C- Taktilis és vizuális információt hordozó burkolati figyelmeztető jelzés, D- Ajtólap védelme, E- Kaputelefon, csengő, F- Információs tábla, G- A háttértől jól elkülönülő szegélyezés, H- A bejárat megvilágítása

Épületek bejárati részletei

A- Asszimétrikus szárnyú, közepes forgalmú bejárat, B- Üvegezett szárnyú, kisforgalmú bejárat, C- Víznyelő rács, D- Taktilis és vizuális információt hordozó burkolati figyelmeztető jelzés, E- Üvegezett felületek jelölése, F- Kaputelefon, csengő, G- Kapaszkodó korlát, H- Postaláda, I- Különböző igényeket kielégítő ajtónyitó korlát, J- A háttérétől jól elkülönülő szegélyezés, K- A bejárat megvilágítása

Burkolatok, jelzések

Járófelületek

- Az akadálymentes közlekedőknek csúszásmentes, szilárd és könnyen tisztán tartható burkolattal kell rendelkezniük.
- A szőnyeget illetve padlószőnyeg burkolatot megfelelően rögzíteni kell. A szőnyeg maximális szálhossza 13 mm legyen, de kényelmes közlekedéshez 6 mm szálhosszúság ajánlott. A puha padlóburkolaton a járási nehézséggel küszködők bizonytalanok, a kerekesszék kormányozhatatlan valamint a fehér bot kopogása nem hallható.
- A vezetővonalak kialakíthatósága érdekében használjunk olyan padlóburkoló anyagokat amelynek van színbeli és felületi választéka.
- A közlekedő padlóján elhelyezkedő rácsok nyílásainak nagyságát maximálisan 20x20 mm-nek kell megválasztani. Hosszirányú nyílások esetén azoknak a mértékadó forgalom irányára merőlegesen kell elhelyezkedniük.
- Kerüljük a magasfényű, csillogó padlók és mennyezetek alkalmazását, amelynek tükröződése káprázást okozhat.

Falak

- Vegyük figyelembe hogy a felületképzések anyaga és színe befolyásolja az épület hőkomfortját és belső klímáját.
- Kapaszkodók elhelyezése ajánlott a járófelület síkjától mért 70 és 95 cm magasságban. A kapaszkodók a kis mértékben mozgáskorlátozottak számára fix megkapaszkodási lehetőséget valamint a vakok vezetését is biztosítják.
- A kerekesszékek, poggyász-, és bevásárlókocsi által okozott károk elkerülése érdekében a folyósók falát védelemmel (védőlemez, alsó korlát) célszerű ellátni. A sarokok védelmét szintén ajánlott biztosítani.

- A tér érzékelését a falfelület tükröződése illetve padlóig érő, keret nélküli falitükrök ne zavarja.
- Könnyen tisztán tartható falburkolat szükséges

Jelölések és megvilágítás

- A jelzések, szimbólumok könnyen olvashatóak és észlelhetőek legyenek és egyértelmű információt nyújtsanak.
- A jelzéseket célszerű szemmagasságban elhelyezni, a járófelülettől mért 1,50 m magasságban. A fej felett elhelyezett jelzések az akadálymentes útvonal szabad belmagasságát ne csökkentsék, a járófelülettől mérve 2,10 m fölötti magasságban legyenek elhelyezve.
- Az akadálymentes útvonalak jelzései folytonosan, követhető módon legyenek elhelyezve.
- A jelzések színkódolásával gyorsíthatjuk az információközlést (lásd 8. oldal).
- Jól olvasható betűtípust kell használni. A feliratok méretét az észlelési távolságnak megfelelően kell megválasztani (lásd 8. oldal).
- Az információkat a háttérhez képest kontrasztosan kell megjeleníteni. Kék háttéren sárga színkombináció a legjobban érzékelhető. Matt háttér és feliratok alkalmazásával a jelzések káprázásmentes kialakítását biztosíthatjuk.
- Az akadálymentesség nemzetközi jele csak akadálymentes létesítmények esetében használható.
- A járófelületek és jelzések megfelelő megvilágítása lehetőleg biztosítva legyen: feliratok, szimbólumok, járófelületek, szintkülönbségek, irányváltások, berendezési tárgyak könnyen észrevehetően, egyenletesen legyenek megvilágítva. A fényforrások úgy legyenek elhelyezve, hogy azok káprázást ne okozzanak.

54. § (1) Az építményt és részeit, az önálló rendeltetési egységet, helyiséget és annak részleteit úgy kell megvalósítani, ehhez az épületszerkezetet és beépített berendezést úgy kell megválasztani és beépíteni, hogy a rendeltetészerű használathoz biztonságos feltételeket nyújtsanak és ne okozzanak balesetet, sérülést, például

- a) elcsúszást, elesést (pl. közlekedés közben),
- b) megbotlást, mellélépést (pl. nem megfelelő világítás miatt),
- c) leesést (pl. váratlan szintkülönbség, vagy korlát, mellvédfal hiánya, kialakítási hibája miatt),
- d) fejsérülést (pl. nem megfelelő szabad belmagasság, szabad keresztmetszet miatt),
- e) ütközést (pl. nem megfelelő megvilágítás, veszélyvilágítás hiánya, tükröződés miatt, vagy építményen belüli járműmozgásból),
- i) elakadást, beszorulást (pl. szűkös méretű terek vagy nyílások miatt).

(2) Az építményt és részeit, továbbá a köz- és díszvilágítást, a fényreklámot és hirdetőberendezést úgy kell elhelyezni, kialakítani, hogy a fényhatás

- a) az építmények és a helyiségek rendeltetészerű használatát ne akadályozza,
- b) a környezet rendeltetészerű használatát (pl. tükröződés) ne zavarja, a közlekedés biztonságát ne veszélyeztesse.

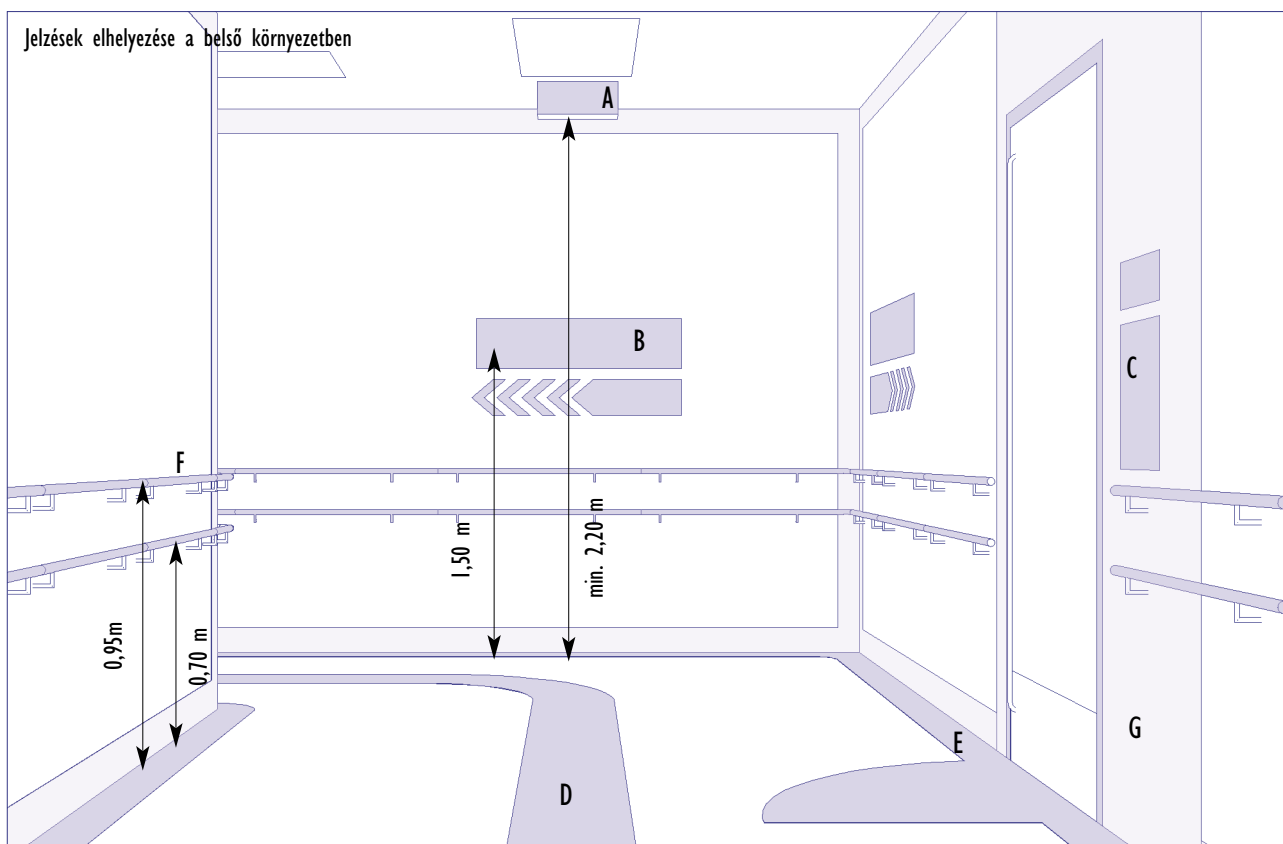
61. § (1) Az építmények helyiségeit, tereit a rendeltetésüknek és a vonatkozó (pl. balesetvédelmi, munkavédelmi) követelményeknek is megfelelő padlóval kell megvalósítani.

(2) A járófelületen alkalmazott rács (pl. taposórács, lépcsőfok) legfeljebb 20x20 mm osztású lehet.

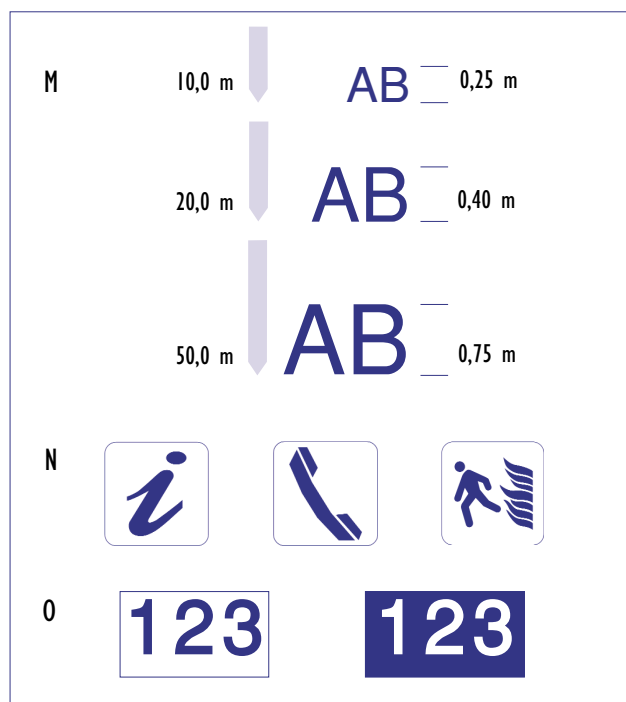
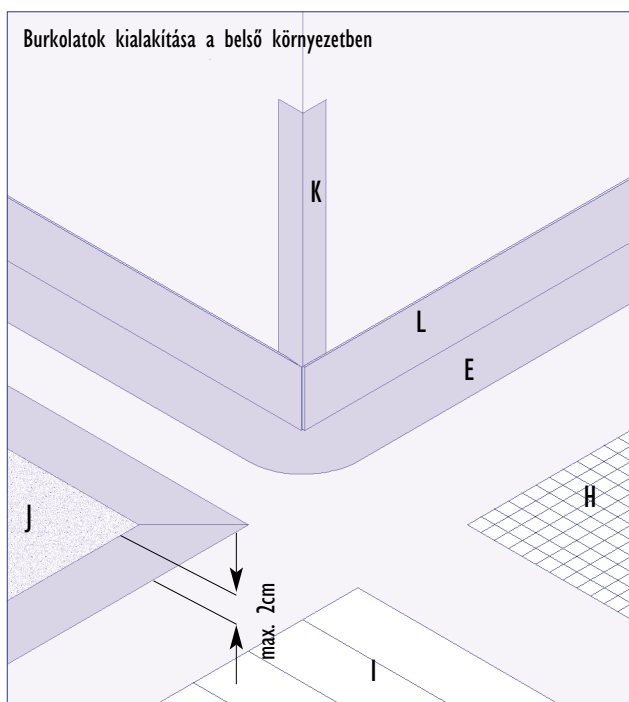
(3) Akadálymentes közlekedés céljára az építmények belső közlekedőit és tereit összefüggő, (csak a szükséges küszöböket tartalmazó) csúszás és süppedésmentes padlóburkolattal kell ellátni.

Burkolatok, jelzések

A- Fej felett elhelyezett jelzés, B- Szemmagasságban elhelyezett jelzés, C- Információs tábla, D- Burkolati vezetőcsík, E- Helyiség taktilis és vizuális információt hordozó szegélyezése, F- Kettős markolattal ellátott kapaszkodó-vezető korlát, G- Falfelületek vizuális információ hordozó szegélyezése, H- Rács, I- Fapadló, J- Felületen rögzített szőnyeg, K- Acél sarokvédő, L- Falszerkezetet védő szegélyezés, M- Betűméret az olvasási távolság függvényében, N- Egyszerű szimbólumok, piktogramok, O- Kontrasztos színekombinációk.

Szélfogó, információs szolgálat

Szélfogó mérete, helyigények

- A szélfogó mérete a forgalom mértékétől függ, de mindenkor elég hely legyen a kerekesszék fennakadás nélküli átjárásához illetve az ajtók megfelelő használatához. A szélfogó legkisebb szabad mérete 1,50x1,50 m, de a hajtott székkel történő akadálymentes használat biztosítása érdekében legalább 1,70x1,70 m szabad terület biztosítása ajánlott.
- A szélfogó egy vagy kétszárnyú sorolt nyíló ajtajai között minimum 1,20 m legyen a szélfogóba nyíló ajtószárnyak szélességén felül.
- Nyíló ajtók esetén az ajtó azon oldalán ahová nyílik, a zár szerkezet felőli részén legalább 0,55 m széles szabad sáv legyen biztosítva a nyílás szélességi méretén túlmenően a zár megközelíthetősége illetve használhatósága érdekében.
- A szélfogó padlóburkolata vízszintes és csúszásmentes kialakítású legyen.

Ajtók, nyílások kialakítása

- A sorolt ajtóknak lehetőleg egy irányba kell nyílniuk, vagy a szélfogóból kifelé.
- Kétszárnyú sorolt ajtók esetén a mindennapi közlekedésre használt ajtószárnyak az ajtó ugyanazon oldalán legyenek kialakítva.
- Szűk szélfogók esetén, ahol a két ajtólap között manőverezéshez és ajtónyitáshoz elegendő hely nem biztosított, ajtónyitó automatikával célszerű az ajtólapokat kialakítani.
- Ajtónyitó automatikával ellátott sorolt ajtók esetén egyetlen indítószerkezet (nyitógomb, mozgásérzékelő, stb.) segítségével működésbe hozható legyen mindkét ajtó. A nyitóberendezés úgy legyen beállítva, hogy az ajtólapok nyitvatartási ideje alatt a sorolt ajtókon való 0,5 m/s-os sebességgel történő áthaladás biztosítva legyen.
- Küszöbök kialakítását kerüljük!

Kiegészítő berendezések

- Ha a szélfogóban valamilyen berendezés (postaláda, ruhafogasok, kaputelefon) helyezkedik el, akkor a megfelelő használathoz, valamint a kerekesszék manőverezéséhez legalább 1,50x1,50 m szabad hely legyen biztosítva.

- A berendezések a járófelülettől mérve olyan magasságban legyenek elhelyezve hogy azok kerekesszékben ülve is elérhetőek legyenek. Levelesládák, automaták térdszabab kialakítására ügyeljünk.
- Sárkaparó rácsok nyílásainak nagyságát maximálisan 2x2 cm-nek kell megválasztani. Hosszirányú nyílások esetén azoknak a mértékadó forgalom irányára merőlegesen kell elhelyezkedniük.
- A lábtörlő süppedésmentes és lehetőleg a járófelülettel egy síkba süllyesztett legyen. Egyéb esetben 2 cm-nél nem magasabb küszöbszerű kialakítású és rögzített legyen. Kerüljük a puha lábtörlők elhelyezését, ezek a ke-rekekre gyakorolt eltérő gördülési ellenállás miatt nehézséget teszik a kerekesszékkel történő áthaladást.

Üvegezett felületek

- Az üvegezett felületeket, nagy üvegtáblás ajtók szárnyait a gyengénlátók számára is látható módon kell kialakítani, a járófelülettől mért 1,50 m magasságban elhelyezett színes jelzésekkel.
- Üvegezett felületek jelzéskialakításánál az ajtók könnyű megtalálhatóságára figyelemmel kell lenni, azokat más színű és eltérő formájú jelzéssel kell ellátni.
- Az üvegezett felületek segítségével a betekinthe-tőség biztosítható, amely a biztonságérzetet és tájékozódó-képességet fokozza.

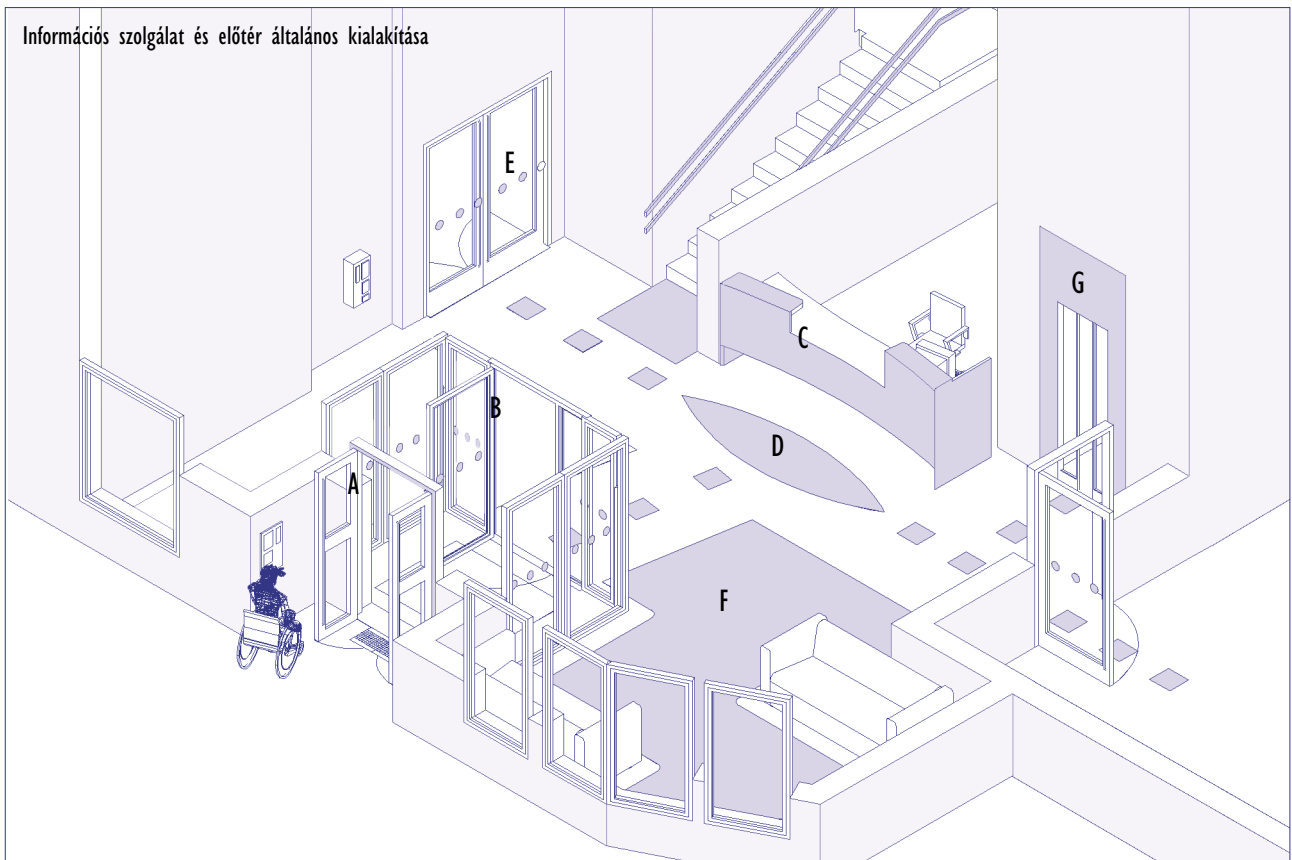
Pultok kialakítása

- Az információs pult lehetőleg alacsony és térdszabab kialakítású szakaszt is tartalmazzon a kerekesszékes látogató valamint dolgozó megfelelő használhatósága érdekében. Az alacsony szakasznál szék biztosítható. Ajánlott az igényeknek megfelelően állítható munkafelület, mely lehetővé teszi az ülő és álló munkavégzést is.
- A munkafelület élének ívesen fölfelé álló pereme segítségével nyújt papírlapok, jegyek, stb. felvételéhez, könnyebb megfogásához.

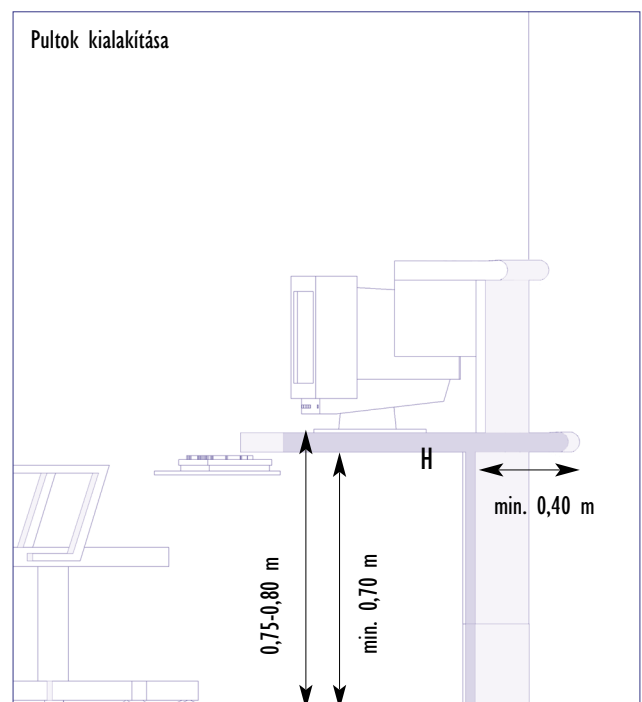
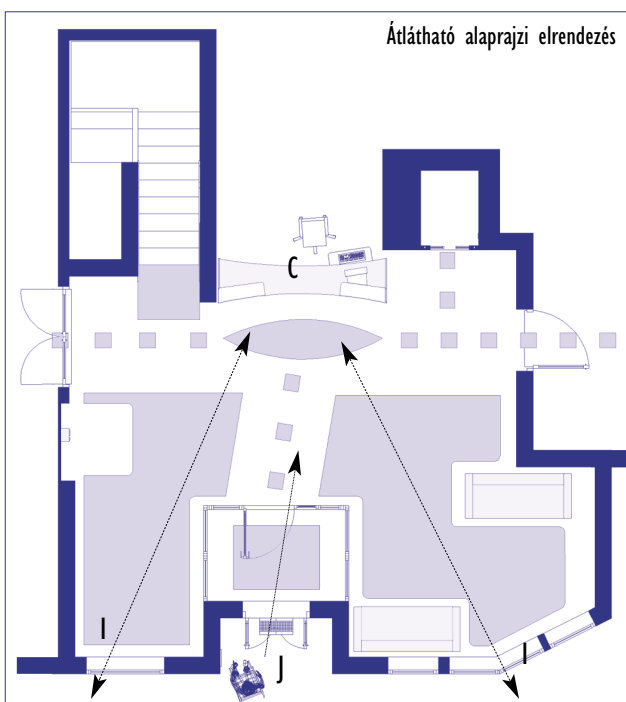
96. §

- (3) A szélfogó mélysége a benyíló ajtószárny(ak) méreténél legalább 0,60 m-rel, akadálymentes közlekedésre is alkalmas esetben legalább 1,25 m-rel nagyobb legyen.
- (4) Akadálymentes közlekedésre alkalmas szélfogó legkisebb szabad területe 1,50x1,50 m-nél kisebb nem lehet.

Szélfogó, információs szolgálat

A- Automatikusan nyíló, kétszárnyú ajtó, B- Aszimmetrikus szárnyú ajtó, C- Információs pult, D- Taktilis és vizuális információt hordozó burkolati figyelmeztető-, vezető jelzés, E- Üvegezett felületek jelölése, F- Pihenő terület megkülönböztetett burkolattal, G- Könnyen megtalálható lift, H- Információs pult térszabadság kialakítása, I- A külső és belső környezet közötti vizuális kapcsolat, J- Tájékoztatót segítő, könnyen átlátható alaprajzi elrendezés

Szélfogó, információs szolgálat

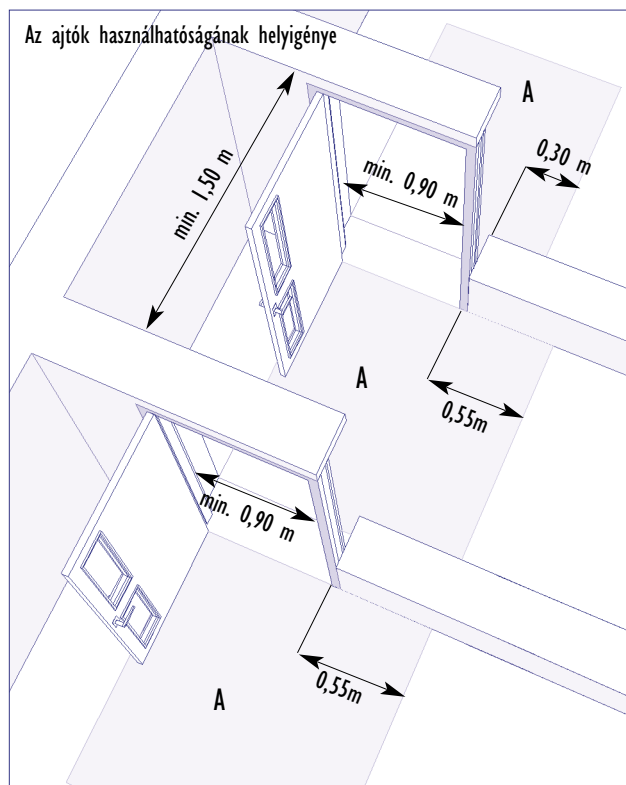
- A munkafelületen legyen elegendő – 0,50 m mélységű – hely írásra (pl. űrlapok kitöltésére, aláírásra).
- A pult minden éle legyen lekerekítve.
- Ha az információs pult térelválasztó üvegezéssel van kialakítva, akkor az legyen teljes egészében nyitható a megfelelő audiókapcsolat – beszélgetés – biztosítása érdekében. A látogató és a személyzet számára egyaránt legyen biztosítva lehetőleg a közvetlen audiókapcsolat indukciós hurokrendszer beépítése segítségével.
- A recepciós, portás személyére mindenki számára jó rálátás legyen biztosítva a megfelelő kommunikáció érdekében.

Pihenő, várakozó tér

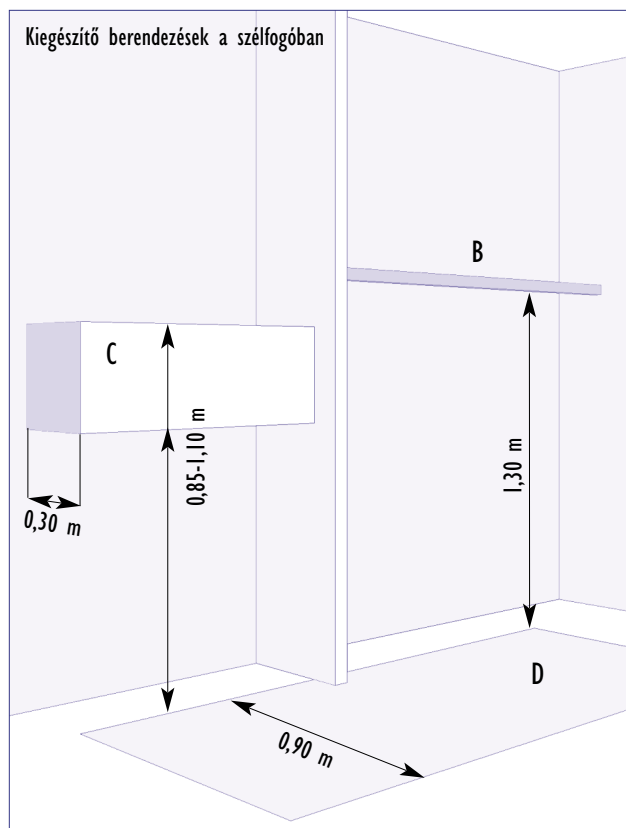
- Az előtérben kerekesszékes használó befogadására is alkalmas pihenő-várakozó tér legyen biztosítva, amely az előtér közlekedését nem zavarja, ugyanakkor az információs pulttal a vizuális kapcsolat biztosítva legyen.
- A pihenő-várakozó tér akusztikai és klimatikus viszonyai –zaj és huzatmentes kialakítása– valamint megvilágítása kellemes környezetet biztosítson a várakozók részére.

Jelölések és megvilágítás

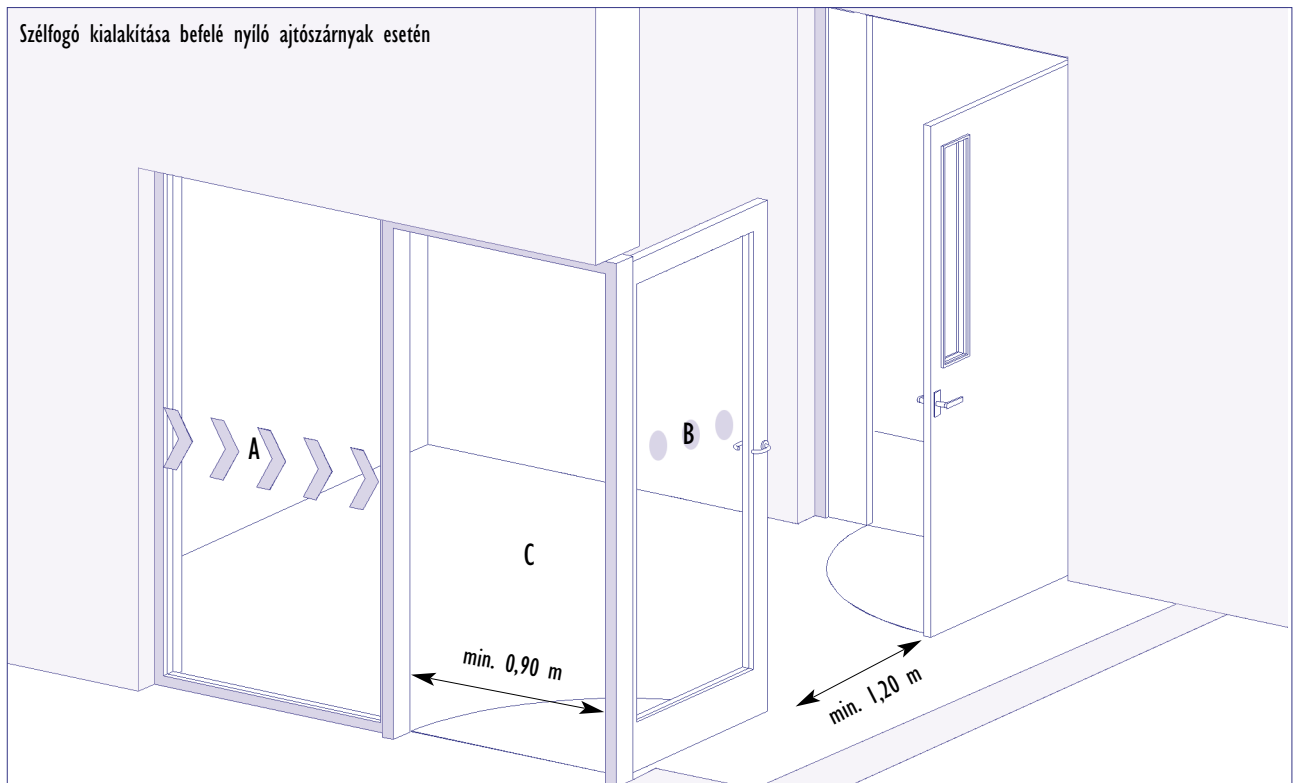
- Az előtérben jól látható és könnyen értelmezhető jelzések elhelyezése szükséges, amelyek egyértelmű tájékoztatást adnak az információs pult, liftek, lépcsőházak megközelíthetőségéről. Az épület szintjeinek kifüggesztett alaprajza továbbá fokozza a tájékozódóképességet, megfelelő információt nyújt az épületben lévő funkciók elhelyezkedéséről és azok megközelíthetőségéről. Az alaprajzi térképek tapintható kialakítása a látáskárosultak igényeit is kielégíti.
- A bejárat előtérben lévő funkciók megfelelő elrendezése és a padlóburkolat színbeli és felületbeli váltása segítse a tájékozódást.
- A szélfogónak legyen megfelelő megvilágítása. Biztosítson egy átmeneti teret ahol a szem alkalmazkodni képes a külső és a belső fénykülönbségekhez.
- Az információs pult legyen jól megvilágítva. A recepciós, portás arcának megvilágítása a szájról olvasást is tegye lehetővé. A recepciós pult elhelyezésénél legyünk figyelemmel hogy a hátról jövő fény (tükröződő fény, ablak) káprázást okozhat, ami akadályozza a szájról történő olvasást.

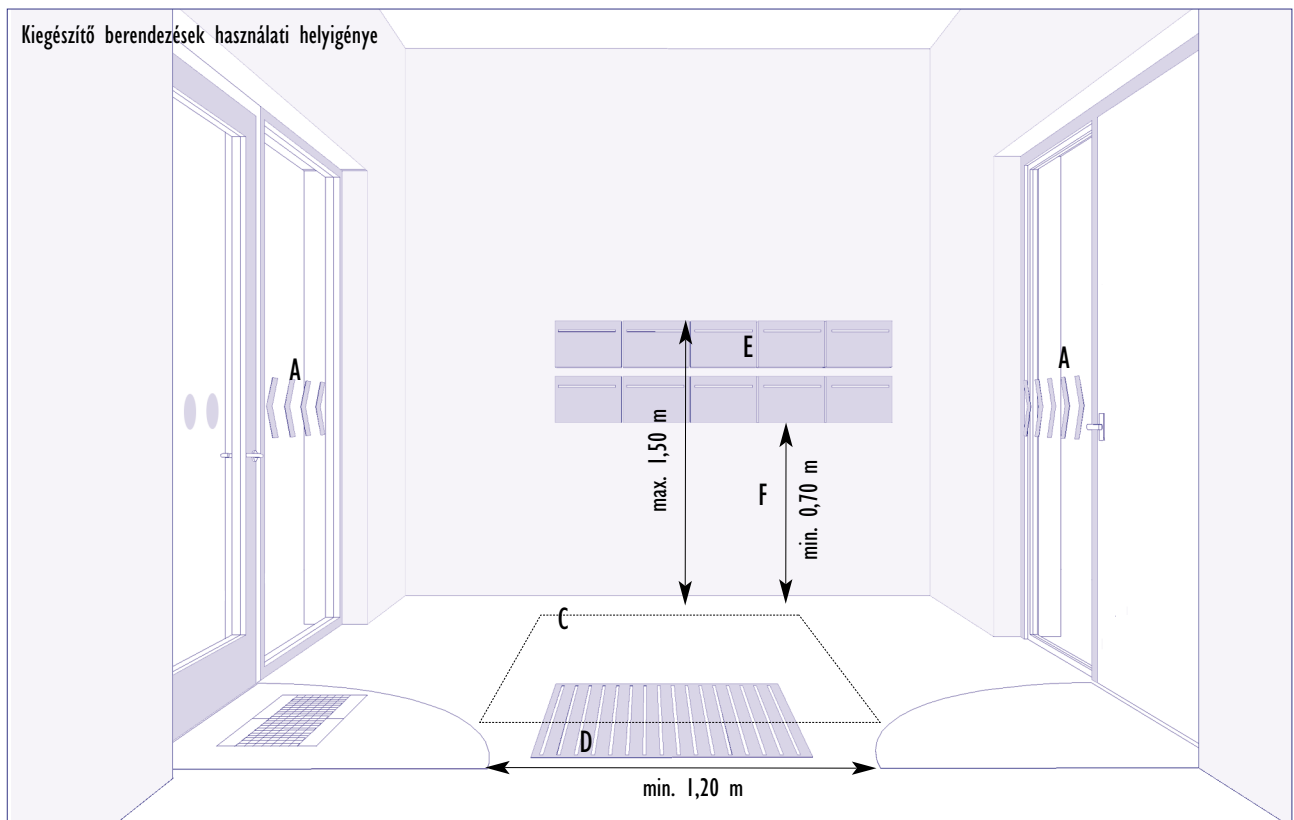
A- Ajtó használhatóságához szükséges hely, B- Kabátakasztó, C- Térdszabad kialakítású postaláda, D- kiegészítő berendezések megközelítési helye

Szélfogó, információs szolgálat

A- Üvegezett felületek jelölése, B- Üvegezett ajtószárny jelölése, C- 1,50x1,50 m méretű vízszintes, szabad terület, D- Burkolatba süllyesztett lábtörő, E- Kiegészítő berendezések elhelyezése (kaputelefon, postaláda), F- Térdszabad kialakítás

Folyosók

Méretetek, használati helyigények

- A folyosók szabad szélessége a forgalom intenzitásától függ, de a közlekedő valamennyi része legalább 1,20 m széles legyen. Helyi szűkületek a folyosó szélességét legfeljebb 0,90 m-re szűkíthetik. A folyosó szabad szélessége viszont ne legyen akkora, hogy egy gyengénlátó egyén elveszítse a fallal való kapcsolatot és ezzel a tájékozódási képességét. Ellenkező esetben a folyosó padlóburkolatán a felületi színének és érdességének váltásával vezetősávot kell kialakítani.
- A folyosón biztosított legyen a kerekesszékekkel történő megfordulás. Szűk folyosók esetén min. a folyosó végén.
- A közlekedők, folyosók és egyéb személyforgalmi területek szabad belmagassága legalább 2,20 m legyen.
- A küszöb használata kerülendő. Ha ez nem megoldható, akkor annak magassága ne haladja meg a 2 cm-t.
- A fal síkjából kiugró elemek a folyosó szabad szélességét ne csökkentsék.

Ajtók, nyílások kialakítása

- A helyiségek ajtajait lehetőleg befelé kell nyitni. A folyosóra való nyitás csak akkor fogadható el, ha a helyiség kis mérete miatt az ajtót befelé nyitni nem lehet.
- Az ajtók előtti manőverezéshez – az ajtóra való ráforduláshoz – megfelelő hely biztosítása szükséges. Az 1,20 m szélességű közlekedőről a helyiségbe nyíló ajtó esetén 1,50 m hosszúságú, illetve kifelé nyíló ajtó esetén 2,20 m hosszúságú szabad tér legyen biztosítva.
- Ajtófülkéből nyíló ajtók esetén a falfülke, a nyílás szélességén felül a kilincsoldalon kialakított 0,55 m széles sávval hosszabb legyen, biztosítva a megfelelő megközelíthetőséget.

Járófelületek, padlóburkolatok

- Az akadálymentes közlekedők csúszásmentes, szilárd és könnyen tisztán tartható burkolattal rendelkezzenek.
- A szőnyeget illetve padlószőnyeg padlóburkolatot megfelelően rögzíteni kell. A szőnyeg maximális szállhossza 13 mm legyen. A puha padlóburkolaton a járási nehézséggel küszködők bizonytalanok, a kerekesszék kormányozhatatlan valamint a fehér bot kopogása nem hallható.

- A vezetővonalak kialakíthatósága érdekében használjunk olyan padlóburkoló anyagokat amelynek van színbeli és felületi választéka.
- A közlekedő padlóján elhelyezkedő rácsok nyílásainak nagyságát maximálisan 2x2 cm-nek kell megválasztani. Hosszirányú nyílások esetén azoknak a mértékadó forgalom irányára merőlegesen kell elhelyezkedniük.
- Kerüljük a magasfényű, csillogó padlók és mennyezetek alkalmazását, amelynek tükröződése káprázást okozhat.

Falak

- A felületképzések anyaga és színe befolyásolhatja az épület hőkomfortját és belső klímáját, akusztikáját.
- Kapaszkodók elhelyezése ajánlott a járófelület síkjától mért 0,70 és 0,95 m magasságban.
- A falak és sarkok védelme biztosítva legyen védőlemez, alsó korlát elhelyezésével.
- A tér érzékelését a falfelület tükröződése illetve padlóig érő, keret nélküli falitükrök, üvegezett felület nem zavarhatja.

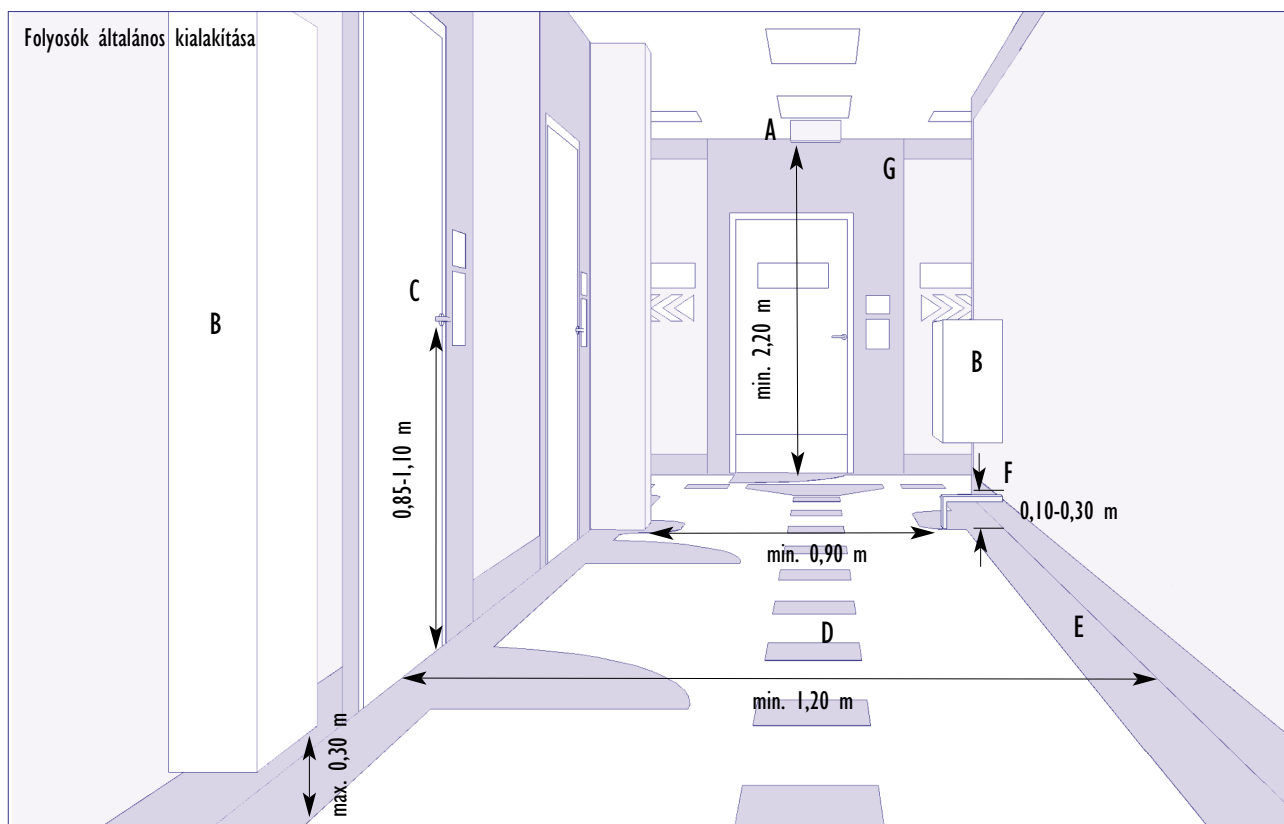
Jelölések és megvilágítás

- A járófelületen a burkolat színbeli és felületbeli váltásával vezetőcsíkok, és az akadályok előtt (pl. folyosó terébe nyíló ajtószárm, falra szerelt berendezés, stb.) figyelmeztető jelzések legyenek kialakítva.
- A váratlan akadályok veszélyt jelentenek a vakoknak és csökkent látóképességűeknek. Ezért a járófelület síkjától 0,30 m-nél magasabban lévő, a falból 10 cm-nél jobban kiugró elemek alatt bottal érzékelhető jelzés legyen elhelyezve. A szabadon álló oszlopok, állványok is bottal kitapinthatóak legyenek.
- Könnyen érthető és egyértelmű irányjelzések elhelyezése szükséges.
- Hallássérültek kommunikációjához megfelelő akusztikus környezetet és világítást kell biztosítani a szájról történő olvasás, jelbeszéd alkalmazása, valamint jó a hangérzékelés érdekében).
- A közlekedő egyenletes megvilágítása legyen biztosítva. A világítótestek úgy legyenek elhelyezve hogy azok káprázást, elvakítást ne okozzanak.

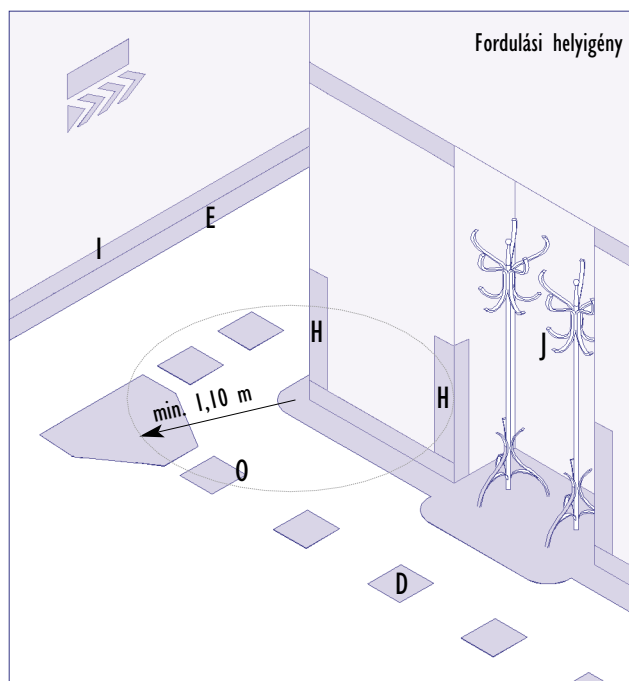
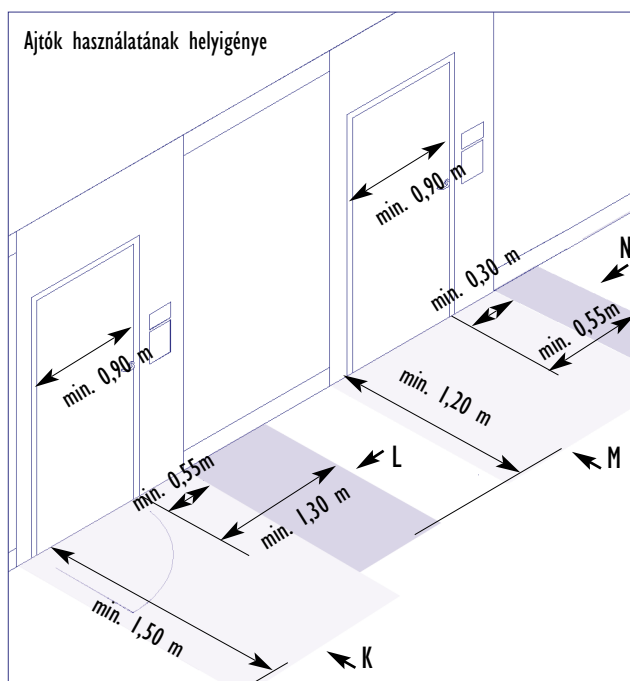
61. § (1) Az építmények helyiségeit, tereit a rendeltetésüknek és a vonatkozó (pl. balesetvédelmi, munkavédelmi) követelményeknek is megfelelő padlóval kell megvalósítani.
- (2) A járófelületen alkalmazott rács (pl. taposórács, lépcsőfok) legfeljebb 20x20 mm osztású lehet.
- (3) Akadálymentes közlekedés céljára az építmények belső közlekedőit és tereit összefüggő, (csak a szükséges küszöböket tartalmazó) csúszás és süppedésmentes padlóburkolattal kell ellátni.

97. §

A kiüntésre figyelembe vett folyosó legkisebb szabad szélességét – a vonatkozó jogszabályok és kötelező szabványok előírásai szerint – számítással kell meghatározni, de az nem lehet kevesebb 1,10 m-nél, a tömegtartózkodásra szolgáló épületekben 1,65 m-nél. Akadálymentes közlekedésre tervezett folyosó szélessége legalább 1,20 m legyen, továbbá feleljen meg a 4. számú mellékletben foglaltaknak.

H- Acél sarokvédő, I- Falszerkezetet védő szegélyezés, J- Forgalmat nem akadályozó funkciók elhelyezése, K- Folyosóra nyíló ajtó használati helyigénye egyenes megközelítéssel, L- Folyosóra nyíló ajtó használati helyigénye negyedfordulatos megközelítéssel, M- Helyiségbe nyíló ajtó használati helyigénye egyenes megközelítéssel, N- Helyiségbe nyíló ajtó használati helyigénye negyedfordulatos megközelítéssel, O- Folyosó végi negyedfordulás helyigénye

Felvonók, emelők, korlátliftek

Felvonók (liftek) elhelyezkedése, megközelítése

- A középületekben 1,50 m feletti szintkülönbség esetén liftet ajánlott elhelyezni.
- Az épület bejárati szintjétől a lift akadálymentesen elérhető, és a főbejáratától egyértelműen jelezve legyen.
- A liftajtó előtt a kerekesszékekkel való mozgás biztosításához az előtérben min. 1,50x1,50m szabad hely legyen biztosítva.
- A folyosón a liftre várakozók számára legyen megfelelő hely biztosítva úgy hogy a folyosó forgalmát ne akadályozzák.
- Kerüljük a liftajtó telepítését lefelé vezető lépcsőkar közelében, ez balesetveszélyt jelent.
- A lift lehetőleg automatikusan nyíló tolóajtóval legyen kialakítva. Az ajtó rácsukodást gátló biztonsági és visszanyitó berendezéssel legyen ellátva, amely az ajtómozgást megállítja és azt visszanyitja ha az ajtó akadályba ütközik. Nyíló liftajtó esetén az ajtószármagot ajtónyitó berendezéssel kell ellátni. A szárny nyílási ívére figyelmeztetés (burkolati jelzés, figyelmeztető jelzés) legyen elhelyezve.
- Az ajtók 3 másodpercig teljes mértékben legyenek nyitva a hívás után.
- A liftkabin észlelhető érkezéstől számítva a kabinajtó minimum 5 másodpercig valamint a $t=d/455$ mm/s (s) formulával számított ideig legyen nyitva, ahol "d" a liftajtó középvonala és a folyosón legmesszebb elhelyezkedő lift-hívó gomb közötti távolság milliméterben.

A liftkabin kialakítása

- A liftkabin alaprajzi mérete a tervezett forgalomtól függ, de legalább egy kerekesszékes használóhoz elegendő hely -minimum 1,10x1,50 m- legyen.
- A liftkabin platójának szintje és az érkezési szint közötti különbség 2 cm-nél kisebb legyen vízszintes és függőleges irányban egyaránt.

- A liftkabin megvilágítása legalább 53 lux legyen.
- A liftkabinban a vezérlőpanel oldalán kapaszkodó korlátot és ideiglenes (lehajtható) ülőalkalmatosságot ajánlott biztosítani a mozgásukban korlátozottak valamint az idősek és reumás betegek számára.
- Üvegezett falszerkezetű liftkabin kialakítása ajánlott, mely biztosítja a folyamatos vizuális kapcsolatot a környezettel és így növeli a biztonságérzetet. Az üvegezett felületeket a gyengénlátók számára is látható módon kell kialakítani, a járófelülettől mért 1,50 m magasságban elhelyezett színes jelzésekkel kell ellátni. Keret nélküli üvegezett szerkezetek alkalmazását kerüljük.

Kezelőeszközök

- A közlekedőben elhelyezett lifthívó gomb hozzáférhetően és elérhető magasságban legyen elhelyezve a padlószinttől 0,85 és 1,10 m magasságban. A hívógombok tapintható információval (Braille feliratok, síkból kiemelkedő nyomógombok, eltérő felület) legyenek ellátva.
- A liftvezérlő panel kerekesszékekkel megközelíthetően, elérhetően és más fogyatékoság esetén is megfelelően használható módon legyen elhelyezve, lehetőleg a liftkabin közepén, a padlószinttől mért 0,85 és 1,10 m magasságban.
- A gombok mérete tegye lehetővé azok biztonságos használatát, megtalálhatóságát kar illetve kézsérültek számára is. A gombok legkisebb mérete legalább 2,5 cm és a tengelyvonalaik közötti távolság 3,5 m legyen.
- A lift vezérlőgombjai a vakok és gyengénlátók számára is megkülönböztethetőek legyenek, tapintható információ – kiemelkedő valamint Braille feliratok, szimbólumok alkalmazása – szükséges.
- A főbejárati szint nyomógombja könnyen megkülönböztethető legyen.

63. § (2) Akadálymentes használhatóságához az építmények és bejárataik szintkülönbségeinek áthidalása érdekében a lépcső mellett akadálymentes közlekedést biztosító megoldásról (lejtő, felvonó, emelőlap, lépcsőlift stb.) is gondoskodni kell.

(3) A szintkülönbség-áthidalók járófelületeit csúszásgátló módon kell kialakítani.

82. § (2) Személyszállító felvonót kell létesíteni a forgalomszámításnak megfelelően

d) minden egynél több használati szintet tartalmazó olyan épületben, önálló rendeltetési egységben, amelyben a rendeltetésszerű használók az akadálymentesen megközelíthető bejárati szintről az egyéb szinteket lépcsőn nem képesek elérni és az akadálymentes megközelítésre más lehetőség nem biztosított.

(3) A liftek száma, a liftkabin mérete és kialakítása a rendeltetési célnak megfelelő legyen. Az akadálymentes közlekedést biztosító liftet a 4. számú melléklet szerint kell megvalósítani.

(5) Körforgó személyfelvonó lakások és a 0–18 évesek nevelési-oktatási helyiségeinek megközelítésére nem alkalmazható. Akadálymentes használatot biztosító építményben körforgó személyfelvonó vagy mozgólépcső alkalmazása esetén, akadálymentes közlekedést biztosító személyfelvonót vagy más alkalmas szerkezetet is létesíteni kell.

(10) A mozgóléjtő lejtése legfeljebb 10% lehet.

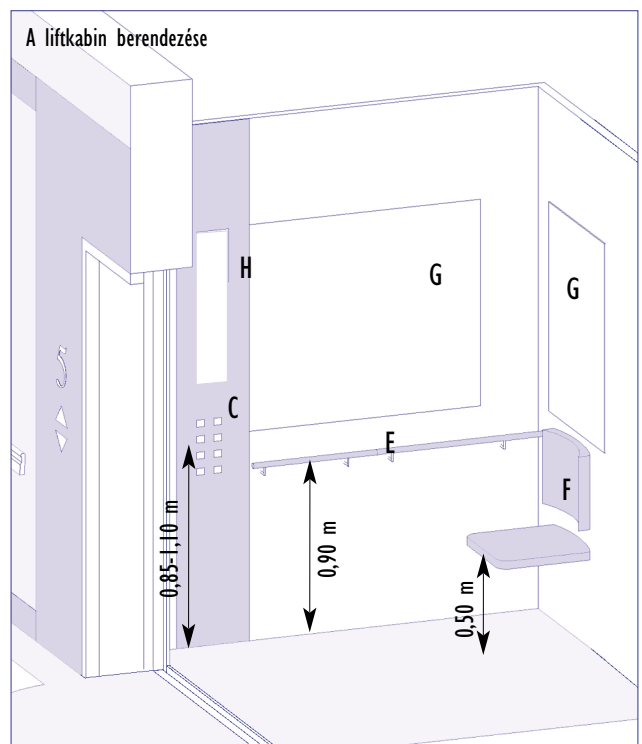
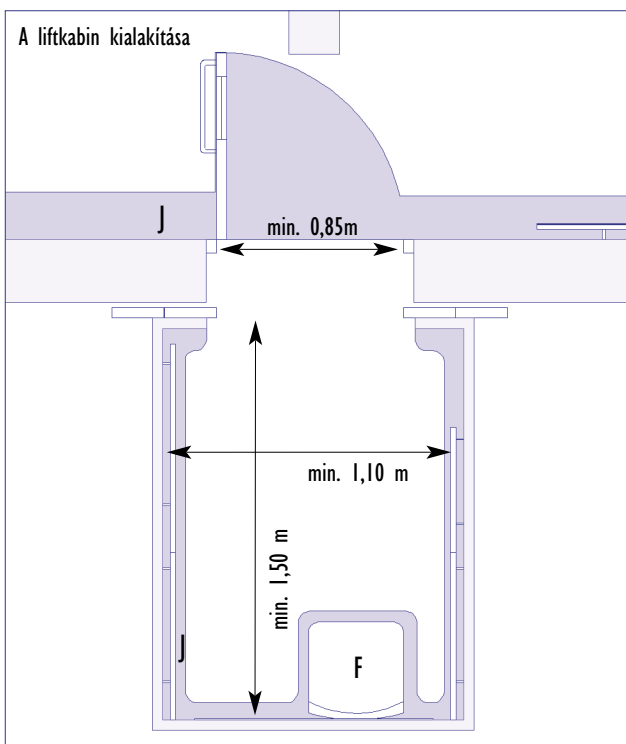
(11) A mozgólépcső fokmagassága legfeljebb 20 cm lehet.

Felvonók, emelők, korlátliftek

A- Kontrasztos nyílás-szegélyezés, B- Jelzések, C- Kezelőeszközök, D- Burkolati vezetőcsíkok, E- Kapaszkodó korlát, F- Lehajtható ülőke, G- Tükör, H- Információs tábla , I- 1,50x1,50 m méretű vízszintes, szabad terület, J- Kontrasztos sáv

Felvonók, emelők, korlátliftek

- A vészjelző illetve vészmegállító, visszanyitó gombok a panel alján egy csoportban, a többi gombtól eltérő, könnyen megkülönböztethető módon legyenek kialakítva.
- A vezérlőpanel a függőlegestől 45°-ban elforgatva kényelmes használhatóságot eredményez mind ülő, mind felegyenesedett pozícióban.

Jelzések, jelölések

- A folyosón minden liftajtónál vizuális- és hangjelzést adó berendezés legyen elhelyezve úgy, hogy egyértelműen megkülönböztethető legyen hogy melyik lift érkezik. Ha a lift fölfelé távozik az adott szintről akkor egy hangjelzés, ha lefelé akkor két hangjelzés legyen hallható. A kijelző a padlószinttől számítva 1,80 m magasságban legyen. "Beszélő jelzések" szintén biztosíthatóak.
- A látható és hallható jelzések mutassák:
  - a kabin belsejében: a kabin melyik szinten tartózkodik
  - a folyosón: a liftkabin érkezését, és hogy az melyik irányba távozik
- A hangjelzés legfeljebb 1500 Hz frekvenciájú és minimum 20 dB hangerejű legyen.
- A liftkabinban és a folyosón egyaránt információt kell nyújtani a szinteken elhelyezkedő funkciókról.

Anyagok, felületek

- Csúszásmentes, könnyen tisztítható padlóburkolat szükséges. Matt felületek használata ajánlott: a falak és padlók tükröződése a tér érzékelését nem zavarhatja.
- Korlátok, kapaszkodók króm és nikkkel nélküli kialakításával vegyük figyelembe a fémérzékenyek igényeit.

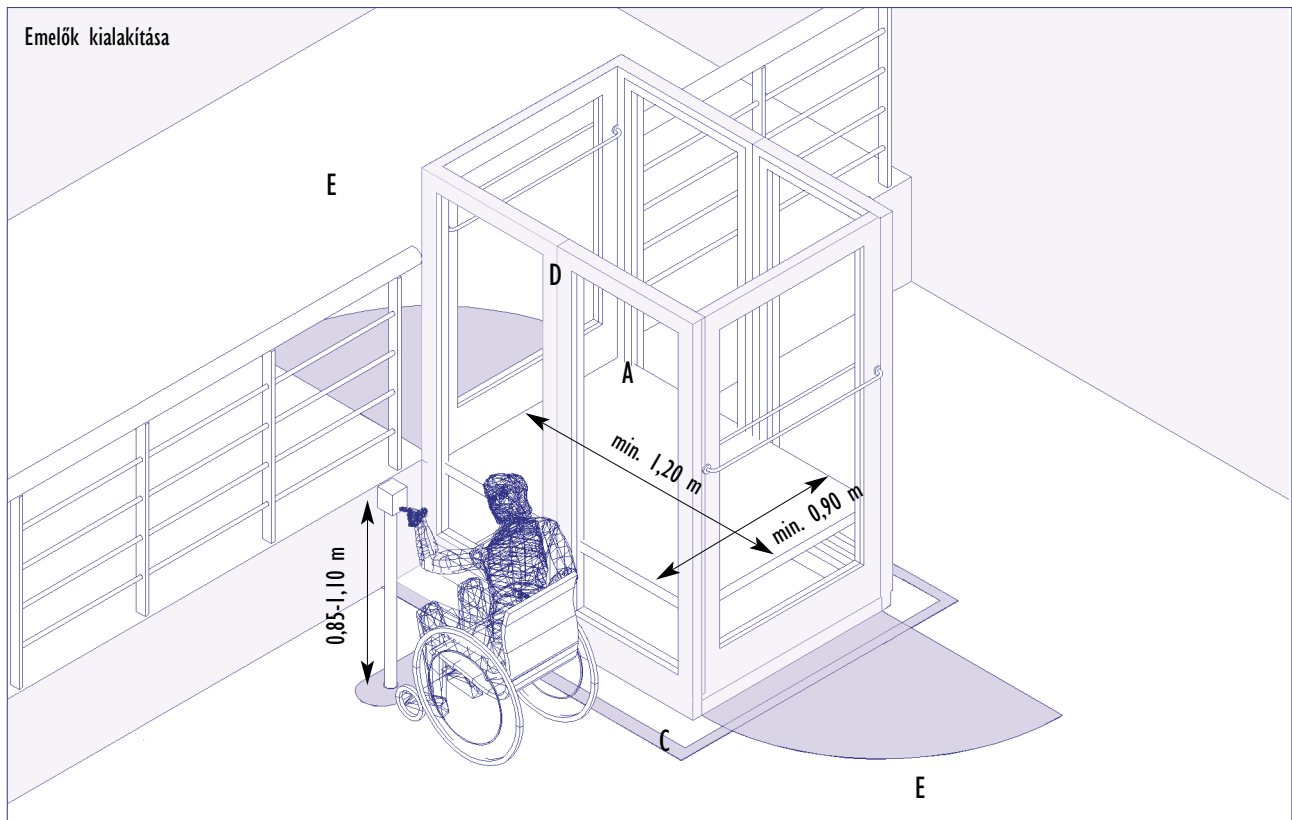
Emelők méretezése

- Használatuk új épületek esetében nem ajánlott, meglévő épületek akadálymentesítése esetén alkalmazása elfogadható, amennyiben jobb megoldás nem kínálkozik.
- 1,50 m-nél kisebb szintkülönbség áthidalására célszerű alkalmazni, ennél nagyobb szintkülönbség esetén lift kialakítása ajánlott.
- Mindenki számára elérhető módon, de az indokolatlan használat elől védve legyen kialakítva, ugyanakkor a kezelő nélküli, önálló használhatóság biztosított legyen.
- Az emelőlap minimális mérete 0,90x1,20 m legyen.
- Az emelő megközelíthetőségére annak kialakításától függően megfelelő helyet kell biztosítani az érkező és induló szinten. Szemből történő megközelítés esetén 90 cm széles, illetve rákanyarodás esetén 1,50 m széles és 1,20 m hosszúságú szabad tér legyen biztosítva.
- Az emelőlap mozgási tere biztonsági szempontok miatt parapetfállal – mellvéddel – legyen körbevéve. Az ajtók automatikus nyitása legyen megoldva.

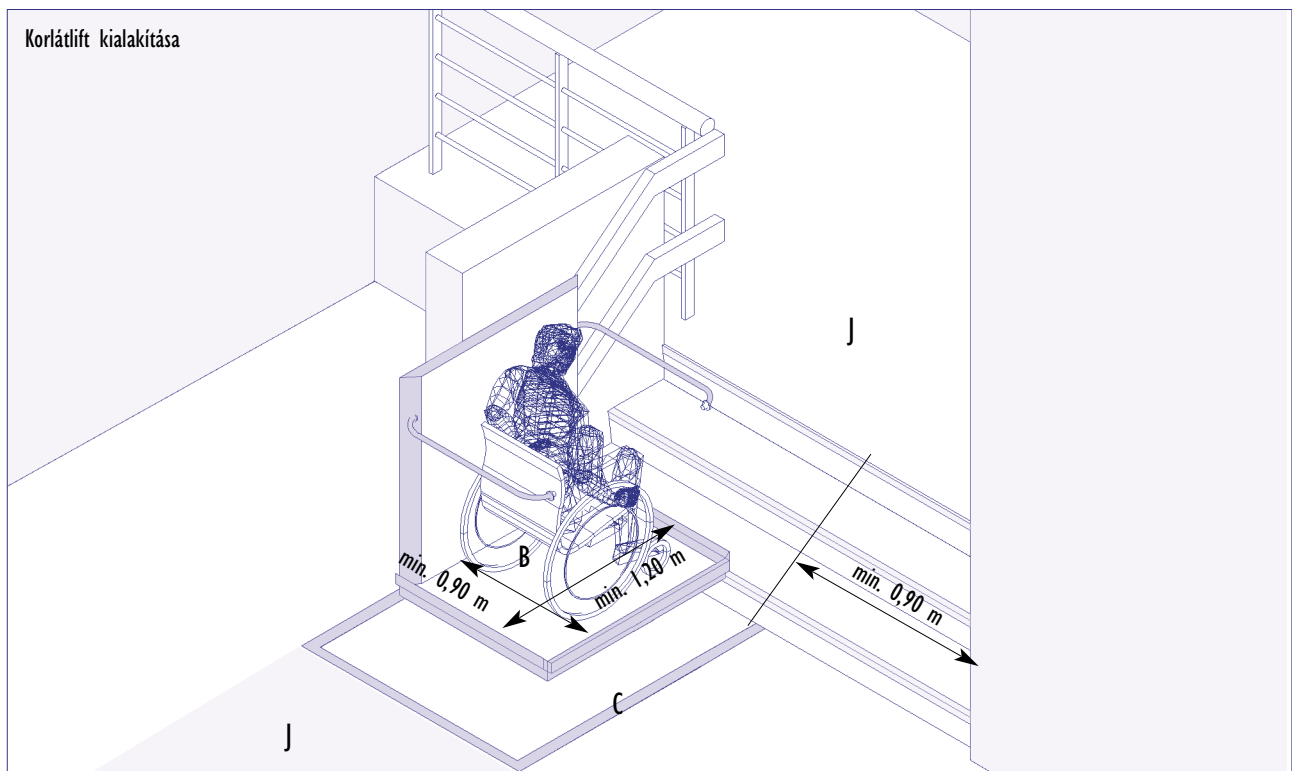
Korlátliftek kialakítása

- Használatuk új épületek esetében nem ajánlott, meglévő épületek akadálymentesítése esetén alkalmazása elfogadható, amennyiben jobb megoldás nem kínálkozik.
- A lépcső szabad szélességi mérete biztosított legyen a korlátlift lapjának felhajtott állapota esetén. A korlátlift szerkezeti vastagságára legyünk figyelemmel! A korlátlift lapjának lehajtott állapotában is a lépcsőn elegendő hely legyen minimum egy fő közlekedése számára.
- Mindenki számára elérhető módon, de az indokolatlan használat elől védve legyen kialakítva, ugyanakkor a kezelő nélküli, önálló használhatóság biztosított legyen. Segélyhívó berendezés biztosítása ajánlott.
- A korlátlift lapjának minimális mérete 0,90x1,20 m legyen.
- A korlátlift megközelíthetőségére annak kialakításától függően megfelelő helyet kell biztosítani az érkező és induló szinten. Szemből történő megközelítés esetén 0,90 m széles, illetve rákanyarodás esetén 1,50 m széles és 1,20 m hosszúságú szabad tér legyen biztosítva. A korlátlift lapjának oldalirányú megközelítése is lehetséges, viszont ehhez szélesebb lap szükséges a kerekesszékekkel történő megfordulás (90°-os elfordulás) biztosításához.
- Széles lépcső esetén a lift lapjának mozgási tere lehetőleg korláttal legyen leválasztva a lépcső többi részétől a balesetveszély elkerülése érdekében. Ilyen kialakítás esetén biztosítani kell a lépcsőszakasz lezárását a korlátlift működése esetén.

Felvonók, emelők, korlátliftek

A- Emelőlap, B- Korlátlift, C- Taktilis és vizuális információt hordozó burkolati figyelmeztető jelzés, D- Automatikus ajtónyitással ellátott mellvéd, E- 150x150 cm méretű vízszintes, szabad terület, J- Megközelítés helyigénye

Vizes helyiségek

Általános követelmények

- Minden egyes szinten legalább egy hozzáférhető és karbantartható illemhelynek kell lennie, amelyet elektromos kerekesszékekkel segítség nélkül illetve segítséggel is meg lehet közelíteni és használni.
- Figyelembe véve a személyi segítő (ápoló) esetleg ellentétes nemét nemektől független akadálymentes illemhelyet kell biztosítani. Figyelembe véve továbbá azt a tényt, hogy a mozgásukban korlátozottak a WC vagy mosdó használatakor sokszor több időt igényelnek, a közlekedőből önállóan nyíló akadálymentes WC-mosdó helyiségeket célszerű kialakítani. Ezekben a helyiségekben bébiápoló és pelenkázó funkció is elhelyezhető, mely ezáltal nemektől függetlenül, illetve kerekesszékekkel is elérhetővé válik.
- Mindenki számára legyen használható! Ne csak a kerekesszékes használók igényeit vegyük figyelembe.

Méret, megközelítés

- Biztosítva legyen a hajtott kerekesszéket használó részére a 180 fokos megfordulás lehetősége. A maximális helyigény elérésére érdekében a mosdó illetve WC csésze alatti szabad terület, mint átfedési terület használható. A WC csésze típusától függően a talphoz közeli részen 0,15 m használható, mint átfedett terület. Mosdó esetében 0,15 m a két oldalon, míg a homlokénél 0,40 m mély terület használható.
- A WC úgy legyen elhelyezve, hogy egy aktív használó kerekesszékből történő átülése (transzferje) lehetséges legyen. Továbbá az esetleges segítő személy számára is megfelelő hely legyen biztosítva a WC mögött illetve kisé mellett.
- Párhuzamos megközelítés: a használó a kerekesszékekkel párhuzamosan áll a WC-csésze mellé – vagyis annak oldalán minimum 0,80 m széles hely biztosítandó – úgy, hogy az ülőfelület elülső vége és a WC ülőke eleje egy vonalban legyen. A kerekesszék kerekeinek megfelelő helyet kell biztosítani, vagyis a WC-csésze úgy helyezkedjen el, hogy a fal és az ülőke elülső síkja között legalább 0,80 m legyen.

- Diagonális vagy oldalirányú megközelítés: a használó a WC-t ferdén, szögben közelíti meg a kerekesszékekkel. Ehhez szintén 0,80 m szélességű hely szükséges a WC-csésze oldalán. Egyes felmérések szerint ez a leggyakrabban alkalmazott átülési forma.
- Szemből történő megközelítés: a WC szemből történő megközelítéséhez manuális kerekesszék esetén a WC-csésze előtt az átfedett területen felül minimum 1,35 m hosszúságú hely szükséges, míg hajtott szék esetén 1,55 méter.

Felületek, anyagok

- A vizes helyiségekben még vizes állapotban is csúszásmentes padlóburkolat biztosítása szükséges. Könnyen tisztítható padlók, falak és szerelvények legyenek elhelyezve.
- Balesetveszélyt jelentő éles és kiálló sarkok ne legyenek.
- Kerüljük az olyan anyagok alkalmazását, melyek allergiát okozhatnak: például nikkel és króm bevonatok.
- Az égési sérülések elkerülése érdekében a lefolyócső valamint a vízvezeték, forró felületek szigeteléssel legyenek bevonva, védelemmel legyenek ellátva.

Berendezések

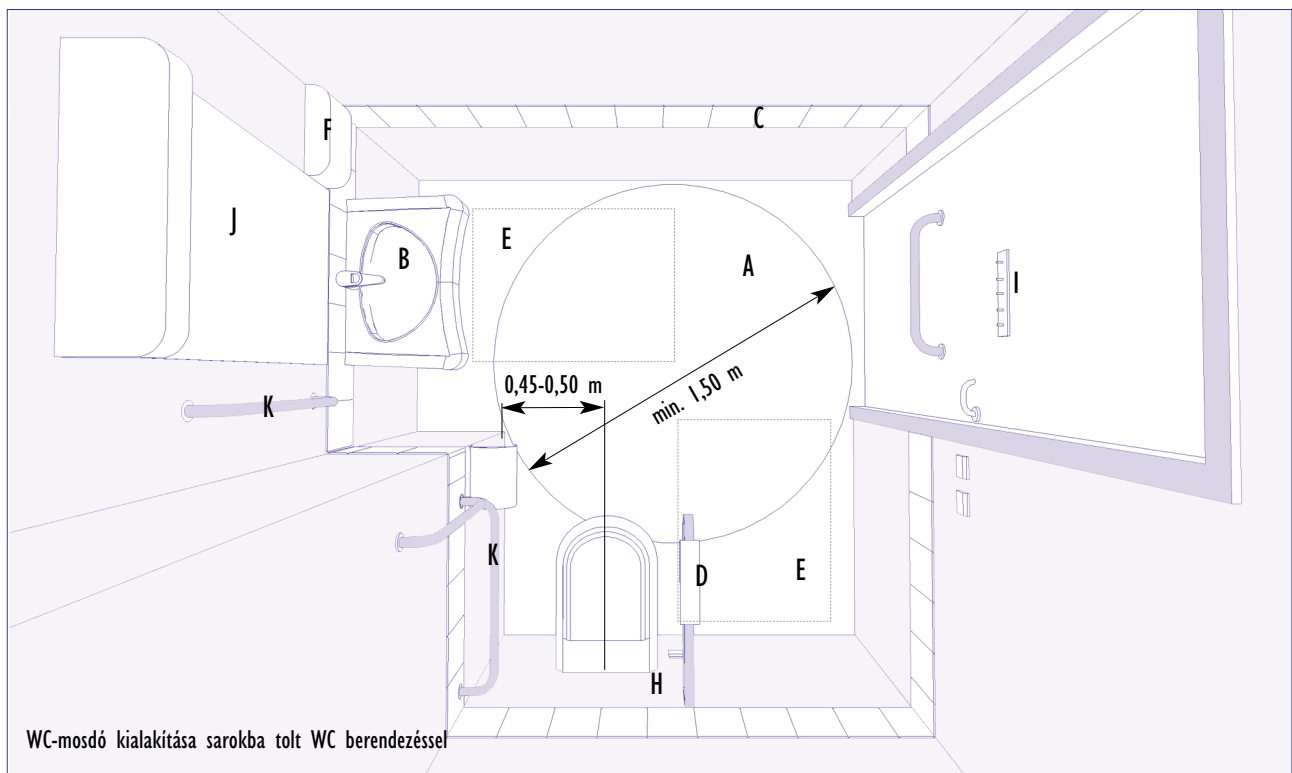
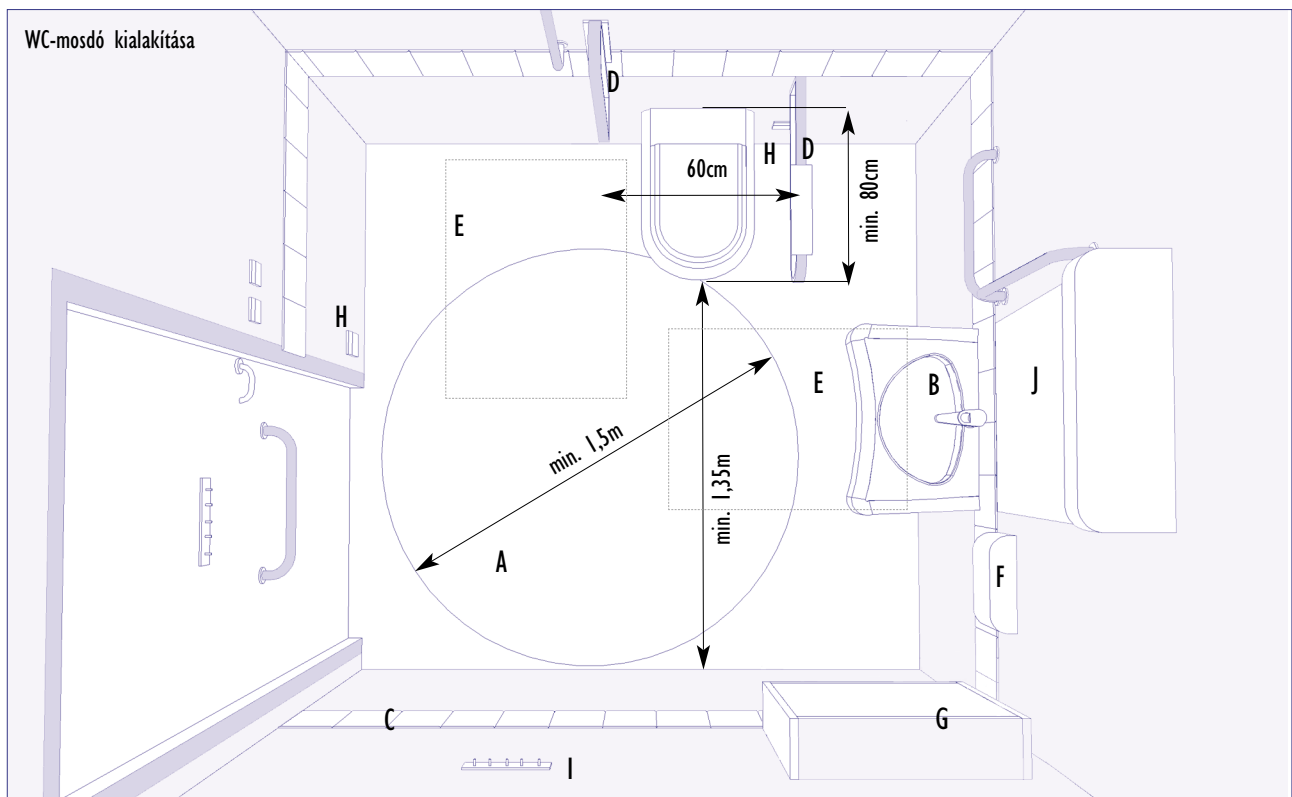
- A WC-ülőke a padlószinttől lehetőleg 0,46 - 0,48 m magasan helyezkedjen el. Magasított WC-csésze megfelelő a kerekesszékes használóknak valamint azoknak akik reuma illetve részleges bénulás miatt nehezebben tudnak leülni vagy ülő pozícióból felemelkedni. Az egyéni igényekhez állítható magasságú WC ülőke a legmegfelelőbb.
- WC két oldalán kapaszkodó legyen beépítve úgy, hogy az a padlószinttől 0,75 m magasan helyezkedjen el. A párhuzamos illetve diagonális megközelíthetőség valamint az ápoló helyigényének biztosítására felhajtható kapaszkodókat célszerű alkalmazni. A kapaszkodón elhelyezett papírtartó könnyen elérhető mindenki számára, segítséget jelenthet a használónak egyensúlyzavarok, szédülés vagy csökkent erőnlét esetén.

99. §

Az OTÉK idevonatkozó fejezetei

- (1) Építmény, terület akadálymentes használatához nemektől független, kerekesszéket használó személyek részére alkalmas illemhelyet kell létesíteni. Az akadálymentes használatra alkalmas illemhelyet a 4. számú melléklet szerint kell megvalósítani.
- (3) Építményszint akadálymentes használatához legalább egy illemhelyet akadálymentes használatra alkalmas módon kell megvalósítani. Amennyiben egy szinten több csoportos illemhely létesül, akkor csoportos illemhelyenként kell nemektől független akadálymentes használatot biztosító illemhelyet létesíteni. Az illemhelyeket jelölni kell.
- (4) Az illemhelyet a mozgáskorlátozottak használatára szolgáló építményekben, a nevelő-oktató és a gyógykezelő célú építményekben szintenként kell, egyéb építményekben legfeljebb egy szintkülönbséggel szabad létesíteni, a számításba vett igénybe vevők tartózkodási helyének súlypontja közelében.

Vizes helyiségek

Vizes helyiségek

- Altestmosó – bidé – funkció legyen biztosítva azok számára, akik ezt igénylik. Részleges altestmosó-bidé funkció biztosítható egy elérhető távolságban elhelyezett nyomószelepes zuhannyal. Ez a zuhany lehet a mosdócsaptelep része vagy a kapaszkodón külön zuhanycsapteleppel kialakítva. Az altestmosó funkció fontos az aktív használóknak, de különösen nagy segítséget jelent a segítőknak és ápolóknak egyaránt.
- Állítható magasságú, konkáv peremkialakítású, könyöklő résszel ellátott mosdó elhelyezése ajánlott. Az ilyen mosdókialakítás illetve annak dönthetősége lehetővé teszi, hogy a kerekesszékes használó megfelelően a mosdókagyló fölé tudjon hajolni hogy arcát és karjait megmoshassa. A mosdó megközelíthetősége, a térszabad kialakítás és a lábtámasz helyigénye miatt a mosdókagyló padlószinttől maximum 0,86 m magasan legyen valamint a fal síkjától 0,55 m álljon ki.
- A mosdó megközelíthetőségéhez minimum 0,80 m széles és 1,20 m hosszúságú szabad hely biztosítása szükséges.
- Az önálló használó számára előnyt jelent, ha a mosdó a WC-n ülve is elérhető. Ez lehetővé teszi számukra, hogy a kerekesszékekbe visszaülés előtt kezüket megmoshassák. Természetesen ilyen kialakítás esetén a WC megközelíthetősége csak az egyik oldalról (jobb vagy bal) lehetséges. A mosdó csaptelepéhez altestmosó zuhany is csatlakoztatható.
- A tükör reflektáló felületének alja legfeljebb 0,90 m-re legyen a padló síkjától. Olyan magas tükör kerüljön elhelyezésre, hogy az állva és ülve is teljesértékűen használható legyen. Döntött illetve dönthető tükör alkalmazása ajánlott. A döntőszerkezet állítókarának elhelyezkedése akadálymentes használhatóságot tegyen lehetővé.
- WC ajtó megfelelő szélességű, könnyen nyitható, és kerekesszékekben ülve is zárható legyen. Vészhelyzet esetén az ajtót kívülről is ki lehessen nyitni. A veszély csökkentése és a szabad hely biztosítása érdekében az ajtó kifelé nyíljon.
- Forrázásgátlóval ellátott egykaros keverő csaptelep beépítése ajánlott. Karral, nyomógombbal indítható vagy elektronikus vezérlésű WC-öblítő ajánlott. A helyiségben lévő összes kiegészítő elem (kapcsolók, szappantartó, törülközőtartó, kézszártó) elérhető és könnyen használható legyen.
- Ülő állapotban is elérhető akasztó legyen elhelyezve a padlószinttől mért 1,20 m magasságban. Lehetőleg legyen rakodó polc is biztosítva.

Megvilágítás, információs rendszerek

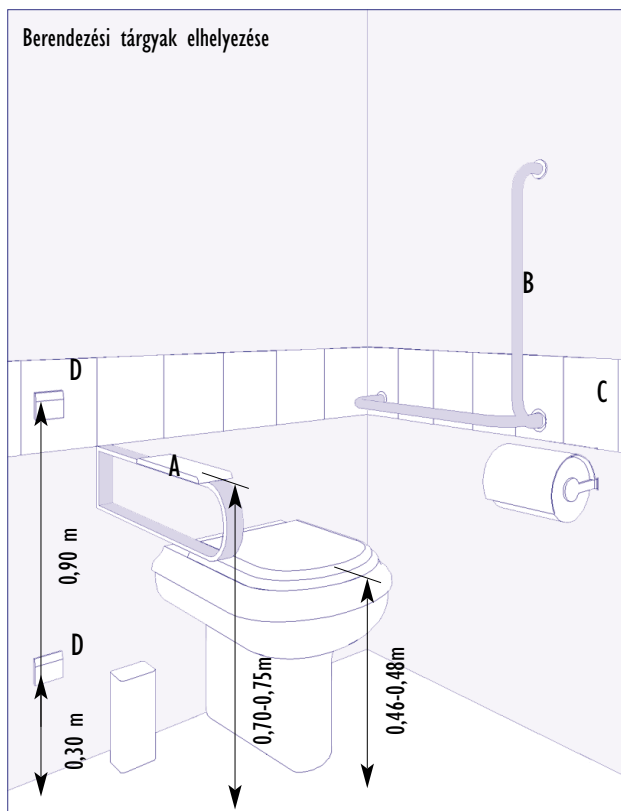
- A helyiség általános, jó megvilágítása szükséges. A tükör fölött helyi világítás legyen biztosítva, úgy hogy az káprázást ne okozzon.

- A padlóról és a WC-ről (a padlón fekve vagy a WC-n ülve) elérhető távolságra segélyhívó berendezés legyen elhelyezve, mely látható és hallható figyelmeztető jelzést ad, és lehetőleg segítő szolgálathoz kapcsolt.
- A WC-ben elhelyezkedő valamennyi eszköz megfelelő használhatóságához egyértelmű használati utasítás és információ legyen biztosítva.

Meglévő WC átalakítása

- Meglévő épületek akadálymentesítése esetén amennyiben a meglévő vizes helyiség méretei megfelelőek, akkor kisebb átalakításokkal, speciális berendezések (magasított WC, konkáv mosdó, kapaszkodók, korlátok) beépítésével az akadálymentes WC-mosdó kialakítható.
- További lehetőség két meglévő WC helyiség összenyitásával egy akadálymentesen használható, nagyobb helyiség létrehozása. Csoportos WC helyiség esetében két fülke összenyitásával is kialakítható nagyobb tér, de ebben az esetben mind a női, mind pedig a férfi mosdóhelyiségben ki kell alakítani akadálymentes WC csoportot. Nemektől független, önálló WC mosdó legyen lehetőleg biztosítva.

A- Felhajtható kapaszkodó, B- Fix kapaszkodó, C- Vizuális információt hordozó burkolati figyelmeztető jelzés, D- Vészjelző

Kezelőeszközök és menekülési útvonalak

Telefonfülke

- Szintenként legalább egy akadálymentesen kialakított telefon ajánlott elhelyezni.
- Falra szerelt telefon szemből történő megközelíthetősége érdekében a kerekesszék számára 0,90x1,20 m méretű szabad helyet kell biztosítani. A telefonfülke minimális hasznos mérete 1,10x1,40m legyen.
- A telefon legmagasabban lévő kezelőeszköze is elérhető legyen, a padlószinttől mért max. 1,20 m magasságban.
- A falra szerelt telefonok kialakítása esetén a falból kiálló elemek követelményei érvényesek: a járófelület síkjától 0,30 m-nél magasabban lévő, a falból 10 cm-nél jobban kiugró elemek alatt bottal érzékelhető jelzést kell elhelyezni.
- Hangerő-szabályzós és hallókészülékkel kompatibilis telefonkészülék beépítése ajánlott. A készülék lehetőleg Braille vagy tapintható (dombor vagy felületbe bemart) írással ellátott nyomógombos kezelővel legyen kialakítva.
- Felhajtható szék, asztal, megfelelő világítás és egyértelműen megfogalmazott, piktogramokkal ellátott használati utasítás elhelyezése szükséges. Az asztal és telefonkészülék térszabad kialakítására és megközelíthetőségére legyünk figyelemmel.
- Ha telefonkönyv is biztosított, akkor az szintén elérhető és használható legyen kerekesszékben ülve is.
- A beszélő kábele elegendő hosszúságú legyen ahhoz, hogy a készüléket ülő helyzetből is kényelmesen lehessen használni.
- Az akadálymentes telefonfülke az akadálymentesség nemzetközi jelzésével legyen egyértelműen jelezve.

Automaták (bankautomata, jegyautomata)

- Az automaták úgy legyenek elhelyezve illetve kialakítva hogy azok a kerekesszék párhuzamos, szemből vagy mindkét irányú megközelíthetőségét lehetővé tegyék.
- Hallható, látható és tapintható információközlés szükséges. A készülékek használatáról egyértelmű, piktogramokkal kiegészített utasítások legyenek biztosítva.
- A falra szerelt automaták kialakítása esetén a falból kiálló elemek követelményei érvényesek: a járófelület síkjától 0,30 m-nél magasabban lévő, a falból 10 cm-nél jobban kiugró elemek alatt bottal érzékelhető jelzést kell elhelyezni.

A fal síkjából kiugró elemek a folyosó szabad szélességét nem csökkenthetik.

Kapcsolók

- Valamennyi kapcsoló, kezelőeszköz (kilincs, nyomógomb, húzószerkezet, telefon) a padlószinttől mért 0,85-1,10 m magasságban helyezkedjenek el. A könnyű megtalálhatóság érdekében logikusan és következetesen legyenek elhelyezve az egész épületen belül.
- A nyomógombok, kapcsolók kialakítása és mérete tegye lehetővé a könnyű használatot mindenki számára. A nagy kapcsolólapok gyengébb kári mozgásfunkciókkal, kar és kézserüléssel rendelkező egyének számára is használhatóak. A kezelőeszközöknek egy karral is működtethetőnek kell lenniük, használatuk erős markolást, nagyobb csuklómozgást ne igényeljen.
- Az eszközök legyenek a háttérüktől eltérő, kontrasztos színnel kialakítva a jobb megtalálhatóság érdekében.
- A kezelőeszközökön és kapcsolókon lehetőleg tapintható információ legyen biztosítva a felületből kidomborodó vagy bemart feliratok, szimbólumok segítségével. Tapintással is könnyen megkülönböztethetőek legyenek.

Vészkijárat

A felvonók tűz esetén – a lift kialakításától függően – többnyire nem használhatóak, vagyis többszintes épületben tűz vagy egyéb veszély esetén a fogyatékosok mások segítségére szorulnak.

- A tűzoltók illetve a mentőegység megérkezéséig biztonságos, tűztől védett és füstmentes, ideiglenes várakozóhelyet szükséges kialakítani azok számára, akik önállóan nem képesek az épületet veszély esetén elhagyni.
- A vészkijáratok gyengénlátók számára is egyértelműen és követhetően legyenek jelölve. A hangjelzéssel kiegészített vészjelző kialakítása ajánlott.
- A vészkijáratok és menekülési útvonalak jelzéseinek minden irányból jól láthatónak és hallhatónak kell lenniük.
- A tűzjelzők tapintható információval ellátva és a halláskárosultak igényeit is figyelembe véve, jól láthatóan legyenek kialakítva. A vészjelzők és tűzoltó készülékek elérhetően, a padlószint fölött 0,85-1,10 m között legyenek elhelyezve.

75. (4) Akadálymentes használhatóság céljából a helyiség berendezéseit (kapcsolókat, a jelző és működtető berendezéseket, telefonokat stb.) a padlószinttől számított 0,90–1,10 m közötti magasságban kell elhelyezni.

52. § Az építményt és részeit, az önálló rendeltetési egységet, helyiséget úgy kell megvalósítani, ehhez az építési anyagot, épületszerkezetet és beépített berendezést úgy kell megválasztani és beépíteni, hogy az esetlegesen keletkező tűz esetén

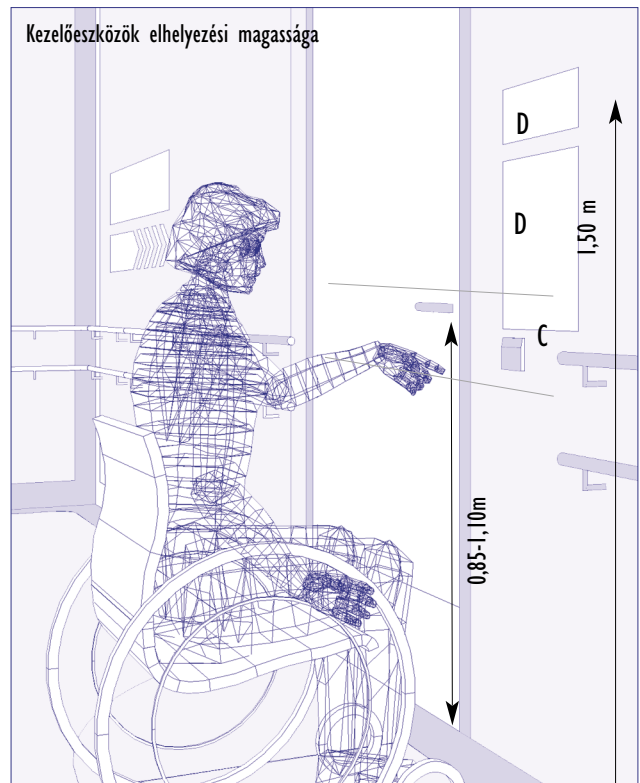
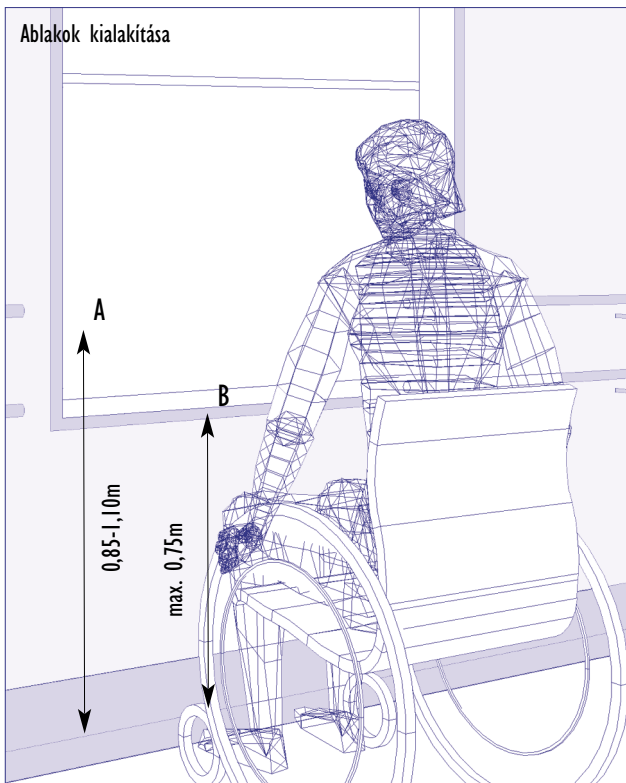
d) az építményben lévők az építményt az előírt időn belül elhagyhassák vagy kimentésük lehetősége műszakilag biztosított legyen,

64. (6) A kiürítés céljára szolgáló lépcső szabad karszélességét a lépcső által kiszolgált építményben, építményrészben a rendeltetés szerint huzamosan tartózkodók számának és a várható forgalom egyidejűségének figyelembevételével, a kiürítésre vonatkozó előírások megtartásával kell meghatározni, ez a szélesség azonban nem lehet kevesebb

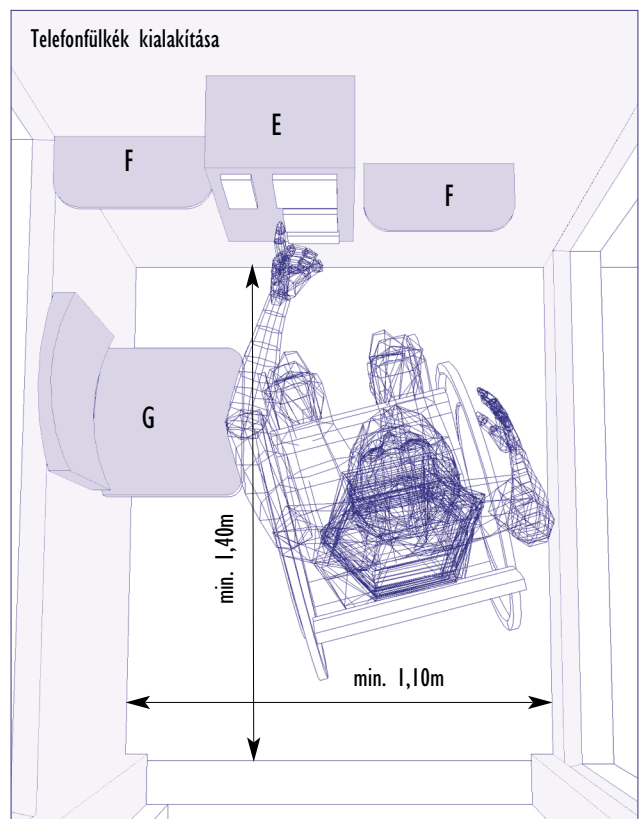
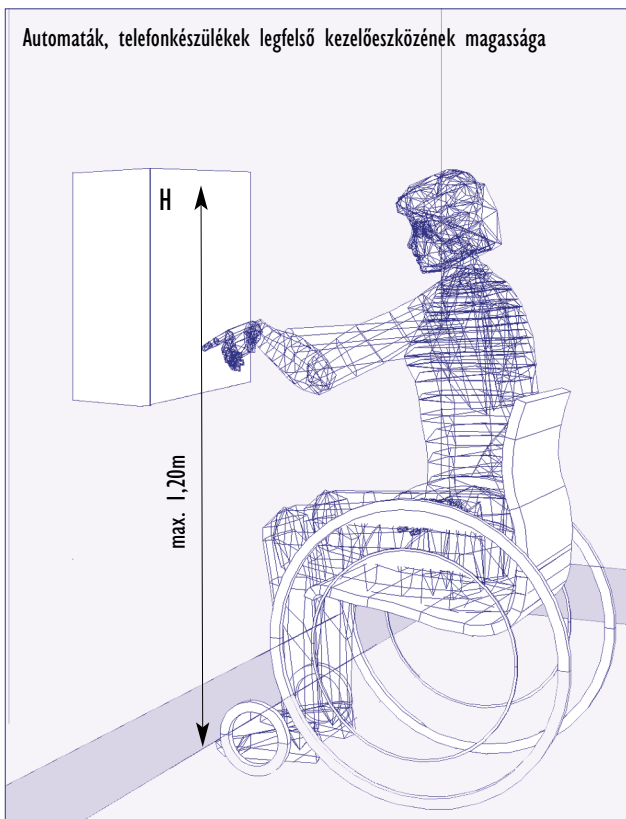
e) akadálymentes használathoz 1,20 m-nél.

Kezelőeszközök és menekülési útvonalak

A- Kilincs, nyitószerkezet, B- Parapet, C- Kapcsolók, kezelőszervek kényelmes elhelyezési magassága, D- Szemmagasságban elhelyezett jelzés, E- Telefonkészülék, F- Rakodó polc, G- Lehajtható ülőke, H- A készülék legfelső kezelőeszköze

Szakmai és civil szervezetek

Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége

1032 Budapest, San Marco u. 76.
Tel/Fax: (1)388-23-88
web.matavnet.hu/meosz Email: meosz@mail.c3.hu

Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége

1149 Budapest, Hermina út 47.
Tel.: (1) 321-0440

Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége

1068 Budapest, Benczúr u. 21.
Tel/Fax: (1)351-04-32
Email: sinosz@euroweb.hu

Értelmi Fogyatékosok és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége

1051 Budapest, Október 6. u. 22.
Tel/Fax: (1)311-64-15
www.c3.hu/~efoesz Email: efoesz@c3.hu

De Jure Alapítvány

1112 Budapest, Neszményi út 36.
Tel.: (1) 310-3820
www.dejure.hu E-mail: drahu@c3.hu

Motiváció Mozgássérülteket Segítő Alapítvány és Munkaközvetítő Iroda

1053 Budapest, Henszlmann Imre u. 9.
Tel.: (1) 318-9920,
www.motivacio.hu E-mail:

Viktória Rehabilitációs központ

8000 Székesfehérvár, Erzsébet u. 20.
Tel.: (22) 333-110

Az Épített Környezetért Alapítvány

1146 Budapest, Thököly út 74.
Tel.: (1) 351-7404,
www.labor5.hu E-mail: labor5@mail.elender.hu

Magyar Értelmi Fogyatékosok Sportszövetsége

1145 Budapest, Amerikai út 14.
Tel/Fax: 363-63-53

Magyar Mozgáskorlátozottak Sportszövetsége

1032 Budapest, San Marco u. 76.
Tel/Fax: 388-23-39

Magyar Paralimpiai Bizottság

1146 Budapest, Dózsa György út 1-3.
Tel: 252-01-29

Magyar Siketek Sportszövetsége

1068 Budapest, Benczúr u. 21.
Tel: 351-04-34, Fax: 342-19-89

Magyar Speciális Olimpiai Szövetség

2643 Diósjenő Kastély
Tel/Fax: 35/364-206
www.msosz.hu

Magyar Szervátültetettek Országos Sport, Kulturális és Érdekvédelmi Szövetsége

1138 Budapest, Esztergomi u. 36.
Tel/Fax: 340-21-42

Magyar Vakok és Gyengénlátók Sportszövetsége

1146 Budapest, Hermina u. 47.
Tel/Fax: 386-60-67, 321-04-40
www.mvgyosz.hu Email: mvgyosz@matavnet.hu

Jelnyelvi Tolmácsok Országos Szövetsége - Tolmács és Információs Központ

Tel/Fax: 215-01-92

- Fischl Géza,
Pandula András **Akadálymentes építészet**
Az Épített Környezetért Alapítvány
2000, Budapest
- Story, Molly Follette
Mace, Ronald L. **The Universal Design File**
The Center for Universal Design
1998, USA
- Hörccsik Kft. (1998) **Akadálymentes Környezet, CD-ROM**
Hörccsik CAD Kft.
1998, Budapest
- Noble, C. Wycliffe **Guidelines for Improving Access for Disabled People**
ICTA Information Center
1993, RADAR
- Kurt Hultgren **Necessary to some and Favourable to most others**
Swedish State Railways
Passenger Division
1995, Stockholm
- CCPT (1990) **European Manual For an Accessible Built Environment**
Central Co-ordinating
Committee for the Promotion of
Accessibility
1990, Rijswijk
- HEWI **Barrierefreies Wohnen**
HEWI Henrich Wilke GmbH
1996, Arolsen
- Parks Canada **Design Guidelines for Accessible Outdoor Recreation Facilities**
Canadian Paraplegic Assoc.
1994, Ottawa
- Clas Thorén **Accessibility in the built environment The Nordic Approach**
Nordiska Nämnden för
handikappfrågor
1994, Kristianstad
- Karin Månsson **Bygg för alla**
AB Svensk Byggtjänst och NHR
1999, Stockholm
- Lucy Harber,
Ronald Mace, FAIA,
Peter Orleans, AIA **UFAS Retrofit Manual**
Barrier Free Environments, Inc.
Raleigh, North Carolina
U. S. Architectural and
Transportation Barriers
1991, Washington DC
- Poul Ostergaard **Handicap Architecture and Design CD-Rom**
Aarhus School of Architecture
Christian Ejlers, Publishers
1998, Aarhus
- Kirsten Juul-Andersen,
Else Marie Jensen **Design Guidelines for Elderly and Disabled Persons Housing**
Danish Centre for Technical Aids
for Rehabilitation and Education
1997, Taastrup
- Andrew Lacey,
Vin Goodwin,
Ann Sawyer **Designing for Accessibility**
Center for Accessible Environment
1999, London

